

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

ภานุพงศ์ เพ็งเรือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE STUDY OF TEACHING MANAGEMENT OF
SHORT-TERM VOCATIONAL PROGRAM MAJOR
IN MUSIC AT POLYTECHNIC COLLEGE IN BANGKOK**

PHANUPHONG PHENGRUEANG

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for Master of Arts in Western Music

Academic Year 2019

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง
เขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้วิจัย ภาณุพงศ์ เฟ็งเรือง

สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล)

..... กรรมการ
(ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิบุญ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้วิจัย	ภานุพงศ์ เพ็งเรือง
สาขาวิชา	ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ชาลินี สุเรียนเปล่งแสง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งเกียรติ ธีรวิงษ์สุวรรณ
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอนและผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากผู้สอน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งหมด 3 คน และผู้เรียนจำนวน 12 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เรียนจากการลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 2 คอร์สเรียนขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรีมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 20ปี-30ปี ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระต่าง ๆ รวมทั้งได้ฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ จนสามารถปฏิบัติได้ดีและประสบความสำเร็จได้ในเวลาเรียนที่จำกัดเพราะผู้เรียนส่วนมากไม่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านดนตรีมาก่อน ผู้สอนเริ่มสอนจากทฤษฎีดนตรีสากลที่ผู้สอนได้จัดทำขึ้นมาไว้ในเอกสารประกอบการเรียนและลงสู่การปฏิบัติ มีกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา สื่อและอุปกรณ์ดนตรีมีให้ผู้เรียนครบถ้วนมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการวัดผลและประเมินผลในกระบวนการเรียนการสอนตลอดการเรียน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนพบว่า การเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะ

สั้นมีความยืดหยุ่นสูง เพราะหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้โดยไม่จำกัดวัยวุฒิและคุณวุฒิ ผู้เรียนส่วนมากไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัวจึงใช้เวลาฝึกซ้อมส่วนใหญ่ในช่วงโมงเรียน เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนในปัจจุบันไม่มีความทันสมัยเพราะใช้ในการเรียนการสอนเป็นเวลานานแล้ว ห้องที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับเครื่องดนตรีบางประเภท ห้องเรียนเดี่ยวแยกตามเครื่องดนตรีไม่มีเพราะสถานที่ของสถานศึกษามีจำนวนจำกัด ผู้สอนวัดผลและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ในการสอบและการให้คะแนนแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรค หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

Title **The study of teaching management of short-term vocational program major in music at Polytechnic College in Bangkok**

Author **Phanuphong Phengrueang**

Program **Western Music**

Major Advisor **Assistant Professor Dr.Phimolmat Promsukkul**

Co-advisor **Dr.Chalinee Suriyonplengsaeng**

Co-advisor **Assistant Professor Dr.Rungkiet Siriwongsuwan**

Academic year **2019**

ABSTRACT

The purpose of this qualitative research to 1). Study teaching management of short-term vocational program, major in music at Polytechnic College in Bangkok. 2).Study the problems and obstacles of teaching management of short-term vocational program , major in music at Polytechnic College in Bangkok for 5 sides included 1)Teaching program 2)Teachers and learners 3)Teaching activities 4)Media, equipment and location 5)Evaluation By studying the information from the document, semi-structural interview and uninterrupted observation from a music teacher at Phra Nakhon Polytechnic College and 4 students, 2 music teachers at Thon Buri Polytechnic College and 8 students.

The result of study found that 1). Teaching management, most of teachers graduated in Bachelor degree major in music, teaching experience during 20-30 years. Teachers arrange teaching individually, use Learning by Doing. Most of learners without any basic knowledge of music so the teachers start teaching from theory according to the topic in the study papers and into action later. By focusing on the development of individual students with teaching activities to demonstrate competence in activities at the college. Media and music equipment have a complete and standard quality learners with evaluation all of teaching process. With the exam conditions grading at the discretion of teachers by testing the development of individual practice skills. 2). The problems and obstacles of teaching management found that the teaching management of short-term vocational program is highly flexible. Because the short-term vocational program is

open to the general public able to learn regardless of age and gender. Most of students will spend time of training in class, the students do not have personal instruments. The musical instruments currently used in teaching management are not up date because too old, teaching room not suitable for some types of musical instruments and no single classroom for instruments because the place of study is limited, teachers test and evaluation the students individually. In each examination and grading depend on the discretion of teachers.

Keywords: teaching management, problems and obstacles, short-term vocational program

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล อาจารย์ ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง และอาจารย์ ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ ที่ให้คำแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายสุชาติ สิมมี นายสมคิด วิโรจน์คุณย์ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี และ นายพิพัฒน์ ทองระอา ผู้สอนหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการ ให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลและให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลต่างๆ และขอกราบขอบพระคุณ นายสุรัตน์ อมราภรณ์พิสุทธิ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรีวิทยาลัยสารพัดช่าง เพชรบูรณ์ นายสุปิ่น แพงบุหงา ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรีวิทยาลัยสารพัดช่าง กาญจนบุรี นาย พัทธ์ชัย ขจรธรรมรักษ์ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรีวิทยาลัย สารพัดช่างลำปาง ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ความช่วยเหลือ ในการ ให้ข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า พี่สาว และ น้องสาว ของ ผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้เสมอมา จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

กานูพงศ์ เฟื่องเรือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	น
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน.....	7
การจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีวศึกษา.....	40
บริบทวิทยาลัยสารพัดช่าง.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร.....	67
	ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน.....	72
	ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน.....	77
	ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่.....	79
	ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	84
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	90
	สรุปผลการวิจัย.....	90
	อภิปรายผล.....	96
	ข้อเสนอแนะ.....	101
	บรรณานุกรม.....	103
	ภาคผนวก.....	106
	ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	107
	ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	109
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	115
	ภาคผนวก ง แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	123
	ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	135
	ภาคผนวก ฉ รูปภาพกิจกรรมการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรี.....	143
	ภาคผนวก ช แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย.....	150
	ภาคผนวก ซ สำเนาประกาศนียบัตรอบรมภาษาอังกฤษ.....	152
	ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางสาขาวิชากลุ่มวิชาคนตรีสากลหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (2558)	56
2	ตารางสรุปเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา.....	67
3	ตารางสรุปจุดประสงค์รายวิชา และแผนการจัดฝึกรอบรม.....	68
4	ตารางสรุปหน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา.....	73
5	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร.....	91
6	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน.....	92
7	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน.....	93
8	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่.....	94
9	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล.....	94
10	ตารางเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล.....	95
11	ตารางสรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน.....	95

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล.....	8
3	ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล.....	9
4	รูปแบบการสอน-การเรียนรู้ (Instructional Model)	11
5	วิทยาลัยสารพัดช่างที่เปิดสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาดนตรีสากล.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ในระยะใกล้ของตนเอง และของสังคม หากมองให้ไกลออกไปอีกก็เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคคลและเพื่อพัฒนาสังคม แต่ในปัจจุบันนั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าการศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน และสังคมการศึกษานั้นจะมีทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นก็นับว่ามีส่วนสำคัญในระดับหนึ่งของประเทศไทย เพราะว่าเป็นการศึกษาที่จะเพิ่มคุณภาพชีวิต มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพได้ตามที่ควรแก่วัย และความสามารถ ตลอดจนทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นกิจกรรมการศึกษาโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น การศึกษานั้นก็เพื่อที่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักการแก้ไขปัญหาฝึกออาชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะอย่างตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้น สามารถเข้าเรียนตามความจำเป็น และด้วยเหตุนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเกิดขึ้นและพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งและได้รับความสนใจมากขึ้นที่หลายคนเรียกว่า เป็นความคาดหวังใหม่ทางการศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถจัดบริการให้แก่ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้อย่างทั่วถึง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 เน้นการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัดตามความสนใจและได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐ โดยในแนวทางการจัดการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ โดยให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนสื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้อให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 2562) การอาชีวศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของบุคคล ช่วยเพิ่มพูนทักษะความสามารถของบุคคล เมื่อความสามารถเพิ่มขึ้นส่งผลให้มีโอกาสทำงานและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีรายได้ที่สูงขึ้นแล้วยังรวมถึง

การสร้างอาชีพด้วย ดังนั้นการอาชีวศึกษาจึงเป็นกลไกหนึ่งของสังคมที่ช่วยให้คนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น (อนุชัย รามวงศ์, 2558) รัฐบาลจึงได้จัดบริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนขึ้นมา เพื่อที่จะให้ประชาชน ส่วนใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสที่จะเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมกับการจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โดยไม่จำกัดด้วยวุฒิและคุณวุฒิ จะได้นำความรู้และความสามารถที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2553)

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเป็นหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนให้กับผู้ที่ประสงค์จะเรียนรู้วิชาที่ต้องการเรียนโดยใช้เวลาสั้น ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หลากหลายประการ เช่นนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันนำไปใช้ในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและใช้ในการสร้างอาชีพ เป็นต้น ผู้ที่มาเรียนจะมาจากการสมัครเรียนตามรายวิชาที่ต้องการเรียนซึ่งมีความหลากหลาย สาขาวิชาดนตรีเป็นหนึ่งในรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจมากและมีความแตกต่างกันมากทั้งด้านวัยวุฒิและคุณวุฒิ (สุชาติ สิมมี, 2555) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาดนตรีจึงให้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีในอาชีวศึกษา โดยให้วิทยาลัยสารพัดช่างจัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นและเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

ในปัจจุบันทางวิทยาลัยสารพัดช่างได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการฟัง การปฏิบัติเครื่องดนตรี เพื่อที่จะได้นำไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม สร้างเจตคติที่ดีในทางด้านดนตรี พัฒนาบุคลิกภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553) ซึ่งมีการพัฒนาหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่องจนถึงพุทธศักราช 2558 เพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจที่จะศึกษาในสาขาวิชาดนตรี โดยใช้เวลาฝึกอบรมตั้งแต่ 6 ชั่วโมง จนถึง 150 ชั่วโมง โดยให้ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจได้ลงทะเบียนเรียนไม่จำกัดด้วยวุฒิและคุณวุฒิ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรีที่เปิดสอนในวิทยาลัยสารพัดช่างมีการเปิดสอนทั่วประเทศมาเป็นเวลานาน แต่พบว่ายังมีการศึกษาค้นคว้าในแนวทางการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปในด้านใดด้านหนึ่ง เช่นด้านการศึกษากระบวนการสอนหรือศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังที่ ปรีวัฒน์ ถานิสโร (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง ทั้งนี้ผลวิจัยพบว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการสอนวิชาดนตรีในวิทยาลัยสารพัดช่างต้องการให้มีการศึกษาและปรับปรุง

การจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ กิจจา เวสประทุม (2540) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามการรับรู้ของผู้บริหารครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการทางการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานมีสภาพอยู่ในระดับที่กลุ่มผู้ตอบเห็นว่าเป็นจริงตามประเด็นที่ให้ประเมินและมีปัญหา ส่วนความต้องการในทุกประเด็นพบว่ามีความต้องการในระดับมาก ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรีในวิทยาลัยสารพัดช่างมีองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนในหลายด้าน เช่น สถานภาพของผู้สอนและผู้เรียน วิธีการสอน เครื่องดนตรี อุปกรณ์ สถานที่ ดำรง แบบเรียน สื่อการสอน เป็นต้น การศึกษาแบบแยกส่วนจะทำให้ไม่สามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้กล่าวไว้ว่าในการศึกษาการจัดการเรียนการสอน ต้องศึกษาจากองค์ประกอบที่ครบสมบูรณ์ประกอบด้วย หลักสูตร ผู้สอนและผู้เรียน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านสื่ออุปกรณ์ และการวัดประเมินผล ทั้งนี้แต่ละองค์ประกอบมีความทับซ้อนและเป็นส่วนเสริมสร้างให้เกิดการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณค่าแก่ผู้เรียน การศึกษาการจัดการเรียนการสอนในทุกองค์ประกอบจะช่วยให้ได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนนั้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครมีวิทยาลัยสารพัดช่างพระนครและวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรีซึ่งจะศึกษาในด้านหลักสูตร ผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ การวัดผลและประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันสาขาวิชาดนตรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย ผู้สอนสาขาวิชาดนตรีทั้งหมดจำนวน 3 คน และตัวแทนผู้เรียนสาขาวิชาดนตรีจำนวน 12 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกจากผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 2 คอร์สเรียนขึ้นไป

2. ทำการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

- ด้านหลักสูตร
- ด้านผู้สอนและผู้เรียน
- ด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ 2562 ณ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนครและวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน กันยายน ถึง เดือน พฤศจิกายน พ.ศ 2562

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิทยาลัยสารพัดช่างเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในที่นี้ได้แก่

1.วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร 2.วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

หลักสูตร หมายถึง รายละเอียดรายวิชา หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2558 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้ระยะเวลาการฝึกอบรม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมง จนถึง 150 ชั่วโมง ตามที่สถานศึกษาเปิดสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในวิทยาลัย
สารพัดช่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้สอน หมายถึง ผู้จัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

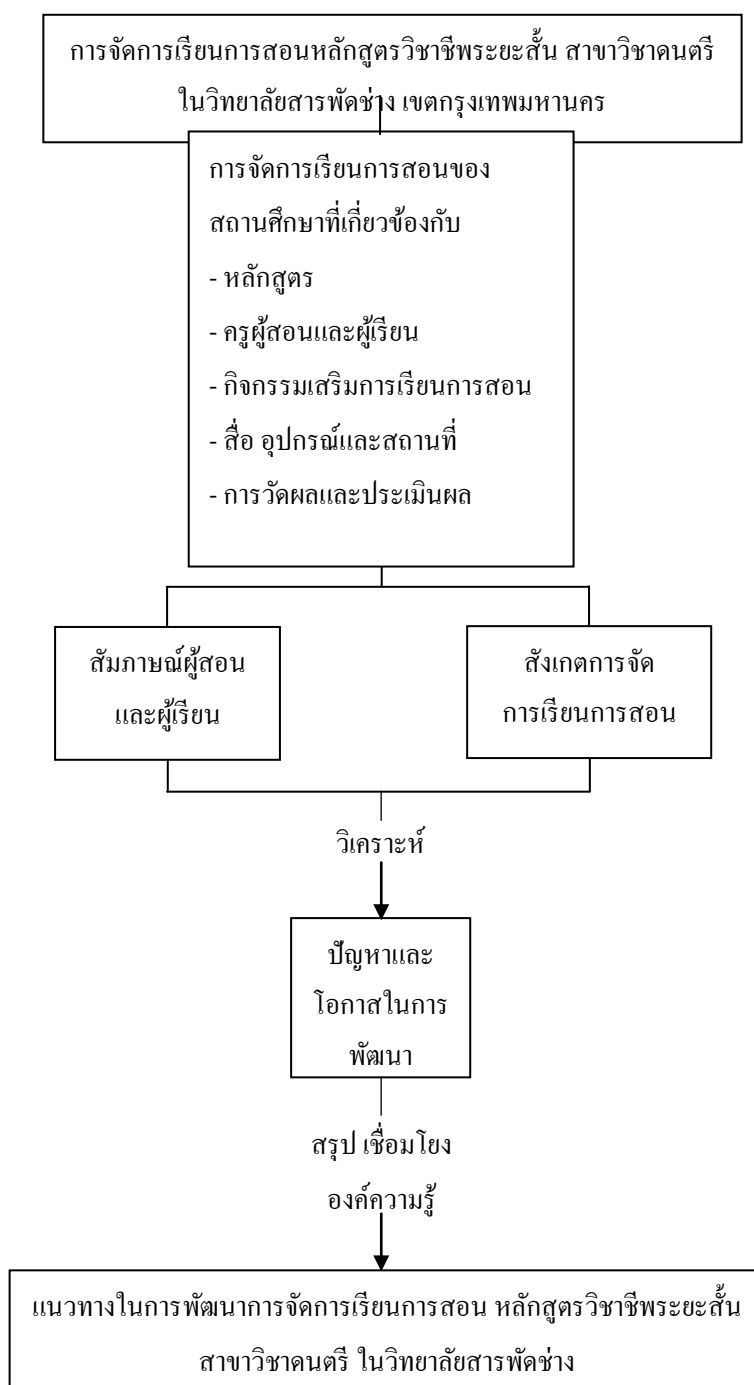
ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในวิทยาลัยสารพัดช่าง

สื่อและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดนตรี ที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียน การสอน ที่จะ
ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน

สถานที่ หมายถึง ห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการสำหรับใช้ในการจัดเรียนการสอนสาขาวิชา
ดนตรี

คุณวุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับจากสถาบัน จำแนกเป็นต่ำกว่า
ปริญญาตรี และปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ ได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
2. การจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีวศึกษา
3. บริบทวิทยาลัยสารพัดช่าง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

1. ความหมายของการสอนและกระบวนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอนและกระบวนการสอนไว้ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้ให้ความหมายของไว้ว่า การสอนคือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนเพื่อที่จะเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2537) ให้ความหมายไว้ว่า การสอนคือ

1. การถ่ายทอดความรู้
2. การฝึกฝนผู้เรียนให้คิดแก้ปัญหา
3. การจัดการสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ชิตี ปัญญาอินทร์ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนหมายถึง กระบวนการหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการะบวนการหรือสภาพการณ์นั้น ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น

สายันต์ บุญใบ (2543)กล่าวว่า กระบวนการสอน หมายถึง ลำดับขั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูทำอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาตามที่ต้องการ

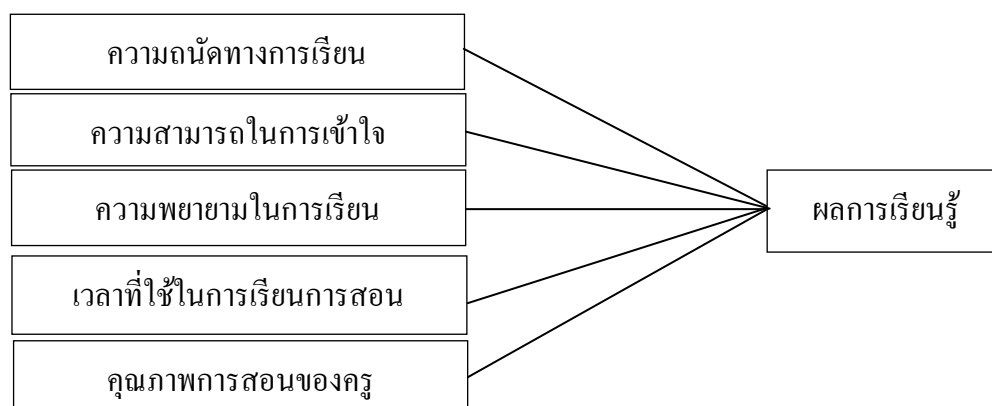
ปรีวัฒน์ ถานิสโร (2544) กล่าวว่า กระบวนการสอนหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูทำอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น และบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาตามที่ต้องการ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนหมายถึงลำดับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างสมบูรณ์ อัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ (2561)

2. ระบบการเรียนรู้

ทิสนา เขมมณี (2554, น.207,209) ได้กล่าวถึงระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล, คลอสไมเออร์ และริเปิล ไว้ดังนี้

2.1ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล (Carroll, 1963) คาร์รอลมีความเห็นว่า การจัดการเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงความถนัดทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสามารถของผู้เรียนในการเข้าใจ ความพยายามในการเรียน เวลาที่ใช้ในการเรียนและคุณภาพในการสอนของครู องค์ประกอบทั้ง 5 นี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ในการสอนของครูจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญเหล่านี้ ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล

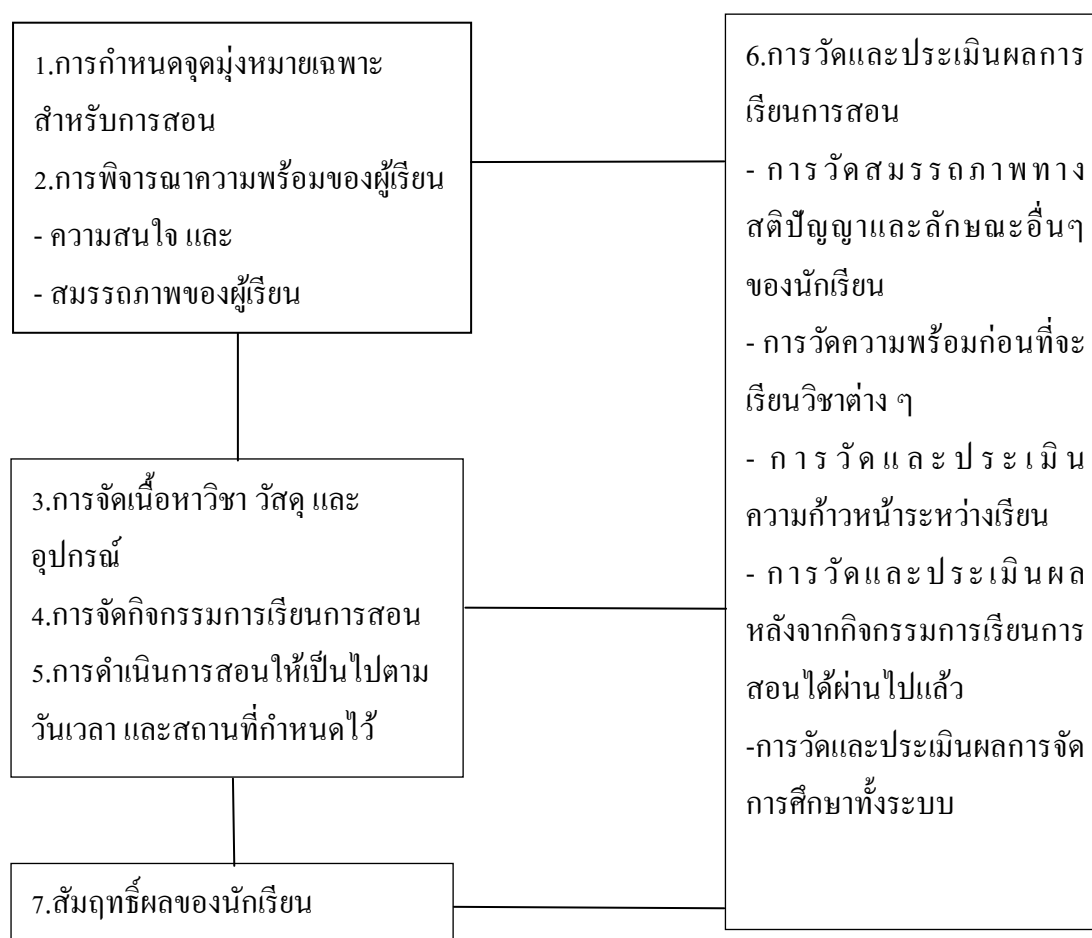
ภาพที่ 2 ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล

(Carroll, 1963, p.723-733)

2.2 ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล (Klausmeier and Ripple) คลอสไมเออร์ และริปเปิล (Klausmeier, 1971, p.11) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนไว้ 7 ส่วน คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
2. การพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน
3. การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การดำเนินการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
7. สัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล

คลอสไมเออร์ และริปเปิล

ภาพที่ 3 ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล

(Klausmeier & Ripple, 1971, p.11)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าระบบการเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ขึ้นอยู่กับครูจะกำหนดองค์ประกอบและจัดขั้นตอนความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การสอนเพื่อให้เกิดทักษะ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.67,69) กล่าวว่า ทักษะคือความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ชำนาญ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดทักษะขึ้นได้จะต้องมีการปฏิบัติใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะปฏิบัติไปกับผู้สอนโดยผู้สอนอธิบายประกอบ ขั้นปฏิบัติเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ต้องพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาด และค้นหาความชำนาญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือฝึกบ่อย ๆ ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในการสอนทักษะจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

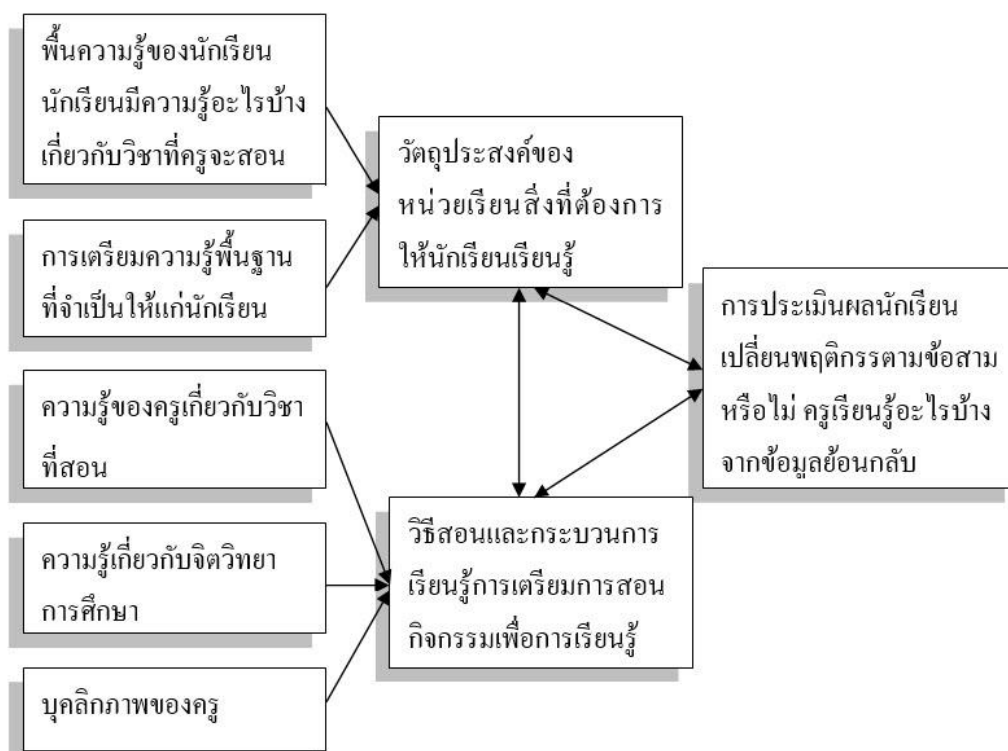
- 3.1 สถานการณ์ในการฝึก ถ้าใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ก็ควรใช้สถานการณ์จริง
- 3.2 ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกฝนในสถานการณ์หลาย ๆ แบบ เพื่อเป็นการเพิ่มความแม่นยำ คล่องแคล่ว ในการฝึกทักษะนั้น
- 3.3 การสาธิตให้ดูก่อน หรือการให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติ
- 3.4 ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทันทีหลังจากที่ได้ดูการสาธิต
- 3.5 ผู้ฝึกทักษะต้องได้รับคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนาทักษะนั้น ๆ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะสามารถสังเกตผลที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ตาม การดัดเตือนชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่อง และแนวปฏิบัติที่ดียังมีความจำเป็นมาก เพราะผู้เรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติของตนผิดพลาด
- 3.6 การให้คำแนะนำในขณะที่ฝึกหัด ผู้สอนต้องใจเย็น ไม่วิจารณ์ ไม่ดูค่า ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความตึงเครียด หวาดกลัว ควรช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะลอง สร้างบรรยากาศให้เป็นบรรยากาศที่สบายใจ
- 3.7 ต้องคำนึงช่วงเวลาฝึก การเรียนทักษะต้องฝึกให้เหมาะกับเวลา ต้องมีการเว้นช่วงเวลา ถ้าฝึกหัดแบบต่อเนื่องอาจเมื่อยล้า หรือให้เกิดความเบื่อหน่ายได้จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอน โดยทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องทำการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นอย่างครบถ้วนทั้งการสาธิต การลงมือปฏิบัติและการฝึกฝนจนชำนาญ

4. รูปแบบการสอน การเรียนรู้

4.1 รูปแบบการสอน การเรียนรู้ (Instructional Model)

ก่อนจะสอนครูทุกคนจะต้องเตรียมการสอนประกอบกับการรู้จักนักเรียนที่จะสอนไม่แต่เพียงว่าอยู่ชั้นอะไรแต่ต้องคำนึงถึงอายุลักษณะทั่วไปของนักเรียนในวัยนั้นทุกด้าน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา และพื้นฐานความรู้ของนักเรียนในวิชาที่ครูจะสอน เพราะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนจะช่วยครูให้เขียนวัตถุประสงค์เฉพาะของหน่วยวิชาที่จะสอน นักเรียนรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในกรณีที่นักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานครูก็อาจจะสอนก่อนที่จะเริ่มถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน ได้รูปแบบ การสอน-การเรียนรู้แสดงแผนผังที่จะช่วยครูใหม่ในการเตรียมการสอน โดยมีการวิเคราะห์ กระบวนการเรียนการสอนว่ามีตัวแปรสำคัญอะไรบ้าง และควรจะเริ่มและจบบทเรียน อย่างไร รูปแบบการสอนจะช่วยครูให้มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน ครูควรใช้รูปแบบ การสอนในการเตรียมการสอน เพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และจะช่วย แก้ปัญหาเรื่องจัดการห้องเรียน ได้ ครูที่สอนดี และมีประสิทธิภาพไม่จำเป็นที่จะต้องใช้อัจฉริยะ หรือพรสวรรค์ของการเป็นครูดคิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่มีอัจฉริยะที่จะเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง และได้วางแผนการสอนตามรูปแบบการสอนการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการสอน-การเรียนรู้ (Instructional Model)

(ศรางค์ โคว์ตระกูล, 2553)

4.2 รูปแบบการสอน LFM (Learning for Mastery Model)

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2553) ในปีค. ศ. 1963 ศาสตราจารย์จอห์นแคโรลล์ (John Carroll) ได้เสนอแนะรูปแบบการสอนโดยเขียนบทความชื่อว่า “A Model of School Learning” ซึ่งมีใจความสำคัญว่า “เวลา” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละคนควรมีเวลาตามที่ตนต้องการในการเรียนบทเรียนหนึ่งๆจนกระทั่งเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สำหรับบทเรียนนั้นจำนวนเวลาที่ผู้เรียนต้องการในการเรียนรู้ขึ้นกับสิ่งต่อไปนี้

1. ความถนัดของผู้เรียนในการเรียนรู้วิชาหนึ่ง นักเรียนจะมีความถนัดแตกต่างกัน นักเรียนบางคนมีความถนัดทางภาษา บางคนมีความถนัดทางคณิตศาสตร์หรือวิชาอื่น นักเรียนที่มีความถนัดมากในวิชาใดจะเรียนได้เร็วกว่านักเรียนที่มีความถนัดน้อย
2. ความสามารถหรือระดับเชาวน์ปัญญาของผู้เรียน นักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาสูงจะใช้เวลาในการเรียนรู้ น้อยกว่านักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำ
3. คุณภาพในการสอนของครู ถ้าครูสอนดีจำนวนเวลาที่นักเรียนจะต้องใช้ในการเรียนรู้จะน้อยลง

5. หลักสูตร

5.1 ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของ “หลักสูตร” มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้ ณัฏริญา อรัญตระกูล (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวว่าหลักสูตร (curriculum) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "currere" ซึ่งหมายถึงช่องทางสำหรับวิ่ง (a racing chariot, from which is derived a racetrack, or a course to be run) ซึ่งนำมาใช้กับความหมายในทางการศึกษาก็หมายถึงแนวทางสำหรับการเรียนรู้ (a course of study) ที่เป็นดังนี้เพราะการเรียนที่ประสบความสำเร็จจะต้องดำเนินไปตามแนวทางและลำดับขั้นตอน อันเหมาะสมที่ได้กำหนดไว้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่โรงเรียน จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

5.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ โดยสรุปหลายประการต่อไปนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.5) ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะความสามารถ และความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

ชำระ บัณฑิต (2542, น.9-10 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.3-4) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรแบ่งเป็นสองส่วน คือ ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวมและความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวม เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรของประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวชี้ชัดว่ามีการสอนอะไร เน้นอะไร การเน้นด้านใดย่อมแสดงถึงความรู้และศักยภาพของประชากรในด้านนั้น ๆ เช่น ในปัจจุบันหลักสูตรของประเทศเน้นพัฒนาประชากรด้านวิทยาศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มขององค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของคนในประเทศที่จะเข้มแข็งขึ้น ดังนั้นถ้าไม่มีหลักสูตรการที่จะให้การศึกษาแก่คนในประเทศย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่ การปฏิบัติ เช่น หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เป็นทิศทาง การจัดการศึกษาของคนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมแล้ว 12 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ซึ่งจะช่วยเหลือหลอมให้คนไทยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอน หลักสูตร เป็นสิ่งที่ ช่วยชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน กำหนดทิศทางและจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนว่าคืออะไร และจะต้องทำอะไรบ้าง ต้องใช้สื่อหรืออุปกรณ์อะไรจะต้องตรวจสอบประเมินผลอย่างไร หรือต้องปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไร รวมทั้งในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร ต้องเตรียมการอย่างไร และจะได้รับผลอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน ในการช่วยกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันจนบรรลุจุดหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

5.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ชำระ บัณฑิต (2542, น.8-9 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education goals and policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) หมายถึงผลส่วนรวม ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and structures) หมายถึงลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา หรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) หมายถึงผลที่ต้องการ ให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum materials and Instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุทัศน ภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จากข้อมูลข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่าหลักสูตรคือ สิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ วิธีการดำเนินการสอน และกระบวนการวัดและประเมินผล ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยหลักสูตรจะเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนมีความชัดเจนและเกิดความสอดคล้องกันในองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้หลักสูตรที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันหากหลักสูตรมีข้อบกพร่องก็จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นล้มเหลว

6. ครูผู้สอนและนักเรียน

6.1 ลักษณะของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพ

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2554, น.13) ได้กล่าวไว้ว่าครูที่ดีและมีวิธีสอน อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงครูที่มีการสอนที่รับรองได้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ นักจิตวิทยาการศึกษาหลายคน ได้ทำการวิจัยหรือหาตัวแปรที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ศาสตราจารย์ จอห์น แครร์รอล (John Carroll, 1963) ได้เขียนบทความจิตวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด บทความนี้ชื่อว่า “A Model of School Learning” แครร์รอลได้อธิบายความหมายของครูที่มีประสิทธิภาพว่า ให้เวลาแก่นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ โดยพิจารณาความแตกต่างของบุคคล และวิชาที่สอน บางคนต้องการเวลามากแต่บางคนต้องการเวลาน้อยซึ่ง

ขึ้นกับวิชาที่ครูสอน รวมทั้งจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์เองจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แคร้รอล กล่าวต่อไปว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับตัวนักเรียน ด้วย คุณลักษณะของนักเรียนมีส่วนให้นักเรียนเรียนรู้ ในอัตราความเร็วต่างกันด้วย คือ

1. ความถนัด (Aptitude) หมายถึง ความสามารถนักเรียนที่จะเรียนรู้
2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to Understand Instruction)
3. ความเพียรพยายาม (Perseverance) นักเรียนใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้ เนื่องมาจากการที่นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. การมีโอกาสรู้อีก ครูให้เวลานักเรียนในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอน โดยคำนึงถึง ความสามารถ และความถนัดของนักเรียน

จากข้อมูลข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ครูคือบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ด้วยกลวิธีการสอนที่ดี และต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนได้ ต้องเป็นผู้ที่หมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกเหนือจากการถ่ายทอดวิชาความรู้แล้ว ยังต้องเป็นผู้อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนด้วย อีกทั้งยังต้องสามารถสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถ และความถนัดของนักเรียนเอง

นอกจากนี้ คำรึท บรณวิทยกิจ (2545, น.57-58,62-63) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ครูต้องไม่ตั้งสมมุติฐานว่านักเรียนจะเข้าใจเนื้อหาที่สอนทันที การกระทำเช่นนี้จะเป็นอุปสรรคต่อ การเรียนอย่างยิ่ง เพราะเมื่อนักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่เข้าใจ เขาจะกลัวและไม่กล้าถาม ซึ่งจะเป็นการพอกพูนความสงสัยให้กับนักเรียน พยายามตั้งคำถามให้นักเรียนตอบสนองบ้าง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าเขาจะเข้าใจจริง ถ้าครูลองเล่นบทนักเรียนสมมติที่บดอาจจะทำให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ดีขึ้น

2. ครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ 3 ด้านอย่างชัดเจน คือสอนให้นักเรียนมีทักษะเพียงพอที่จะเล่นเพลงได้ (เทคนิคพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรี) คอยช่วยพัฒนาความเข้าใจเชิงศิลปะ และความเป็นนักดนตรี กระตุ้นและส่งเสริมความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวนักเรียน ซึ่งความสามารถที่กล่าวถึงนี้จะฉายประกายออกมาเป็นบุคลิกภาพที่โดดเด่นของนักเรียน ในการสื่อสารดนตรีสู่ผู้ฟังต่อไป

3. ครูต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 3.1 มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตน
- 3.2 มีความรักดนตรี
- 3.3 มีทักษะในการสื่อสาร
- 3.4 มีจินตนาการด้านดนตรี

3.5 มีความฉับไวในทางดนตรี

3.6 มีทักษะในการจัดการ

3.7 มีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับวงการดนตรีในพื้นที่และเป็นคนกว้างขวาง

3.8 มีบุคลิกภาพที่กระตือรือร้นและมีความเป็นครูสูง กล่าวคือ เป็นคนอดทน มีอารมณ์ขัน แต่ต้องเข้มงวดบ้างเป็นบางครั้ง

3.9 มีความสามารถที่จะคลอใจให้นักเรียนกล้าทำ กล้าแสดงออก

3.10 มีความถ่อมตัว ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นแบบเคารพในความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ครูก็สามารถเรียนรู้จากนักเรียนได้เช่นกัน

4. ครูต้องมีความเข้าใจว่า นักเรียนมีหลายประเภท ซึ่งต้องใช้เทคนิคการสอนไม่เหมือนกัน บางคนมาเรียนด้วยใจรักดนตรี บางคนมาเรียนเพราะตามเพื่อนฝูง บางคนก็ถูกบังคับจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูควรจะต้องรู้พื้นฐานเหล่านี้ไว้บ้าง เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์แนวการสอน นอกจากนั้นพยายามทำให้ความรู้จักนักเรียนในแง่มุมอื่น ๆ ด้วย เช่น งานอดิเรก ความสนใจในด้านอื่น พี่น้อง สัตว์เลี้ยง ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนคุ้นเคย และรู้ว่าครูใส่ใจในตัวเขาเช่นกัน เป็นเทคนิคการลดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนที่ดี

ครูที่มีประสิทธิภาพต้องรู้ว่าต้องการอะไรจากบทเรียนแต่ละชั่วโมง อย่างเป็นรูปธรรมการที่ครูจะมีสมุดบันทึกสัปดาห์เพื่อบันทึกความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้เด็กในแต่ละชั่วโมง จะช่วยให้ครูเห็นภาพของพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ครูควรแบ่งเวลาในหนึ่งชั่วโมงออกเป็น 3 ส่วน ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามนี้เสมอไป

1. ช่วงเวลาสำหรับบทเพลงที่ได้รับการมอบหมายจากชั่วโมงก่อน (พัก)
2. ช่วงเวลาการทบทวนเทคนิคพื้นฐานที่จะช่วยประยุกต์ใช้กับบทเพลง (พัก)
3. ช่วงเวลาสำหรับสรุปบทเรียนและมอบหมายงานสำหรับชั่วโมงหน้า

การเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาต้องเป็นไปอย่างจริงจัง แต่สามารถสอดแทรกมุขตลกหรือเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยทางดนตรีไว้บ้าง มีบทสนทนาที่กระตุ้นหรือจูงใจให้นักเรียนเกิดกำลังใจที่จะซ้อม และรักเสียงดนตรีมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามได้อย่างมีอิสระด้วย บทเรียนแต่ละชั่วโมงจะต้องมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจนและน่าประทับใจ ครูที่ดีต้องนำเสนอแนวคิดที่ละเอียด การให้กำลังใจและคลอใจให้นักเรียนมีไฟที่จะกลับไปซ้อมต่อที่บ้านถือเป็นหน้าที่สำคัญของครูประสิทธิภาพ นักเรียนจะต้องรู้ว่ากลับไปซ้อมอะไร อย่างไร

6.2 หลักการปฏิบัติของครูและนักเรียน

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2554, น.455-457) ได้กล่าวว่าหน้าที่ของครูไม่ใช่แค่เพียงเป็นผู้ที่สอนด้านวิชาความรู้ให้นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ครูมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้ช่วย

ให้นักเรียนมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางบวกอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้หมายความว่า ช่วยให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบทางสังคม มีความเมตตา มีขันติ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว และมีการควบคุมสติของตนเอง การที่ครูจะสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนได้นั้น ทั้งครูและนักเรียนจะต้องทราบหลักการที่จะปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ทั้งครูและนักเรียนจะตกลงกันตั้งแต่วันแรกของโรงเรียนเปิด ว่าต้องการให้บรรยากาศของห้องเรียนชนิดใด ทั้งครูและนักเรียนจะต้องเข้าใจว่าห้องเรียนที่มีบรรยากาศการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพนั้นหมายถึง ห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่น ราบรื่น ทุกคนมีความจริงใจต่อกันและกัน และต่างคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนและครูต่างก็มีความสุข นักเรียนทุกคนเคารพกฎเกณฑ์ และระเบียบของห้องเรียน ซึ่งครูและนักเรียนช่วยกันคิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นความสัมพันธ์ที่ต่างก็ไว้ใจซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ต่อกันและหวังดีต่อกัน โดยครูเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียนและเป็นนักมนุษยนิยม

2. ทั้งครูและนักเรียนจะต้องพยายามที่จะปรับปรุงทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ครู จะต้องแสดงต้นแบบตัวแบบ โดยเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี คือเป็นผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น และเป็นผู้ที่เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น “โดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา” หรือมีความร่วมความรู้สึกและอารมณ์(empathy)

2.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

2.3 มีมาตรฐานทางจริยธรรมและค่านิยมของตนเอง

2.4 เป็นผู้มีความเมตตา มีขันติ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.5 เป็นผู้มองคนในแง่ดี

2.6 มีมโนทัศน์ทางบวก

2.7 เป็นผู้ที่ยอมรับผู้อื่น โดยถือว่าแต่ละคนเป็นปัจเจกบุคคล

2.8 ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น

2.9 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และทักษะ

2.10 มีความจริงใจ และสามารถควบคุมสติของตนเองได้

3. ทั้งนักเรียนและครูมีหน้าที่ที่จะสร้างบรรยากาศของห้องเรียน เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักเรียน ดังคำจำกัดความที่ให้ไว้ในข้อแรก หน้าที่ของครูและนักเรียนมีดัง ต่อไปนี้

3.1 ครูจะต้องทำตนให้นักเรียนรักและเชื่อถือ คิดว่าครูเป็นที่พึ่งได้ ครูจะต้องไม่แสดงความรักที่เหลื่อมล้ำ ควรจะมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ นอกจากนี้ครูจะต้องมีความสม่ำเสมอ และควบคุมอารมณ์ได้ มีทัศนคติทางบวกต่อชีวิต ที่จะช่วยนักเรียนแก้ปัญหา ถือว่าปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ถ้าใช้ความพยายามก็จะแก้ไขได้ เป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และนักเรียนในห้องสามารถจะช่วยให้บรรยากาศของห้องเรียนครื้นเครงด้วยอารมณ์ขัน ก็ไม่ควรจะติเตียน เป็นผู้ที่นักเรียนนับถือ แต่มีความสนิทสนมไว้วางใจต่อครู และถือว่าครูเป็นกัลยาณมิตร และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ครูควรพยายามให้แรงเสริมหรือให้รางวัล เช่นชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้ นักเรียนผู้นั้นจะได้เป็นตัวแบบที่ดี

3.3 นักเรียนทุกคนจะต้องทราบว่าตนมีหน้าที่ที่จะช่วยสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้ และเสริมสร้างบุคลิกภาพ โดยเป็นผู้ที่ตั้งใจเรียน พร้อมทั้งจะร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชั้นเรียน และยินดีที่จะมีส่วนในการทำงาน เพื่อความราบรื่นของห้องเรียน

3.4 นักเรียนต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ และเป็นผู้ที่มีน้ำใจคอยช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน ครูและช่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องเรียนและโรงเรียน มีความเมตตาต่อผู้อื่น เห็นใจเพื่อนนักเรียนที่เรียนไม่ได้ คอยให้ความช่วยเหลือเพื่อน

การสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรจะต้องตั้งเป้าหมายเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะเริ่มเข้าสอน ครูบางคนอาจจะคิดว่าทำไม่ได้ เพราะครูเองได้สังเกตบรรยากาศของห้องเรียนในฐานะเด็กนักเรียนมาเป็นเวลานาน อย่างน้อย 16 ปี ห้องเรียนส่วนใหญ่มีครูที่เป็นผู้มีอำนาจและใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือที่จะควบคุมห้องเรียนให้มีระเบียบวินัยจากการวิจัยของนักจิตวิทยาการศึกษา พบว่าการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพสูง ก็ต่อเมื่อบรรยากาศของห้องเรียนมีลักษณะดังที่ได้อธิบายไว้ในข้อที่หนึ่ง

นอกจากนี้ คำริห์ บรรณวิทยกิจ (2545, น.63) ได้กล่าวถึงระเบียบปฏิบัติประจำชั้นเรียนคนตรีไว้ว่า เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะต้องแจ้งกฎระเบียบ กติกา มารยาท ในการมาเรียนให้นักเรียนทราบ กล่าวคือ ห้ามมาเรียนโดยไม่ได้เตรียมตัว นักเรียนต้องแต่งตัวสะอาด สุภาพ เรียบร้อย ต้องดูแลรักษาเครื่องดนตรี และโน้ตเพลงเป็นอย่างดี เตรียมสมุดบันทึก และโน้ตเพลงต่าง ๆ ที่จำเป็นมาทุกครั้ง ไม่เข้าใจถามทันที และนักเรียนห้ามมาสาย

ในส่วนของสิ่งที่ครูต้องยึดถือปฏิบัติเอง โดยครูไม่ต้องแจ้งให้นักเรียนทราบ คือ ครูห้ามมาสาย และไม่สอนเกินเวลา ต้องทำให้นักเรียนสนใจในการสอนตลอดเวลา ต้องปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ให้บทเรียนน่าประทับใจ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของครูและนักเรียนที่จะต้องตกลงและวางเป้าหมายร่วมกัน โดยร่วมมือกันสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งครูต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม อารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี สามารถทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจได้ ส่วนนักเรียนก็ต้องเป็นผู้รู้หน้าที่รับผิดชอบ และร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถ้าหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดบกพร่องต่อหน้าที่ของตนแล้วบรรยากาศในห้องเรียนก็จะเกิดความตึงเครียด ไม่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

6.3 คุณลักษณะของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจในความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แสวงหาความรู้ และนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและก้าวทันเทคโนโลยี เพราะคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีความราบรื่น และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ถ้าหากนักเรียนขาดคุณลักษณะข้อหนึ่งข้อใดไป จะส่งผลให้การเรียนการสอนเกิดความล่าช้า ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร

7. กิจกรรมการเรียนการสอน

7.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน

ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล (2520, น.84) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการเรียน คือ การกระทำที่ผู้เรียนแสดงออกมาซึ่งอาจสังเกตได้ด้วยตาหรือดูผลของการกระทำได้ ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนฝึกฝั้กระทำเอง หรือครูวางแผนไว้ให้ทำ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.71-72) กล่าวว่าไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรฉบับปัจจุบันจะใช้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ เพราะต้องการเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง เน้นที่บทบาทของผู้เรียน ถึงแม้จะเน้นที่บทบาทของผู้เรียน แต่ผู้สอนก็ยังคงมีบทบาทร่วมด้วยเช่นกัน คือเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ได้แก่ เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด เป็นผู้จัดระเบียบ เป็นผู้แนะนำและกำกับไม่ให้ออกนอกทางหรือหลงทาง เป็นต้น ดังนั้นการใช้คำการเรียนการสอนจึงมีความหมายที่ยังคงใช้ได้กับหลักสูตรปัจจุบัน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ทัศนีย์ สุภเมธี (2533, น.189-190) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน

วไลพร คุโณทัย (2530, น.19) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้น จากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521, น.2) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนว่ากิจกรรมการเรียน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ในโรงเรียน ทั้งโดยครูและนักเรียน

เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าอภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ และการศึกษาสถานนอกสถานที่ ฯลฯ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พิจารณาได้ว่าเป็นความหมายที่กล่าวไว้ในแนวเดียวกัน ถึงการกระทำของครูและนักเรียน ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ดังนั้นจึงสรุปความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์

7.2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.72-73) กล่าวว่าไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมทั้งของผู้เรียนและผู้สอนที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างแท้จริง วารี ธีระจิตร (2530, น.162-163) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการดังนี้

1. กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของเด็ก
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กได้รู้สึกสนุกสนาน
8. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้รู้จักทำงานเป็นหมู่
14. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรละเลยที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจให้สอดคล้องกับวัย สติปัญญา ความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาของบทเรียน ต้องจัดอย่างมีจุดมุ่งหมาย

7.3 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาพร้อมกัน
2. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนซึ่งแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน
3. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินในการเรียน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน
4. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดทักษะกระบวนการให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีความเป็นไทย
5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนคือ การกระทำหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น กล้าแสดงออก ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

7.4 หลักการจัดกิจกรรม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กำหนดข้อควรคำนึงถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง ผู้สอนจึงต้องศึกษาหลักสูตร แล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด หากเน้นพฤติกรรมด้านทักษะ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชา มีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม เนื้อหาวิชา แต่ละประเภทต้องอาศัยเทคนิควิธีสอน หรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าเป็นประเภท ทักษะก็ต้องจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนอย่างมีขั้นตอนจึงจะเกิดทักษะได้

5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้ การจัดลำดับขั้นตอนควรเริ่มจากง่าย ไปยาก รูปธรรมไปนามธรรมใกล้ตัวไปไกลตัวและส่วนร่วมไปส่วนย่อยจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

6. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สื่อการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

6.1 สื่อบุคคลและของจริง หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน วิทยากรพิเศษ หรือของจริงต่าง ๆ เพื่อช่วยในการประกอบการสอน เป็นต้น

6.2 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องฉาย เช่น ภาพยนตร์ แผ่นโปร่งใส สไลด์ फिल्मสตริป

6.3 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องเสียง เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง

6.4 สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร รูปภาพ ฯลฯ

6.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ของจำลองต่าง ๆ

7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนตัวความรู้เป็นผลพลอยได้จากการกระทำกิจกรรม ทั้งนี้เพราะ ระหว่างทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางการคิด การปฏิบัติการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เรียกว่า เรียนรู้วิธีการหาความรู้ (Learn how to learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้ (สงข ลักษณ์, 2534, น.1) ดังนั้นในการสอนจึง ต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่มีความท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง กิจกรรมเหล่านี้เป็นทั้งกิจกรรมในวิชาที่เรียนและ กิจกรรมเสริมประกอบการเรียน (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงความสามารถ ความถนัด และได้พัฒนาศักยภาพส่วนตัวของผู้เรียนได้ดี

9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการสอน แต่ละเนื้อหาวิชาและแต่ละครั้งควรคิดหากิจกรรมการสอนที่น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่ สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความกระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้ได้ดี

10. จัดกิจกรรมให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนานและเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียนมีความสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน บรรยากาศจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ

11. ต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่องแล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผลระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม และภายหลังการทำกิจกรรม โดยครูอาจใช้วิธีสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงานหรือทดสอบ เมื่อวัดผลแล้วถ้าพบว่ากิจกรรมนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีก็สามารถนำไปใช้ต่อไปได้ แต่ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุแล้วแก้ไขให้ตรงจุด กิจกรรมนั้นอาจยากเกินระดับความสามารถของเด็ก สถานการณ์สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย หรือผู้เรียนยังขาดประสบการณ์พื้นฐาน ก็จะเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน เราให้ผู้เรียนได้แสดงออกได้มีส่วนร่วมฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และจัดโดยมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

7.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกิจกรรม

ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, สุดา สิ้นสกุล (2520, น.85-86) ได้กล่าวว่าการกำหนดกิจกรรมการเรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ กล่าวคือ

1. เนื้อหาสาระบางวิชาที่มีสาระที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมอยู่แล้ว เช่น วิชาพลศึกษา และหัตถศึกษาที่สามารถที่จะจัดกิจกรรมได้ทันที บางวิชาที่เป็นเนื้อหาวิชาสามัญ ครูก็ต้องจัดกิจกรรม ที่เน้นการปฏิบัติมากขึ้น

2. ความพร้อมของผู้เรียนที่จะประกอบกิจกรรม อันเป็นผลมาจากลักษณะนิสัยที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่เป็นเด็ก

3. สภาพแวดล้อมการเรียน อาทิ ขนาด แสง และอุณหภูมิของห้องเรียน

4. ความสะดวกในการซื้อหาสื่อการสอน และห้องทดลองปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จะช่วยนักเรียนประกอบกิจกรรมได้อย่างดี

5. นโยบายของสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้จัดกิจกรรมการเรียนแก่ผู้เรียน

6. ความกระตือรือร้นและความใจกว้างของผู้สอน ที่จะจัดให้มีกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนคือ การกระทำหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการ

เรียนรู้ตามพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น กล้าแสดงออก ภายใต้อากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงโดยหลักการ จัดกิจกรรมนั้นต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาความ สนใจของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งมีครูเป็นผู้คอยแนะนำส่งเสริม ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ดีการจัดกิจกรรมให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ที่ดีนั้นต้องอาศัยปัจจัย หลาย ๆ ด้าน เช่น ความพร้อมในการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน สภาพแวดล้อม นโยบายของ สถานศึกษา และความกระตือรือร้นของผู้สอนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมที่ดีเป็นส่วน สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

7.6 กิจกรรมดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.133-155) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีมิใช่หมายถึงเพียง กิจกรรมดนตรีที่ครูใช้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของกิจกรรมทุกรูปแบบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ดนตรีซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมดนตรีในห้องเรียนนอกห้องเรียนนอกโรงเรียน และกิจกรรม ดนตรีตามสื่อต่าง ๆ เรื่องราวของกิจกรรมดนตรีที่จะกล่าวต่อไปนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และผู้สอนดนตรีควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมดนตรี เพื่อให้เหมาะสมกับ โอกาส สถานการณ์ อันช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดนตรีได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและเป็นส่วน หนึ่งของวิถีชีวิตต่อไป

กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรีทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรมผู้ร่วม กิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม กิจกรรมดนตรีมีหลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์ สภาพของการจัดกิจกรรม และประเภทของกิจกรรมดนตรีทำให้มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ต่างกันไป ได้แก่

1. กิจกรรมดนตรีในห้องเรียน ผู้จัดและผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ครูผู้สอนดนตรีผู้ร่วม กิจกรรม คือ นักเรียน หรือผู้เรียนดนตรี และรูปแบบของกิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอน ดนตรีในห้องเรียนซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ

2. กิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียนผู้จัดอาจจะเป็นครูหรือนักเรียน ผู้ดำเนินกิจกรรม อาจจะเป็นครูหรือวิทยากรรับเชิญ ผู้ร่วมกิจกรรมคือนักเรียน

3. กิจกรรมดนตรีในสังคม ปกติแล้ว กิจกรรมดนตรีในสังคม มักจะเป็นกิจกรรม ดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรี ในลักษณะนี้ ผู้จัด คือ หน่วยงานต่าง ๆ ทางดนตรีหรือทาง การศึกษาผู้ดำเนินกิจกรรม คือ นักดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังดนตรี นอกจากนี้แล้วกิจกรรม ดนตรีในสังคมอาจจะเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้นอกเหนือไปจากการแสดง เช่น การให้ความรู้ทางดนตรี

กับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ในลักษณะนี้ ผู้จัดมักจะเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรีที่ผู้จัดคัดเลือก หรือเชิญมาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมผู้ร่วมกิจกรรม คือ เด็ก เยาวชนและประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้จัดกิจกรรม

4. กิจกรรมตามสื่อต่าง ๆ มีหลายลักษณะ โดยมีรูปแบบเป็นไปตามประเภทของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการ คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรีหรือวิทยากรที่ผู้จัดเชิญมา ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ร่วมรายการในห้องส่ง หรือผู้ชมที่บ้าน สื่อวิทยุผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ซึ่งอาจจะเป็นคน ๆ เดียวกับผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังที่บ้าน เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายของประเภทของกิจกรรมดนตรี และรายละเอียดองค์ประกอบที่ต่างกันไปตามประเภทของกิจกรรมดนตรี และวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมดนตรีควรคำนึงถึงความหมายหลัก คือ การให้สาระความรู้ทางดนตรีแก่ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นหลักเสมอ

8. สื่อการสอน

8.1 ความหมายของสื่อการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2543, น.89) กล่าวว่า สื่อ (medium,pl.media) เป็นคำที่มาจากภาษาลาตินว่า “Medium” แปลว่า “ระหว่าง” (between) หมายถึง เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเรียกว่า “สื่อการสอน” (Instructional Media) หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็น วัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

ศรีมงคล เทพเรณู (2545, น.192) กล่าวว่า สื่อการเรียน (Instructional Media) หมายถึง ตัวกลาง พาหะในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ในการเรียนการสอน หรือ สื่อการสอน หมายถึง ทั้งที่เป็นวัสดุ (Material) อุปกรณ์ (Equipment) และวิธีการ (Method) ที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะไปสู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนเป็นตัวทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอน มากจากคำว่า “สื่อ” (Media) และ “การเรียนการสอน” (Instruction) นำคำ 2 คำมารวมกันเป็น “สื่อการเรียนการสอน” หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลดีตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ถินสกุล. (2520, น.96) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 คุณค่าของสื่อการสอน

ศรีมงคล เทพเรณู. เอกสารคำสอน (2545, น.193) กล่าวถึงค่าของสื่อไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะนามธรรม
2. ได้รับความสนใจในการทำกิจกรรม
3. ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เป็นอย่างจริงอย่างรวดเร็วและโยงให้เข้าใจสิ่งอื่นได้
4. ช่วยลดการบรรยายของครู
5. ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาแก่ผู้เรียน
6. การใช้สื่อสม่ำเสมอจะช่วยเปลี่ยนความคิดให้เกิดจินตนาการได้
7. ให้ประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ กว้างขวาง
8. ผู้เรียนเกิดความคิดเป็นระบบ
9. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
10. เป็นศูนย์รวมความสนใจ
11. เปลี่ยนบทบาทของครูขณะสอน
12. สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งยาก ๆ ได้รวดเร็ว

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าสื่อการสอนหมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยสื่อการสอนนั้นจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว สนุกสนาน เกิดความคิด จินตนาการ ดังนั้นถ้าหากครูผู้สอนละเลยในการใช้สื่อแล้ว กระบวนการเรียนการสอนนั้นอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น และอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงการใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน

8.3 สื่อการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุททจิตต์ (2544, น.167-172) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนดนตรีไว้ดังนี้

สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งสำคัญในการสอนดนตรีเนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ที่เป็นนามธรรม การใช้สื่อต่าง ๆ ทางด้านทัศนูปกรณ์มาช่วยในการสอนช่วยให้ลักษณะนามธรรมของดนตรีเป็นรูปธรรมมากขึ้นช่วยให้ผู้เรียนรู้ดนตรีได้เข้าใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับปฐมวัย และประถมศึกษาสื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่าง

มาก นอกจากนี้สื่อประเภทเสียงจัดเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนดนตรีเพราะช่วยให้ผู้เรียนได้รับฟังดนตรีเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งซึ่งเป็นสิ่งเร้าช่วยให้ผู้เรียนรู้ดนตรีได้อย่างดี

8.4 ประเภทของสื่อการสอนดนตรี

1. บทเพลงถือเป็นสื่อที่ผู้สอนใช้ในการสอนเสมอ โดยเฉพาะเพลงประกอบการร้อง นอกจากนี้เพลงที่นำมาใช้ยังมีเพลงประกอบการสอนฟัง การสอน การเคลื่อนไหวการสอน การอ่านอีกด้วย เพลงที่นำมาใช้ในการสอนควรได้รับการเลือกสรรเพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมตามทักษะต่าง ๆ และเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย ซึ่งมีหลักในการเลือกดังนี้

1.1 ความยากง่ายของบทเพลง เพลงแต่ละเพลงย่อมมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป เพลงบางเพลงง่ายต่อการร้องและการฟัง ซึ่งสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย และประถมศึกษาได้ ในขณะที่เพลงที่มีเนื้อหายากสามารถนำมาใช้ในระดับมัธยมศึกษา ความยากง่ายของเพลงดูได้จากองค์ประกอบด้านจังหวะและทำนองเป็นหลัก

1.2 ความยาวของบทเพลง โดยปกติผู้เรียนระดับประถมมีช่วงสมาธิการฟังสั้น เพลงในระดับประถมควรมีความยาวพอสมควร ไม่ควรยาวจนเกินไป ส่วนเพลงในระดับมัธยมสามารถมีความยาวได้มากเพราะผู้เรียนมีความพร้อม และสมาธิในการฟังมากกว่าผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

1.3 ประเภทของบทเพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฟังเพลงทุก ๆ ประเภทผู้สอนจึงควรนำเพลงทุกประเภทมาสอน ไม่ว่าจะเป็นเพลงไทย เพลงยอดนิยม เพลงอมตะทั้งของไทยและตะวันตก ตลอดจนเพลงพื้นเมือง เป็นต้น

2. แผนภูมิและแผนภาพ การสอนดนตรีมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการอ่านโน้ตหรือร้องเพลงเสมอ ดังนั้นแผนภูมิลักษณะต่าง ๆ ควรเป็นสื่อดนตรีที่ผู้สอนจัดทำไว้ใช้ในการสอน นอกจากนี้แผนภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับดนตรีก็เป็นสิ่งจำเป็น เช่นแผนภาพแสดงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ แผนภูมิผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น

3. เครื่องดนตรี การสอนดนตรีสิ่งที่ขาดไม่ได้คือเครื่องดนตรี โดยเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนดนตรีศึกษามักเป็นประเภทเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ คีย์บอร์ด และขลุ่ย เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ และเครื่องดนตรีไทยบางชนิด ให้ผู้เรียนได้เห็นหรือลองเล่นบ้าง ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะมักจะเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด ควรเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ มีความทนทาน ทั้งนี้เพื่อความคุ้มค่าของการใช้งาน และเสียงที่ไพเราะ

4. สื่อประเภทเสียง สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการสอนดนตรี คือ สื่อประเภทเสียงซึ่งได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์เสียง เพราะในการสอนดนตรีทักษะ การฟังจัดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ

การให้ผู้เรียนได้ฟังเพลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งวัสดุ และอุปกรณ์เสียงควรมีคุณภาพดีเพื่อสร้างเสริม และพัฒนาการรับรู้เชิงคุณภาพของผู้เรียนซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

4.1 วัสดุเสียง ได้แก่ แผ่นเสียง แอ็บเสียงหรือเทป และดิสก์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ล่าสุดในด้านวัสดุเสียงที่มีคุณภาพดี แต่ราคาค่อนข้างแพงโดยทั่วไป แอ็บเสียงเป็นสิ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางเพราะสะดวกในการใช้ ราคาไม่แพง หาซื้อได้ทั่วไป การเก็บรักษาง่ายและไม่เปลืองที่นัก ส่วนแผ่นเสียงเป็นวัสดุเสียงที่มีมานานและยังคงนิยมใช้กันอยู่เช่นกันแต่มีราคาค่อนข้างแพงกว่าแอ็บเสียง การเก็บและการระวังรักษา ตลอดจนการใช้ก็ค่อนข้างยากกว่าแอ็บเสียง แอ็บเสียงซึ่งเป็นวัสดุเสียงที่หาง่าย ราคาค่อนข้างต่ำ คุณภาพมักจะด้อย จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ควรเลือกหาแอ็บเสียงที่มีคุณภาพดีราคาถูก มิใช่คำนึงถึงแต่ราคาเพียงอย่างเดียว เพราะถ้าคุณภาพเสียงไม่ดีจนเกินไปแล้วย่อมทำให้ผู้เรียนได้รับฟังสิ่งที่ไม่ดี นอกจากนี้ความทนทานถาวรมักมีน้อยตามไปด้วย ทำให้ต้องหาซื้อใหม่อยู่เสมอ สำหรับแผ่นเสียงนั้นแม้จะมีราคาแพงกว่าแอ็บเสียงแต่มีข้อดีที่ว่า ที่ของใส่แผ่นเสียงมักมีรายละเอียดของเพลงบอกไว้เสมอ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลได้อย่างดีสำหรับผู้สอน ซึ่งโดยปกติมักไม่มีของใส่แอ็บเสียง

4.2 อุปกรณ์เสียง สิ่งสำคัญมากในการสอนดนตรีอีกอย่างหนึ่ง คืออุปกรณ์เสียง จำพวกเครื่องแอ็บเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียงควรเป็นเครื่องเสียงที่มีคุณภาพพอสมควร จนถึงระดับคุณภาพดีเพราะเครื่องเสียงจำพวกนี้สามารถให้เสียงที่มีคุณภาพดีทำให้ผู้เรียนได้รับฟังเสียงดนตรีที่ไพเราะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความชอบ ความรัก และซาบซึ้งเพราะแม้เครื่องเสียงจะดีขนาดไหน ถ้าสภาพห้องเรียนไม่ดีพอ ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงที่ดีไม่เท่าที่ควรจะเป็นได้เช่นกัน

5 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อประเภทหนังสือ ซึ่งมีความสำคัญในการสอนดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ หนังสือที่ผู้สอนดนตรีควรมีไว้ ได้แก่ พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี นอกจากนี้ได้แก่ หนังสือประเภทอื่น ๆ ในด้านวิชาการดนตรี ซึ่งมักมีการพิมพ์ออกมาใหม่เสมอ ๆ ผู้สอนดนตรีจึงควรติดตามอยู่ตลอดเวลาเพื่อนำสิ่งต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อและยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ อีกด้วย

6. สื่ออื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมายังมีสิ่งต่าง ๆ อีกมากมายที่สามารถจัดเป็นสื่อในการสอนดนตรีได้ หากผู้สอนเห็นว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นสื่อ ในการสอนดนตรี เช่น เครื่องดนตรีที่ผลิตขึ้นเอง ชุดสื่อการสอนดนตรีต่าง ๆ ในรูปแบบของเกมประกอบการสอนหรือสื่อช่วยสอนในเรื่องประเภทของวงดนตรีต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ภาพนิ่ง แอ็บภาพและภาพยนตร์เกี่ยวกับดนตรีเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์มากในการสอนดนตรี เพราะผู้เรียนสามารถเห็นภาพและได้ยินเสียงด้วย รายการโทรทัศน์เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ผู้สอนสามารถใช้ได้โดย อาจจะต้องให้ผู้เรียนดูเป็นการบ้านหรือผู้สอนอาจจะอัดเป็นแอ็บภาพนำมาใช้ประกอบการสอนนอกจากนี้สื่อสำคัญอีก

ประเภทหนึ่งที่ใช้ได้ในทุกระดับชั้นและนับวันจะมีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ คอมพิวเตอร์ ปัจจุบันมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเรียนดนตรีทั้งในระดับเด็กเล็กจนถึงระดับอุดมศึกษา สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านดนตรีได้ดี เพราะผู้เรียนเรียนตามความสามารถของตน และมักจะสอดคล้องกับความสนุกสนานน่าสนใจได้ด้วยเสมอ

สื่อดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่พบเห็นได้โดยทั่วไป การเรียนการสอนดนตรีที่ใช้สื่อเหล่านี้ประกอบช่วยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าสื่อการสอนดนตรีนั้นมีมากมายหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น บทเพลง แผนภาพ แผนภูมิ สื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรีและการจัดการสิ่งแวดล้อมในการเรียนและการฝึกซ้อม เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวช่วยทำให้การสอนทักษะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ดนตรีแต่ละชนิดนั้น ผู้สอนก็ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างสูงสุด

9. การวัดผลและประเมินผล

9.1 ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้
 สุรางค์ โคว์ตระกูล (2554, น.440-441) ได้ให้ความหมายของการวัดผล (Measurement) และ การประเมินผล (Evaluation) ไว้ดังนี้

การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะหาปริมาณ (Quantity) ของสิ่งของการวัดผลในการศึกษาโดยมากใช้ข้อทดสอบ(Test)เพราะสามารถที่จะวัดความสามารถของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลขได้

การประเมินผลเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยการที่ผู้ประเมินตีค่า (Value) หรือให้ค่ากับสิ่งที่ต้องการประเมิน มักจะเป็นการแปลความหมายของตัวเลขจากการวัดผลหรือเป็นการตั้งเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการประเมินว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล (2545, น.40-41) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินค่าจากการวัดผล ว่าผลที่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามที่ตั้งจุดประสงค์ก็ให้ดูว่าต่างไปจากที่กำหนดมากน้อยแค่ไหน

การวัดผล (measurement) หมายถึง การดูผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในขั้นตอนของการวางแผนหรือไม่ เช่น ก่อนการสอนตั้งเป้าหมายไว้ว่า เมื่อจบการเรียนการสอนแล้วนักเรียนสามารถอ่านโน้ตบนบรรทัด 5 เส้นได้หรือไม่ อย่างไร

การวัดผลควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดว่าจะวัดอย่างไร โดยทั่วไป
วิชาดนตรีจะวัดในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ด้านความรู้ คือการวัดความรู้ในเนื้อหาทางดนตรี เราอาจกำหนดการวัดเนื้อหา
ไว้ประมาณ 20-30%

2. ด้านทักษะ คือ การวัดความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ความสามารถทักษะดนตรี
ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การฟัง 2) การร้องเพลง 3) การเคลื่อนไหวร่างกาย 4) การเล่น เครื่องดนตรี
5) การสร้างสรรค์ดนตรี 6) การอ่าน เขียนโน้ต โดยกำหนดการวัดทักษะไว้ประมาณ 60%

3. ด้านเจตคติ คือ การวัดความนิยมชมชอบทางดนตรี ความกล้าแสดงออกความ
รับผิดชอบ ซึ่งเราอาจกำหนดการวัดด้านนี้ไว้ประมาณ 10-20%

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ควรมีความเหมาะสม ไม่สิ้นเปลืองมากเกินไป
เช่น ไม่ต้องถึงกับถ่ายวีดิทัศน์เพื่อสังเกตการร้องเพลง การวัดผลทำให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของ
นักเรียนสามารถกำหนดและปรับปรุงจุดมุ่งหมายการสอนให้ชัดเจนขึ้น เมื่อได้ผลจากการสอนว่า
บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ช่วยในการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องของตนเอง ผู้ปกครองก็จะได้หาทางปรับปรุง
ข้อบกพร่องของบุตรหลาน และสำหรับระดับผู้บริหารก็จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร
ของโรงเรียน ให้ดียิ่งขึ้นตลอดไป

ณรุทธ์ สุททธิจิตต์ (2555, น.247-248) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลไว้ว่า
การวัด หรือการวัดผล มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Measurement หมายถึงการวัดโดยใช้เครื่องมือ
เพื่อการได้มาของปริมาณที่แน่นอนซึ่งมักเป็นตัวเลข ส่วนคำว่าประเมินผลมาจากคำภาษาอังกฤษ
คือ Evaluation หมายถึงการประเมินค่าโดยให้ความหมายของการกระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร
ส่วนคำว่า Assessment เป็นคำกลาง ๆ ใช้ทั่วไป หมายถึงกระบวนการในการวัดและประเมินผล
ของผู้เรียนซึ่งรวมกระบวนการวัดผล (Assessment) และประเมินผล (Evaluation) ไว้ด้วยกัน
(Lefrançois,2000)

9.2 หลักของการวัดผลและประเมินผล

พรพิมล พรพิรชนม์ (2550, น.201-202) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล
ว่ากระบวนการรวบรวมและอภิปรายข้อมูลของผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ
ในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยมีหลักการของการประเมินผลที่
สำคัญ ดังนี้

1. การประเมินผลต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก เพื่อพัฒนาผู้เรียนใน
ทุก ๆ ด้าน อีกทั้งช่วยสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีในการเรียน

2. การประเมินผลควรสอดคล้องกับความสำเร็จของผู้เรียน

3. สิ่งที่เหมาะสมควรพิจารณาจากสิ่งสำคัญและมีความหมายสำหรับผู้เรียน

4. การประเมินผลสามารถทำได้ในลักษณะง่าย ๆ เช่น การสังเกต การอภิปราย การสัมภาษณ์ หรือในลักษณะของความซับซ้อนเช่น การนำเสนอผลงาน การผลิตชิ้นงาน ต้องสร้างความมั่นใจได้ว่าการประเมินผลครอบคลุมไปยังพัฒนาการของทักษะและความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ

5. การแสดงความเข้าใจของผู้เรียน รายชื่อชิ้นงาน และการนำเสนอผลงานเป็นสิ่งที่ช่วยผู้สอนในการจัดหาประสบการณ์และการประเมินผลที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน

9.3 วิธีการประเมินการปฏิบัติ

ในการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนนั้นผู้สอนสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่ง วัฒนาพร ระบุทุกซ์ (2541, น. 65 อ้างถึงใน พรพิมล พรพิรชนม์, 2550, น. 211-212) ได้จำแนกออกเป็นด้านหลัก ๆ ดังนี้

1. การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนตรง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อการปฏิบัติงาน ต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน โดยอาจให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูด หรือเขียน หรือตอบแบบตรวจสอบรายการหรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ซึ่งผู้สอนควรสังเกตอย่างสม่ำเสมอโดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานเพื่อหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดี และส่วนใดที่ควรปรับปรุง ผู้สอนอาจวิเคราะห์ขณะที่ผู้เรียนเข้าร่วมปฏิบัติงานหรือโครงการที่ได้รับมอบหมายหรือเมื่อทำงานสำเร็จแล้วก็ได้

4. การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนดแบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติการบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

9.4 เทคนิควิธีการประเมินการปฏิบัติ

พรพิมล พรพิรชนม์ (2550, น.211) กล่าวว่าวิธีการประเมินการปฏิบัติสามารถทำได้หลายวิธีด้วยเครื่องมือหลายประเภท เช่น ขณะทำการทดสอบหรือ ขณะทำการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถประเมินการปฏิบัติของผู้เรียน โดยฝึกให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

ไว้เพื่อประเมิน หรือผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง การประเมินควรมีความยืดหยุ่นและยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าผู้สอนจะใช้เทคนิควิธีการประเมินแบบใด การประเมินนั้นจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายของการประเมินในแต่ละครั้งนั้นผู้สอนอาจใช้เทคนิควิธีการประเมินดังนี้

1. การประเมินรายบุคคล (Individual Assessment) เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม ในการประเมินผู้สอนต้องกำหนดว่าจะใช้การประเมินโดยอิงกลุ่ม อิงเกณฑ์ หรืออิงตนเองก็ได้

2. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่มต่าง และตัดสินใจความก้าวหน้าของผู้เรียนผู้สอนอาจให้คะแนนผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือใช้คะแนนรายบุคคล บวกกับคะแนนกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ (มักใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ)

3. การประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อน (Self - Peer Assessment) เป็นการประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการประเมินงานของตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง ทั้งนี้ก่อนใช้วิธีการประเมินแบบนี้ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะประเมินตนเองและประเมินเพื่อนได้ตรงตามความจริง โดยผู้สอนอาจฝึก การประเมินดังกล่าว ด้วยการเตรียมแบบตรวจสอบรายการ และแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่าให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ก่อนจนแน่ใจว่าผู้เรียนสามารถพิจารณาประเด็นในการประเมินได้ตรงและสามารถประเมินด้วยการเขียนหรือพูดบรรยายได้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าการวัดผลคือ การหาปริมาณออกมาเป็นค่าตัวเลข ส่วนการประเมินผลนั้น คือการนำเอาตัวเลขที่ได้จากการวัดผลมาประเมินค่าโดยการวัดผลและประเมินผลนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก อาจทำการประเมินจากการสังเกต อภิปราย หรือสัมภาษณ์ก็ได้ โดยการวัดผลและประเมินผลสามารถทำได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยในแต่ละช่วงของการประเมินนั้นก็มีความหมายที่แตกต่างกัน แต่การวัดผลและประเมินผลทั้ง 3 ช่วงเวลานี้ จะช่วยทำให้ผู้สอนเห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนด้วยความเป็นมิตร มิใช่การมุ่งจับผิด โดยผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลนี้ มีส่วนสำคัญในการที่จะนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

9.5 ช่วงเวลาของการประเมินผล

ในการจัดการเรียนรู้ระดับรายวิชา หรือระดับหน่วยการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนได้ตลอด 3 ช่วงเวลา คือ (กรมวิชาการ, 2545 อ้างถึงใน พรพิมล พรพิรชนม์, 2550, น.202-204)

1. การประเมินก่อนเรียน เพื่อหาสาระสนเทศของผู้เรียนเบื้องต้นสำหรับนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียน ตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน การประเมินผลก่อนเรียนประกอบด้วย การประเมิน ดังนี้

1.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะ ความพร้อมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมและพื้นฐานที่จะเรียนทุกคนหรือไม่ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและพื้นฐานเพียงพอ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี การประเมินพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียนก่อนเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนทุกครั้ง จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถคาดหวังความสำเร็จได้อย่างแน่นอน

1.2 การประเมินความรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียนเป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะเรียนนั้นมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นว่าผู้เรียนเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้น ๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไร เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ว่าเกิดพัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงไร ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มต่อไป ประโยชน์ของการประเมินผลก่อนเรียนที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น คือ ผู้สอนสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินไปใช้เป็นในการจัดเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนว่าจะต้องจัดอย่างเข้มข้นหรือมากน้อยเพียงไร จึงจะทำให้แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกันทุกคน ในขณะที่ไม่ทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่แล้วเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลาเรียนในสิ่งที่ตนรู้แล้ว

2. การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนหรือไม่ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ การประเมินผลระหว่างเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

2.1 วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลระหว่างเรียน ผู้สอนจัดทำแผนการเรียน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และแนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้

ที่คาดหวัง ซึ่งในแผนการเรียนรู้ควรระบุภาระงานที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างเหมาะสม

2.2 เลือกรูปแบบการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ ทั้งนี้วิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามที่ผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้

3. การประเมินหลังเรียนเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี / ปลายภาค ประกอบด้วย

3.1 การประเมินหลังเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่เรียนจบ เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้เพียงไร และกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้น มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงไร

3.2 การประเมินผลการเรียนปลายปี / ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี การประเมินผลนี้นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อการสรุปตัดสินความสำเร็จของผู้เรียนในการเรียนสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค เป็นสำคัญแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ให้เกิดพัฒนาการและมีผลการเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ด้วย

การประเมินผลในกระบวนการจึงน่าจะเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนทักษะดนตรี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนสามารถใช้ความรู้ความสามารถในการประเมินและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในทันที อย่างไรก็ตาม การแสดงดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนทักษะ เป็นการสอบเพื่อให้เกรด ซึ่งได้คะแนนจากความสามารถในการแสดงครั้งนั้น ผู้สอนไม่มีส่วนช่วยพัฒนาอย่างใดได้อีกแล้ว

9.6 การประเมินทักษะดนตรี

ณัฐ สุทธิจิตต์ (2544, น.202-203) ได้กล่าวว่า การประเมินผลทักษะดนตรีเกี่ยวข้องกับตรงกับการปฏิบัติ ซึ่งสามารถกระทำได้ในสองลักษณะตามประเภทของการปฏิบัติดนตรีคือ การปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่ม แต่เมื่อก้าวถึงการประเมินผลทักษะดนตรี มักมุ่งเน้นไปสู่การปฏิบัติเดี่ยวมากกว่า เนื่องจากเป็นการประเมินผลภาคปฏิบัติจึงต้องกระทำเป็นรายบุคคล โดยต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งของการเรียนการสอน ดังนั้นในการวางโครงการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินทักษะดนตรีไว้ด้วย

การประเมินทักษะดนตรี ควรที่มีการประเมินผลทักษะต่าง ๆ ครอบคลุมประเภท ตามที่ผู้สอนสอนไป กล่าวคือ ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ ดังได้กล่าวไปข้างแล้วเกี่ยวกับทักษะการฟัง และการสร้างสรรค์ว่า เป็นทักษะที่สามารถวัดได้โดยใช้ข้อทดสอบ โดยเฉพาะการฟังสามารถใช้ข้อทดสอบวัดทักษะได้โดยตรงเนื่องจากทักษะการฟังเป็นทักษะที่ผู้เรียนเกิดมีขึ้นในตัว และสามารถแสดงออกได้โดยการบรรยายทางภาษาเขียน ส่วนการสร้างสรรค์ส่วนหนึ่ง สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ และอีกส่วนหนึ่งซึ่งควรจะวัดโดยการทดสอบทางปฏิบัติ เพื่อวัด ทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อเห็นปัญหา ได้แก่ การอิมโพรไวเซชัน

การวัดผลทักษะดนตรีควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วน คือเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) ดังนั้นเนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะแม้ว่าการบรรเลงเพลงเดียวกัน นักดนตรีสองคน ย่อมจะมีลีลาเป็นของตนเองซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึกและสัมผัสกับความแตกต่างเชิงคุณภาพ ของการบรรเลงดนตรีได้ ในการวัดผลทักษะดนตรีจึงควรวัดทักษะทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เชิงปริมาณ ได้แก่ทักษะที่ผู้เรียนควรปฏิบัติได้หลังจากเรียนรู้ไปแล้ว ส่วนเชิงคุณภาพได้แก่ความ ไพเราะ ลีลาการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ และลีลาการทำสัญญาณมือ เป็นต้น การวัดผลทักษะ ดนตรี ซึ่งเป็นการวัดผลเชิงปฏิบัติ จึงควรวัดผลเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตาม ในบางโอกาสการ วัดผลอาจจะกระทำเป็นกลุ่มเล็ก (ประมาณ 4-5 คน)ได้สำหรับการวัดผลในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อความรวดเร็วในการวัดผล อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรคำนึงถึงคุณภาพของการวัดผล เป็นอันดับแรก ถ้าจะใช้การวัดผลเป็นกลุ่ม

9.7 เกณฑ์การประเมินผล

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.206-207) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินผล ไว้ดังนี้ หลังจากได้คะแนนจากการวัดผลทางด้านต่าง ๆ มาแล้ว ได้แก่ ด้านเนื้อหา ทักษะและเจตคติดนตรี จะมาถึงขั้นตอนของการประเมินผลตีค่าของคะแนนออกมาในลักษณะของการตัดสินค่าว่าผู้เรียน แต่ละคนมีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอยู่ในระดับใด โดยปกติการประเมินผลมักนำเสนอ ในรูปของเกรด A B C D และ F ซึ่งเกณฑ์ของการตัดสินว่าคะแนนมากน้อยเท่าไรควรจะได้ เกรดอะไรนั้น ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในสองลักษณะ คือ

1. การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้สอน ได้วาง หลักเกณฑ์หรือระดับคะแนนเท่าใดจะได้เกรดอะไรไว้เรียบร้อยแล้ว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ตายตัว ไว้เช่น ต้องได้คะแนน 80 ขึ้นไปถึงได้ A เป็นต้น การใช้เกณฑ์แบบนี้ในบางครั้งอาจจะไม่มีผู้ใดได้ A เลย เพราะไม่มีผู้ใดทำคะแนนถึง 80 คะแนน

2. การตัดสินใจประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้สอน ใช้กลุ่มผู้เรียน เป็นเกณฑ์อาจใช้ค่าทางสถิติเข้ามาช่วยในการหาอันดับคะแนนที่จะแบ่งเป็นเกรด A B C D และ F และอาจจะมีการปรับระดับคะแนนได้เล็กน้อยจากคะแนนทั้งหมด การประเมินผลเช่นนี้ในการประเมินผลทุกครั้งจะมีผู้ได้ A แน่นนอน เพราะช่วงคะแนนสูงสุด ซึ่งประเมินค่ามาเป็นเกรดจะต้องเป็นเกรด A

นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินผลอาจจะใช้สองเกณฑ์ควบคู่กันไปได้ในบางโอกาส ตามที่ผู้สอนเห็นสมควรและยุติธรรมกับการประเมินผลในครั้งนั้น ๆ ข้อสำคัญคือผู้สอน ควรวางแผนเกณฑ์การประเมินผลไปก่อนที่จะมีการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมของผู้เรียน ไม่ควรกำหนดเกณฑ์หลังจากการทดสอบแล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินนั้นอาจแบ่งออกเป็นการประเมิน ในกระบวนการ อันจะทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาทางแก้ปัญหานั้นได้ในทันที และการประเมิน หลังการสอนที่อาจอยู่ในรูปของการแสดงดนตรี ซึ่งจะแสดงผลสัมฤทธิ์รวมออกมา เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนในเทอมถัดไป ในการประเมินนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงรูปแบบ การประเมิน ให้มีความครอบคลุม กำหนดสาระที่จะประเมินอย่างชัดเจน และกำหนดช่วงเวลา ที่เหมาะสม การวัดและประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้น จะส่งผลให้ผู้สอนและผู้เรียนรู้จักบกพร่อง และสามารถวางแผนแก้ไขเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตได้

กล่าวโดยรวมว่า การจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมีองค์ประกอบ ที่สำคัญมากมาย แต่ที่จะขาดมิได้คือครูผู้สอนที่เป็นส่วนขับเคลื่อนกระบวนการเรียนการสอน ที่สำคัญนั้นจะต้องมีความเข้าใจด้านดนตรี เข้าใจตนเอง เข้าใจนักเรียน และพร้อมที่จะประยุกต์ การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเพศ วัย และความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ดังบทสรุป ที่ รศ.ดร. อนุรักษ์ สุทธิจิตต์ เขียนไว้ในหนังสือจิตวิทยาการสอนดนตรีว่า “ผู้สอนดนตรีควรมี ความรู้สึกถึงสิ่งในใจของผู้เรียน และการเรียนรู้ดนตรี เพราะเป็นสาระที่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรี สาระทั้งสองเรื่องนี้ จิตวิทยามีส่วนสำคัญในการวางรากฐาน ความเข้าใจอย่างมาก ผู้สอนดนตรีควรมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด”

10. การเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing)

บุบผา เรืองรอง (2561) กล่าวว่า การลงมือทำหมายถึง ผู้เรียนได้กระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผ่านการปฏิบัติการจริงคือ ผู้เรียนได้ฝึกในสภาพสิ่งแวดล้อมจริง ได้ฝึกคิดและลงมือทำ สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัยและ ได้ผลตามความคาดหวังของสังคมนั้น การจัดประสบการณ์จะให้ความสำคัญกับบทบาทการเรียนรู้

ของเด็ก จึงได้มีการศึกษาแนวคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ การใช้แนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำหรือการปฏิบัติในสภาพจริง จึงเป็นที่สนใจและนำมาใช้ ดังที่ประเทศไทยได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช เน้นให้มีแนวการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติหรือลงมือกระทำ การเรียนรู้โดยการลงมือทำเป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่า หากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน

การเรียนรู้โดยลงมือกระทำมาจากปรัชญา หรือความเชื่อของปรัชญา พัฒนาการนิยม (Progressivism) หรือบางท่านเรียกปรัชญาการศึกษานี้ว่า ปรัชญาพัฒนาการ ปรัชญานี้มีต้นกำเนิดมาจากปรัชญาแม่บทคือ ปรัชญาปฏิบัตินิยม ปรัชญาปฏิบัตินิยมให้ความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติ หรือ การลงมือกระทำ เน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือทำ เด็กได้รับอิสระริเริ่มความคิดและลงมือทำตามความคิด ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์และใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง คือการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่จะสืบค้นหาความรู้ นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่มีความเชื่อปรัชญาการศึกษานี้คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้นำนักปราชญ์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์จะต้องปรับตัวเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด จึงมีวิถีที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาคือ Learning by doing หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง แนวคิดของจอห์น ดิวอี้ คือ

1. แนวคิดเรื่องการปรับตัว จอห์น ดิวอี้ ตระหนักเรื่อง การปรับตัว ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ และจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษา หรือเป็นแก่นแห่งการศึกษา

2. มนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหา จึงต้องฝึกให้มนุษย์แก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ

3. ประสบการณ์ที่มนุษย์พบหรือเผชิญ มีอยู่ 2 ประเภทคือ

3.1 ขั้นปฐมภูมิ เป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นความรู้ หรือยังไม่ได้คิดแบบไตร่ตรอง

3.2 ขั้นทุติยภูมิคือที่เป็นความรู้ ได้ผ่านการคิดไตร่ตรอง ประสบการณ์ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของขั้นที่สอง

ปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ เป็นปรัชญาที่ยกย่องประสบการณ์ ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง การศึกษาตามทัศนะของจอห์น ดิวอี้ คือ ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญ

สถานการณ์จริง และการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะ การเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบแก้ ปัญหา เป็นกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ บางครั้งก็เรียนวิธีสอนนี้ว่าการสอนแบบวิทยาศาสตร์

การจัดการเรียนรู้โดยลงมือกระทำมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาไปใช้ในการ ตัดสินใจ

2. จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความถนัดและความสนใจ

3. ครูมีลักษณะของการเป็นผู้รอบรู้และมีประสบการณ์ ยอมรับความแตกต่างของ ผู้เรียน

4. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรับประสบการณ์จากการกระทำของตนเอง ผู้เรียนได้ ทดลองทำปฏิบัติ สืบเสาะหาข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล หาข้อสรุป และหาวิธีการกระบวนการด้วย ตนเอง

5. จัดหลักสูตรจะเน้นประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นหลักสูตรกิจกรรม การเรียนรู้โดยการลงมือทำ มีประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

5.1 เด็กจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง

5.2 เด็กจะได้เคลื่อนไหวร่างกาย เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ ลำตัว แขน ขา และกล้ามเนื้อเล็กซึ่งได้แก่ นิ้วมือ

5.3 เด็กจะได้ใช้ประสาทสัมผัสทำให้เกิดเป็นประสบการณ์

5.4 เด็กได้รู้จักการสืบค้นหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา

5.5 เด็กจะได้เข้าใจธรรมชาติ

5.6 เด็กจะเกิดความคิดสร้างสรรค์

5.7 เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

5.8 เด็กได้สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

5.9 เด็กจะได้พัฒนาบุคลิกภาพทางด้านอารมณ์ รวมทั้งรับรู้ลักษณะอารมณ์แต่ละ ชนิด เช่น ชอบกลิ่นหอม แต่ไม่ชอบกลิ่นเหม็น ไม่ชอบเดินเท้าเปล่าเหยียบก้อนหินที่แข็งหยาบ แต่ จะรู้สึกชอบเดินบนพรมที่อ่อนนุ่มสบายฝ่าเท้า ไม่ชอบเสียงดนตรีที่แผดเสียงดังแต่ชอบเสียงดนตรี บรรเลงเพลงเบาๆ เป็นต้น

5.10 เด็กจะได้พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ได้คิดและเข้าใจเป็นเหตุผล

การจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีพศึกษา

1. แนวคิดของอาชีพศึกษา

แนวคิดของอาชีพศึกษา (Career Education Concept) ได้เริ่มจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีนโยบายทางด้านการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา และคณะกรรมการสภาท้องถิ่นว่าด้วยการอาชีพศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของกำลังแรงงานในท้องถิ่นตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1972 เป็นต้นมา แนวคิดอาชีพศึกษา (Career Education) มีการอธิบายความหมายอย่างเป็นทางการโดยซิดนีย์ มาร์แลนด์ จูเนียร์ (Sidney P. Marland, Jr.) ซึ่งอดีตผู้ช่วยเลขาธิการในกระทรวงสุขภาพ การศึกษาและสวัสดิการเสนอแนวคิดอาชีพศึกษา 3 ประการคือ

1. อาชีพศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสำหรับผู้เรียนทุกคน
2. ผู้เรียนที่มีการเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือผู้เรียนเต็มเวลาควรมีการบรรจุแต่งตั้งเกรด 1 จนถึงเกรดที่สูงที่สุดของการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เมื่อผู้เรียนที่มีการเลือกเรียน
3. ผู้เรียนทุกคนที่ออกจากโรงเรียนแล้วจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตต่อไป

นอกจากนี้ นอร์แมน สแตนเจอร์ (Norman Stanger) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งมลรัฐลอสแอนเจลิสเสริมต่อแนวคิดของ ดร. มาร์แลนด์ จูเนียร์ (Sidney P. Marland, Jr.) ว่าอาชีพศึกษาควรมีการเน้นการศึกษาโดยตรงเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ อบรม ปรีกษา และ พัฒนาตามความต้องการรายบุคคลในประสบการณ์ ของการทำงาน ส่วน คีธ โกลด์แฮมเมอร์ (Keith Goldhammer) แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน กล่าวว่า อาชีพศึกษาควรใช้ทางด้านการศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่านำมาช่วยให้มีการสร้างการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศได้ และ จอห์น โคสเตอร์ (John Coster) มหาวิทยาลัยแห่งมลรัฐนอร์ทคาโรไลนาได้มีการอธิบายว่าอาชีพศึกษามีภารกิจ หรือ บทบาทที่ต้องการฝึกฝนระดับของการทำงานที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพสำหรับรายบุคคลภายใต้บริบททางสังคมปัจเจกบุคคลและระบบการทำงาน โดยอาชีพศึกษาสามารถเอื้อต่อการดำรงชีวิตอยู่ 4 ประการคือ

1. การพัฒนาทักษะ และกระบวนการ และการร่วมสาระสนเทศจากปัจเจกบุคคล
2. ส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจต่ออาชีพที่สนใจ
3. สนับสนุนการต่อยอดของทางเลือกในการประกอบอาชีพ
4. สนับสนุนการแสวงหาสารสนเทศ การตัดสินใจและการปฏิบัติเพื่อพัฒนาอาชีพ

Hoyt et al. (1975) ได้มีการเขียนหนังสือเรื่อง Cluster Concept in Vocational Education ที่กล่าวถึงอาชีพศึกษาว่า เป็นการนำประสบการณ์ทางการศึกษาที่นำมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเพื่อการตัดสินใจของการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพในอนาคต

อนุชัช รามวงษ์กูร (2558) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เกิดจากการเคลื่อนตัวของระบบการวางแผนการศึกษาระดับชาตินั้นเริ่มตั้งแต่ในยุคศตวรรษที่ 18 และ 19 เป็นช่วงอุตสาหกรรมหนัก และ มีความต้องการกำลังคนจำนวนมากการอาชีวศึกษา ได้มีการพัฒนาสู่การเตรียมคน เข้าสู่โรงงานโดยมีการทำประชาพิจารณ์อย่างกว้างขวางจากความต้องการของแรงงานในรายงานของคณะกรรมการดักลาส (Douglas Commission) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบด้านอาชีวศึกษาที่มลรัฐแมซซาชูเซตส์ จนปีคริสต์ศักราช 1906 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการส่งเสริมอุตสาหกรรมศึกษาแห่งชาติขึ้น และได้มีพระราชบัญญัติ สมิท ฮิวซ์ (Smith-Hughes Act) ขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1917 ผลจากกฎหมายฉบับนี้ทำให้มลรัฐ ให้เงินทุนสนับสนุนอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 3 สาขา ได้แก่ เกษตร การค้าและอุตสาหกรรม และ คหกรรม รวมทั้งสนับสนุนเงินสำหรับฝึกหัดครูทางด้านอาชีวศึกษาด้วย และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งชาติขึ้น โดยมี Charles A. Prosser เป็นผู้อำนวยการคนนี้แรกของสหรัฐอเมริกา Prosser เชื่อว่าสถานศึกษามีส่วนช่วยให้ผู้เรียน มีงานทำ และพัฒนาการทำงานไปยังต่อเนื่องแทนที่จะมุ่งเน้นการเตรียมตัวเข้าสู่การศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยดังนั้นระบบการศึกษา ทางด้านการอาชีวศึกษา ควรมีสถานศึกษาทั้งด้านอาชีวศึกษา เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้เรียนที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพมากกว่าการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ส่วนในประเทศไทยมีนักวิชาการทางด้านการอาชีวศึกษา กฤษณ์มันต์ วัฒนารงค์ อ้างถึงใน อนุชัช รามวงษ์กูร (2558) ได้มีการให้ความหมายไว้ว่า อาชีพศึกษา (Career Education) เป็นการจัดแผนการศึกษาเพื่อเตรียมให้คนมีอาชีพ หรือประกอบอาชีพในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ระดับช่างเทคนิค (Technician) ระดับช่างฝีมือ (Skillsd Workers) และระดับกึ่งฝีมือ Semi-Skilled Worker) จากประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพศึกษา (Career Education)

จากนักวิชาการต่างประเทศและประเทศไทยสามารถสรุปแนวคิดอาชีพศึกษาดังต่อไปนี้

1. อาชีพศึกษาเป็น โปรแกรมที่มีโครงสร้างรายวิชาที่เน้นการจัดการศึกษาตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ ตลอดจนการเพิ่มผลิตภาพในการทำงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม
2. อาชีพศึกษาเป็นการสร้าง โปรแกรมทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่เน้นการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพเพื่อให้ความพึงพอใจ และเพิ่มศักยภาพในการทำงานของผู้เรียน
3. อาชีพศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทั้งหมดที่เน้นบนพื้นฐานการเพิ่มพูนความสำเร็จในโลกของการทำงาน (Work fo Work) ของผู้เรียน

4. อาชีพศึกษาเป็นศาสตร์ที่ประกอบด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเสาะหา กำหนด และ พัฒนาให้ดีขึ้นในการประกอบอาชีพนั้นๆ

5. อาชีพศึกษาเป็นโปรแกรมการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะความรู้ และ ความสามารถ ในการร่นก้อชีพนั้นๆ ของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา

ทฤษฎีการจัดการศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาของฟอสเซอร์ในปีคริสต์ศักราช 1925 Prosser ได้เขียน Prosser's Sixteen Theorems on Vocational Education ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษา โดยทฤษฎีมีฐานความเชื่อว่าผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาสามารถประกอบอาชีพ และ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขประกอบกับการเรียนรู้ทางด้านการอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกทักษะจากสถานการณ์ที่จริง เครื่องมือจริง สภาพแวดล้อมจริง ครูที่มีประสบการณ์จริง เป็นต้น ประโยชน์ของการบริหารจัดการด้านการอาชีวศึกษาของฟอสเซอร์เป็นการเติมเต็มความมั่นใจให้กับผู้เรียนทางด้านการอาชีวศึกษาว่าสามารถประกอบอาชีพได้จริง แนวทางในการจัดการด้านการอาชีวศึกษามีทั้งหมด 16 ข้อดังนี้

1. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อสภาพแวดล้อมที่ให้ผู้เรียน ได้รับการฝึกในสภาพแวดล้อมของการทำงานจริงหมายถึงสถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาต้องมีความพร้อมทางด้านกายภาพเอื้อต่อประเภทวิชา เช่น สถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาจัดการศึกษาประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องพักสำหรับแขกผู้มาพักตลอดจนมีการปรับทัศนียภาพของสถานศึกษาให้เหมือนโรงแรม เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นชินต่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. การอาชีวศึกษาเป็นการฝึกอาชีพจะมีประสิทธิภาพเมื่อมีการจัดการฝึกอาชีพในลักษณะเดียวกับการทำงานจริง นั่นหมายถึงสถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาควรมีการจัดเตรียมวัสดุฝึก เครื่องมือและ เครื่องจักรเช่นเดียวกันกับที่ใช้ในการปฏิบัติงานในอาชีพนั้น ๆ และเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน

3. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อฝึกอาชีพรายบุคคลโดยตรงและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสัยการคิดเป็น และสามารถปฏิบัติตามความต้องการของอาชีพนั้น ๆ เช่น การให้ชิ้นงานต้นแบบแก่ผู้เรียนในรายวิชาตะไบ จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการใช้ทักษะการคิดในการเลียนแบบชิ้นงานต้นแบบ และ ทักษะการใช้เครื่องมือต่อจากนั้นปลายภาคการศึกษาครูผู้สอนให้ผู้เรียนออกแบบชิ้นงานด้วยตนเองภายใต้เงื่อนไขที่ครูผู้สอนกำหนด จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง จากทั้งสองประเด็นนี้จะทำให้ผู้เรียนมีนิสัยการคิดเป็นต่อการสร้างชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย

4. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อสามารถจัดให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ใช้ความสนใจ ความถนัดและ ความฉลาดที่อยู่ข้างในในการพัฒนาระดับที่สูงขึ้น หมายถึงการอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จต่อเมื่อ มีการจัดการศึกษาให้ตรงกับ ความสนใจ ความถนัดและความฉลาดของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนสนใจประเภทวิชาพาณิชยกรรม แต่เนื่องจากประเภทวิชามีสาขาวิชาเป็นจำนวนมาก อาทิ การบัญชี การตลาด การจัดการ เป็นต้น ดังนั้นสถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาควรมีการทดสอบความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผลที่เกิดขึ้นจากการทดสอบทำให้แน่ใจว่าผู้เรียนรู้อย่างไรว่าตนเองถนัดตามความสนใจหรือไม่อย่างไร

5. การอาชีวศึกษาเป็นการฝึกอาชีพที่มีประสิทธิภาพได้ เมื่อสามารถจัดให้แก่กลุ่มที่ต้องการ และ ได้รับประโยชน์จากการฝึกของแต่ละอาชีพเท่านั้น นั่นคือ สถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกอาชีพตามแต่ละกลุ่มที่ต้องการฝึกอาชีพ เช่น สถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษามีการฝึกอบรบวิชาชีพในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของชุมชน เป็นต้น

6. การอาชีวศึกษาเป็นการฝึกอบรบจะมีประสิทธิภาพเมื่อการฝึกประสบการณ์เฉพาะอย่างหลายๆครั้ง เพื่อสร้างนิสัยให้ถูกต้องของผู้เรียนในการฝึกทักษะ รวมทั้งนิสัยที่ต้องการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากทักษะที่จำเป็นในการหางานทำเช่น สถานศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาประกาศระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของผู้เรียนขณะที่มีการฝึกปฏิบัติการด้วยการให้ผู้เรียนทุกคนต้องแต่งกายให้มิดชิด ไม่ปล่อยชายเสื้อ ตลอดจนสวมใส่เสื้อขอปขณะลงมือปฏิบัติการ เพื่อจุดประสงค์สร้างนิสัย ให้ถูกต้องในการฝึกทักษะ เป็นต้น

7. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อครูผู้สอนมีประสบการณ์ของทักษะและความรู้ของอาชีพนั่น ๆ ผู้การถ่ายทอดของการปฏิบัติ และ กระบวนการต่อผู้เรียน ได้เช่น สถานศึกษาทั้งด้านการอาชีวศึกษามีนโยบายให้ครูผู้สอนประจำให้มีการฝึกงานในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างและเติมเต็มประสบการณ์ของทักษะ ความรู้ต่าง ๆ และความมั่นใจของครูผู้สอนเอง จนนำไปสู่การถ่ายทอดของประสบการณ์ ความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนได้อย่างแน่นอน

8. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของตำแหน่งงานของอาชีพนั่น ๆ หมายถึงผู้เรียนจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพตามสมรรถนะแต่ละสาขาวิชาก่อนสำเร็จการศึกษาทางด้านการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ตลาดแรงงานว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้งด้านการอาชีวศึกษามีคุณภาพเพียงพอต่อการทำงานในอนาคต

9. การอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่เป็นอยู่โดยต้องมีการฝึกผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานหมายถึงสถานศึกษาทางด้าน

การอาชีวศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะแต่ละสาขาวิชาชีพ เป็นต้น

10. การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการสร้างนิสัยของผู้เรียนในการปฏิบัติจะได้ผลเมื่อผู้เรียนได้ฝึกทำงานจริงในโรงงาน ไม่ใช่การฝึกในแบบฝึกหัด หรือการฝึกในแบบจำลองต่าง ๆ ที่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น ในรายวิชาปฏิบัติครูผู้สอนมีการกำชับให้ผู้เรียนเบิกวัสดุให้เป็นระเบียบวินัยด้วยการเข้าแถวให้เรียบร้อยก่อนฝึกทักษะควรมีการวางวัสดุฝึกให้เรียบร้อยพร้อมต่อการฝึกทักษะและเมื่อเสร็จสิ้นแล้วครูผู้สอนควรมีการกำชับให้ผู้เรียนรักษาความสะอาดบริเวณที่ฝึกทักษะ วัสดุฝึก ตลอดจนร่างกายของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างข้อปฏิบัติที่ดีของผู้เรียนขณะฝึกทักษะจนสามารถสร้างนิสัยที่ดีต่อผู้เรียน เป็นต้น

11. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อมีเนื้อหาสาระที่เป็นแหล่งนำเชื่อถือได้ของการฝึกทักษะเฉพาะในแต่ละอาชีพ นั้นหมายถึงการได้ฝึกกับผู้ชำนาญงานหรืออาชีพนั้น ๆ ซึ่งหมายถึงครูฝึกในสถานประกอบการ หรือครูภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และทักษะที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

12. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อให้ผู้เรียนได้เรียนกับเนื้อหาวิชาและทักษะเฉพาะของอาชีพนั้น ๆ และ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับในทางปฏิบัติกับสายอาชีพอื่น ๆ นั้นหมายถึงสถานศึกษาทางการอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนทั้งทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตควบคู่กันไป เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งการใช้ชีวิตประจำวันกับผู้อื่น และมีทักษะอาชีพในการประกอบอาชีพในอนาคต

13. การอาชีวศึกษาอาจจะมีประสิทธิภาพเมื่อให้บริการ หรือตอบสนองความต้องการต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล จนทำให้กลุ่มบุคคลนั้นได้รับประโยชน์ได้อย่างเต็มที่หมายถึงสถานศึกษาทางการอาชีวศึกษา มีการบริการวิชาการตามความต้องการของชุมชน เช่น การฝึกอาชีพระยะสั้นให้กับคนในชุมชน หรือ การสร้างนวัตกรรมที่สามารถใช้ได้ชุมชน เป็นต้น ในลักษณะนี้อาจจะกล่าวได้ว่าสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ในการพัฒนาชุมชนโดยรอบสถานศึกษา

14. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อวิธีการสอน และ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนตรงกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นหมายถึงสถานศึกษาทางการอาชีวศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาทางการอาชีวศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกายสถานศึกษาทางการอาชีวศึกษาต้องมีการจัดวัสดุฝึกให้เหมาะสมกับต่อความผิดปกติทางด้านร่างกาย

15. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อการบริหารจัดการมีลักษณะที่ยืดหยุ่น หมายถึง การบริหารจัดการทางด้านอาชีวศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงหรือ ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของสังคม หรือ ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นต้น

16. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่ง ที่เพียงพอต่อการฝึกอาชีพ ถึงแม้ว่าทางภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุนลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการฝึกอาชีพก็ตามแต่สถานศึกษาทั้งด้านการอาชีวศึกษาไม่ควรลดค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าวัสดุ ฝึกวิทยากรของครูผู้เรียน เป็นต้น

3. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2558

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2558 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสภาพเศรษฐกิจ และ สังคม ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น และระดับชาติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้อย่างเหมาะสมตามความถนัดความสนใจ และโอกาสของผู้เรียน เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการสร้างอาชีพ และ รายได้ของประชาชนของประเทศ

การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2558 นี้ ดำเนินการโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น สมรรถนะอาชีพตามความต้องการของสถานประกอบการและเจ้าของอาชีพ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมี สมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเดิม เป็นอาชีพเสริม เปลี่ยนอาชีพใหม่และ หรือเพื่อการศึกษาต่อ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นที่ดำเนินการในครั้งนี้ เป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป โดยมีทั้งหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรเดิม และ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน 24 สาขาวิชา ใน 5 ประเภทวิชา คือ

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม
4. ประเภทวิชาคหกรรม
5. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

รวมจำนวนทั้งสิ้น 598 หลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้น ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของสถานศึกษาต่อไป

การอาชีวศึกษา (Vocational Education) ตามพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้ความหมายว่า ระบบการศึกษาที่จัดหลักสูตรโดยมีเนื้อหาสาระการฝึกทักษะและการปฏิบัติ และ เจตคติ เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ จัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการนอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและคุ้นเคยกับแนวทางการทำงานเครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยี ตามสภาพของความเป็นจริง จนสามารถนำความรู้ ความสามารถในทางปฏิบัติไปประกอบอาชีพในลักษณะปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ปีพุทธศักราช 2551 ที่ได้บัญญัติการอาชีวศึกษาว่า เป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2558) หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเป็นการศึกษานอกระบบโดยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรตามกรอบการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นที่กำหนดแนบท้ายระเบียบนี้โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ผู้ประกอบอาชีพตามหลักสูตรสังคมชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและคำนึงถึงการที่นักศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตการประกอบอาชีพเสริมการเปลี่ยนอาชีพใหม่ การพัฒนางานในอาชีพเดิมการเข้าทดสอบมาตรฐานอาชีพการเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพระยะสั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

แผนการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2520 บัญญัติการอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ กันและความต้องการของท้องถิ่นและสังคมโดยมีการจัดการศึกษาวิชาชีพทุกระดับประกอบด้วยระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และวิชาชีพอื่น

4. กรอบการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2558

1. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน ความต้องการอาชีพ และ ความพร้อมของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน หัวหน้าแผนกวิชา และ ครูผู้สอน เพื่อสำรวจวิเคราะห์ความต้องการอาชีพ ความต้องการกำลังคนในท้องถิ่น รวมทั้งความพร้อมของสถานศึกษา และ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เลือกอชีพที่จะพัฒนาหลักสูตร

2. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร และ การเรียนการสอน หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ ดำเนินการ พัฒนา หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นให้สอดคล้องกับลักษณะ

ของงานอาชีพ และ สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานที่อาชีพ นั้นต้องการตามแบบการพัฒนาหลักสูตร วิชาชีพพระยะสั้น

3. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพผู้แทน สมาคมหรือองค์กรวิชาชีพ ผู้แทนชุมชน และ ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 7-10 คน เพื่อดำเนินการทวนสอบความถูกต้องเหมาะสมของหลักสูตร และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องหากเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไข ให้ส่งกลับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หากเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมแล้วให้นำเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่ออนุมัติหลักสูตร

4. สถานศึกษาจัดทำทะเบียนหลักสูตรที่ผ่านการอนุมัติ และรายงานให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

5. สถานศึกษาติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการประกันคุณภาพ หลักสูตร อย่างน้อยใน 4 ประเด็น สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการ ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐาน และ คุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพหรือ มาตรฐานสมรรถนะ ได้แก่

5.1 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

5.2 การบริหารหลักสูตร

5.3 ทรัพยากรประกอบการจัดการศึกษา

5.4 ความต้องการของตลาด แรงงาน สังคมและชุมชน

พยุงศักดิ์ จันท์สุรินทร์ (2546, น.11) ได้ให้ความหมาย การจัดการอาชีวศึกษาว่า คือ การฝึกอบรมวิชาชีพเป็นกระบวนการผลิตและการพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี สามารถจัดในสถานศึกษาของรัฐสถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเป็นการศึกษา ที่มีลักษณะเฉพาะสัมพันธ์ชัดเจน กับการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเจตนารมณ์ เพื่อให้บุคคลมีความรู้มีทักษะในวิชาชีพและวิชาชีพเฉพาะทางมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ปองพล อุดิเรกสาร (2546, น.10) ได้ให้ความหมาย การจัดการอาชีวศึกษาว่า เป็น การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งได้มีการปฏิรูปการจัดการอาชีวศึกษาโดยการส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่สำคัญคือความร่วมมือในการ จัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน อยู่ในปัจจุบันมุ่งผลิตและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะมีฝีมือที่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขใช้การศึกษาวิชาชีพเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา

ความยากจนของประชาชนสนองนโยบายของประเทศและสนองตอบแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ทัตสนาแสงศักดิ์ (2539. น.189) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น จะให้สมบูรณ์และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นควรจะได้พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ควรเสริมสร้างทักษะความรู้และเจ็ดคติในการทำงาน
2. สำรวจและวิจัยตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. เน้นฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี
4. มีเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงานอาชีพระยะสั้นขั้นต่ำ
5. ครู-อาจารย์วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในการฝึกต้องพร้อม
6. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มเป้าหมายและความต้องการของผู้รับ

การฝึก

7. ระยะเวลาการฝึกขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา
8. เน้นการประสานงานร่วมกันปฏิบัติงานร่วมกันใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง

สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ

9. ส่งเสริมครูอาจารย์ให้รับรู้เทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเสริมสร้างระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน

5. การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 2553 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ดังนี้

1. มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ต่อไปนี้

2.1 ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และ สังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และ ระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่อง การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

2.3 ความรู้เกี่ยวกับ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬาภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

2.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และ ด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง

2.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3. มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

3.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และ ความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดความรักในการอ่าน และ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

3.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

3.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ มีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

3.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4. มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอด ชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะสวน พฤษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และ นันทนาการ แหล่งข้อมูล และ แหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

5. มาตรา 29 กระบวนการจัดการศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรของเอกชน และ ของรัฐ สถาบันการปกครอง สถาบันการศึกษา สถาบัน

ศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคม เน้นผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาเพื่อให้คนไทยมีนิสัยใฝ่เรียน และ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. มาตรา 65 ผู้เรียนมีสิทธิในการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และ ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2553 นำแนวความคิดการศึกษาตลอดชีวิตมาเป็นสาระสำคัญ โดยที่มุ่งหวังว่าการจัดการศึกษาต่อไปของประเทศชาติให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่ามีโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตอย่างแท้จริง มีผู้คนอีกจำนวนมากมายที่ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบโรงเรียนและยังไม่ได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างแท้จริง แม้จะเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ ไม่น่ว่าจะได้รับการบริการตามการศึกษาตามอัธยาศัย จึงควรต้องมีการปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งเสริมให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยตระหนักถึงคุณค่า และ ความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต

1. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีและข่าวสารจึงจำเป็นต้องพัฒนาประชาชนให้สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และ ข่าวสารในการแก้ปัญหา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงจำเป็นที่จะต้องระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในภาคเอกชนประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั่วประเทศ

3. สังคมได้มองข้ามบุคลากรที่ทรงคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งมีอยู่จำนวนมากในชุมชนต่าง ๆ ได้แก่ ข้าราชการที่เกษียณอายุ และเป็นผู้รู้ที่มีในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระภิกษุสงฆ์ และ เป็นพ่อแม่บุคคลอันทรงคุณค่า ควรจะเป็นได้รับการส่งเสริมเข้ามาส่วนร่วมในการหล่อหลอม และ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเต็มที่

4. ความสำเร็จของการกระจายอำนาจ หรือ การกระจายความเจริญท้องถิ่นขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ เกิดขึ้นได้ก็เมื่อคนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาด้าน ความรู้ ความคิดและ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำให้เกิดอำนาจต่อรองขึ้น โดยธรรมชาติทำให้สามารถเรียกร่องพิทักษ์สิทธิผลประโยชน์ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้ปรับเปลี่ยน และกำหนดสัมพันธภาพระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ต่อการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้แต่ละคนสามารถใช้ประโยชน์จากการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด และ

ความสามารถของตนเองได้อย่างกว้างขวาง และ ดำเนินต่อเนื่อง ไปตลอดชีวิตผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบและนอกระบบ หรือแม้แต่ผู้ที่ผ่านการศึกษาในระบบ และ นอกระบบมาแล้ว ก็ยังมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาตามอัธยาศัยสืบต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

6. การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการคืนการศึกษาให้แก่ชุมชนเพราะชุมชนมีโอกาสได้ฟื้นฟู และ พัฒนาระบบการจัดการศึกษาของชุมชน ตลอดจนฟื้นฟู และ พัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนให้มีคุณค่า และ มีความหมายต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับยุคสมัย

7. การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการฟื้นฟู และ พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการดำเนินชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาวัฒนธรรมของคนในชุมชน การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม หรือ ใช้วัฒนธรรมของชุมชนเป็นพื้นฐาน ย่อมจะเป็นการจัดการศึกษาที่มีความหมายต่อการแก้ปัญหา และ พัฒนาวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น โดยตรง ขณะเดียวกันก็เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีทัศนคติอันกว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจ เท่าทันข่าวสาร ข้อมูล และความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางด้วย ทำให้คนในท้องถิ่นมีทางเลือกในการแก้ปัญหา และ พัฒนาวิถีชีวิตได้อย่างหลากหลาย

8. การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ช่วยส่งเสริมความหมายและคุณค่าของพระพุทธศาสนาในสังคมไทย สาระสำคัญของคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ การชี้แนะแนวทางให้มนุษย์พัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และ ต่อเนื่องเพื่อจะได้สามารถพึ่งตัวเองในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามลำดับถึงขั้นที่หมดปัญหา และมีชีวิตที่เป็นอิสระสะอาดสว่างสงบอย่างแท้จริงคำสอนในเรื่องมรรคมีองค์แปด หรือ ไตรสิกขาแท้ที่จริงแล้วก็คือแนวทางในการพัฒนาตนซึ่งจะยังผลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

9. การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เป็นหน้าที่ของทุกคนทุกหน่วยงานในสังคมมิใช่เพียงสถานศึกษาเพียงหน่วยเดียวทุกหน่วย มีหน้าที่ และ สิทธิอันชอบธรรมในการจัดการศึกษาให้กับคนทั่วไปในเนื้อหาที่หลากหลาย โดยไม่มีขีดจำกัดเป็นการระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคมเพื่อให้พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง และ วิฤตการณ์ต่าง ๆ สร้างเสริมความแข็งแกร่งทั้งของบุคคลและชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2553)

6. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในฐานะที่เราเป็นคนหนึ่งในสังคมเราจำเป็นต้องยอมรับความรู้และความสำเร็จของบุคคลซึ่งได้เรียนรู้ นอกเหนือจากในโรงเรียนหรือสถานที่ทำงานเช่นการเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด internet โทรทัศน์ภาพยนตร์หนังสือหนังสือพิมพ์วิทยุและนิตยสารสิ่งที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งสิ้น "การศึกษาตามอัธยาศัย" เป็นรูปแบบของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล

การศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการเรียนรู้ที่ให้ประโยชน์และมีคุณค่าเหมือนกับการเรียนรู้ในโรงเรียน และสถานที่ทำงานและจะดียิ่งขึ้นเพราะคนสามารถกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยสามารถกำหนดเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองได้ยกตัวอย่างเช่น หากเขาต้องการเรียนวิชาศิลปะเขาก็สามารถไปเรียนที่พิพิธภัณฑสถานทางศิลปะ หรือยืมหนังสือเกี่ยวกับศิลปะมาอ่านที่บ้านหรือหากเขาต้องการเรียนเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาเขาก็สามารถไปที่สวนสาธารณะประจำรัฐประจำภาคหรือประจำชาติได้ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยจึงเกี่ยวข้องกับทุกคนทุกวัยไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กวัยรุ่นวัยกลางคนหรือผู้สูงอายุ การศึกษาตามอัธยาศัยดูเหมือนจะถูกมองว่าดีต่อกว่าการศึกษาในระบบและนอกระบบเนื่องจากไม่มีกระบวนการที่แน่ชัด ไม่สามารถจับต้องหรือมองเห็นได้ไม่เป็นระบบและไม่มีแบบแผนที่แสดงความชัดเจนแต่การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นพื้นฐานที่จำเป็นและมีคุณค่าในตัวเกี่ยวพันกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างไม่อาจปฏิเสธได้

การศึกษาตามอัธยาศัยไม่ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบในการจัดและอำนวยความสะดวกในการเรียน เช่น องค์ความรู้วิธีการเรียนการสอนหลักสูตรการประเมินผล และการนำไปใช้ แต่การศึกษาตามอัธยาศัยเน้นที่พัฒนาความสามารถในการนำศักยภาพของบุคคลออกมาเพื่อสร้างและสนองความต้องการแสวงหาค้นคว้าคำตอบ และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระบบการศึกษาตามอัธยาศัยเป็น

การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่ที่ไม่แสดงออกหรือเปิดเผยออกมา (tacit Knowledge) และความรู้ที่แฝงอยู่ (implicit Knowledge) ตลอดจนผลผลิตของความรู้ในสังคมโดยผ่านการเรียนรู้ที่กระจายอยู่และมีอยู่สภาพการณ์รอบ ๆ Veronica McGivney เสนอแนวคิดเรื่องการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดดังกล่าวดังนี้

1. การศึกษาตามอัธยาศัยทำให้มีกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นภายนอกในสภาพการเรียนรู้ที่ถูกจัดไว้ และการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรม และความสนใจของบุคคลและกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่ได้ยอมรับว่าเป็นการเรียนรู้ก็ได้ การศึกษาตามอัธยาศัยอาจอยู่ในรูปของกิจกรรมที่ไม่จัดเป็นรายวิชา อาจได้แก่การอภิปรายการถกเถียงปัญหา การพูดคุยการนำเสนอเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ การให้คำแนะนำและการแนะแนวซึ่งอาจเป็นไปเพื่อการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสนองความต้องการของกลุ่มบุคคล โดยองค์กรหรือบุคคลเช่นเรื่องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเรื่องของการความปลอดภัยการจ้างแรงงานซึ่งไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

2. การศึกษาตามอัธยาศัยที่มีการวางแผนและมีโครงสร้างอยู่แล้ว เช่น หลักสูตรระยะสั้นที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความสนใจ และความจำเป็นที่ได้สำรวจมาแล้วแต่มีวิธีการจัดแบบยืดหยุ่น และด้วยวิธีการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น การอบรมทำอาหารทางรายการทีวีที่เป็นเกมคือ

จุดประสงค์ของรายการบันทึกแต่สอดแทรกสาระแก่ผู้ชมเรื่องการประกอบอาหารรับประทานหรือลงมือไปทดลองทำเองภายหลัง (ยึดหยุ่น) ซึ่งต่างจากรายการสอนทำอาหารที่จัดว่าเป็นการให้ การศึกษานอกระบบระดับหนึ่ง

วิศนี ศิลตระกูลและคณะ (2544, น.9-15) ยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเน้นย้ำ ความสำคัญดังกล่าวจากรายงานเรื่องการเรียนรู้: ขุมทรัพย์ในคนที่คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วย การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เมื่อ พ. ศ. 2539 ที่กล่าวว่าสี่หลักที่เป็นรากฐานของการศึกษา ได้แก่

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) โดยการรวมเป็นการเรียนที่เน้นองค์ความรู้ ความรู้สำคัญอย่างกว้างๆเข้าด้วยกันมีการศึกษาลงลึกในบางวิชาที่เลือกไว้ซึ่งภูมิหลังกว้าง ๆ นี้ จะเป็นใบเบิกทางนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต โดยช่วยวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับให้คนมีจิตใจ ชอบแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง (Learning to do) เรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะและ ศักยภาพมนุษย์ในลักษณะที่จะช่วยสร้างความสามารถให้ดำรงชีพอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วย ความสามารถและทักษะดังกล่าว จะสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีโอกาสได้ทดลอง และ พัฒนาความสามารถของตน โดยมีส่วนร่วมใน โครงการประสบการณ์ในงานอาชีพหรืองานทาง สังคมอย่างจริงจัง

3. การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นในมนุษย์สามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้านและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมี ความสุขในโลกศตวรรษที่ 21 ทุกคนยังจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระและรู้จักตัดสินใจประกอบกับ การมีความรู้สึกรับผิดชอบโดยส่วนตัวอย่างแรงกล้าต่อการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

4. การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to Live Together) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ มนุษย์สามารถดำรงชีวิตเคารพซึ่งกันและกัน โดยพัฒนาความเข้าใจให้ผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติมี ความรักและเคารพประวัติศาสตร์ธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมทางจิตใจซึ่งจะเป็นพื้นฐาน สำหรับการรังสรรค์จิตวิญญาณใหม่ที่ตระหนักสำนึกถึงการต้องพึ่งพาอาศัยกันรวมทั้งการวิเคราะห์ ความเสี่ยงและการต้องการของอนาคตร่วมกัน

สรุป ความจำเป็นในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นความสำคัญต่อการศึกษา ของประชาชน เนื่องจากการศึกษาตลอดชีวิตคอยสนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 4 เสาหลักประกอบด้วย 1)การเรียนรู้เพื่อรู้ 2)การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง 3)การเรียนรู้เพื่อชีวิต 4)การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน

7. ลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัชฌาศัย

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นที่ทราบกันแล้วว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นรูปแบบของการเรียนรู้ ของมนุษย์ ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ทุกคนนับตั้งแต่วัยแรกเกิด จนกระทั่งสิ้นชีวิต การศึกษา

ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสังคมมนุษย์ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2544) ดังนี้ได้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาของทุกคนตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจากเด็กถึงวัยชรา โดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงต่าง ๆ ของชีวิตเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีทำให้ทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับตนเองให้ก้าวทันในยุคของโลกาภิวัตน์

2. กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำเป็นต้องบูรณาการ การเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย กล่าวคือมนุษย์เรียนรู้จากกระบวนการสังคมประกิด (Socialization) นั่นคือเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา ครอบครัว จนมาถึง การเรียน

3. ทุกหน่วยงานในสังคมจะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ วัด สถานประกอบการ ที่ทำงานชุมชน ตลอดจนสถาบันทางการศึกษา องค์กรต่าง ๆ อาสาสมัคร ฯลฯ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการศึกษาของแต่ละสถาบันมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ตลอดจนสนองความต้องการเรียนรู้ของบุคคลวัยต่าง ๆ

4. รูปแบบกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต ต้องยึดหลักแห่งความเสมอภาค ยืดหยุ่น หลากหลาย ปรับเปลี่ยนได้ ตามสถานการณ์ความเหมาะสมและสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนทุกระดับยุทธศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมนั้นสามารถทำได้หลาย ๆ วิธี หรือผสมผสานบูรณาการโดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ หรือสื่อประสมเช่นเรียนรู้จาก ครูผู้สอน วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือพิมพ์ การประชุม การอบรม ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคคลนั้น ๆ

5. ระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต จะต้องดำเนินการตั้งแต่ ระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น โดยมีกรอบแนวคิด และ โครงสร้างในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน ตั้งแต่ นโยบาย จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการจัดการ วางแผน โครงสร้างการจ้องค์กร การบริหารงาน และการจัดการตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ หลักสูตร ยุทธศาสตร์ ในการเรียนรู้สื่อ การวัดผล ประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ

วิศนี สิลตระกูลและคณะ (2544, น.1-5) กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะทั้งนี้ก็โดยอาศัยการเทียบเคียงกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบดังนี้

1. มีรูปแบบที่ไม่เป็นรูปแบบที่จะอธิบายได้ชัดเจน (Non Formal) ไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ เหมือนการศึกษาในระบบที่มีโรงเรียนเป็นตัวแทนระบบแต่รู้ว่ามิได้อยู่

เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย หรือการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ หรือ การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ หรือ การเรียนรู้ตามวิถีชีวิต

2. เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ สังคมมีหลายสถานการณ์จึงมีหลายวัตถุประสงค์ และ ไม่จำเป็นต้องเพื่อการศึกษาเท่านั้น เช่น สถานสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคที่ให้บริการความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิในการบริโภค และแก้ปัญหาเรื่องการเงิน หรือชมรมเยาวชนที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระบบอื่น ๆ อย่างแยกไม่ออกให้ชัดเจนได้กล่าวคือ บุคคลสามารถใช้การศึกษาตามอัธยาศัยไประหว่างการเรียนในระบบพร้อม ๆ กันด้วยแต่ทั้งนี้ต้องมีการจัดระบบการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษตามอัธยาศัย กับการศึกษารูปแบบอื่น ๆ เพื่อป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากขั้นตอนการเลือกนำจุดเด่นของการศึกษตามอัธยาศัยมาใช้ในบริบทของอีกรูปแบบของการศึกษาได้ เช่น การจัดทัศนศึกษา การท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถเกี่ยวโยงกับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ด้วย

4. เป็นการศึกษาที่มีหลากหลายรูปแบบ และ ใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ (Multi Forms) ต่าง ๆ ได้ไม่จำกัด

5. ไม่มีหลักสูตร (Non-School และ Non-Traditional Settings) ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน และ ไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร หรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้ และเน้นทนาการอีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน

6. มีเรื่องกำหนดเวลาในการเรียนรู้ที่เป็นตัวแปรและควบคุมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการปล่อยอิสระตามอัธยาศัย ดังนั้นการประเมินผลจึงอยู่ที่ผู้เรียนเอง ผู้เรียนอาจไม่รู้ตัวแต่ผลการเรียนส่งผลได้จนมีการนำไปใช้จึงเกิดการเรียนรู้ขึ้นซึ่งก็อาจไม่ได้ใช้ก็ได้

7. ต้องหรือสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต (Life Orientation) เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่สัมผัสหรือมีปฏิริยาต่อสภาพแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งการเลือกรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยในการดำเนินชีวิตตั้งแต่การเลี้ยงดูกันในครอบครัว (Parent Instruction) การทำงาน (Workplace) และการสร้างประสบการณ์ต่าง Experiences)

8. มีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่อาจเกิดได้ซ้ำแต่อาจไม่เกิดซ้ำที่มีผลเหมือนเดิมทุกประการ "อาจเกิดได้แต่อาจไม่เกิดซ้ำที่มีผล

9. เป็นการศึกษาอุบัติขึ้นอาจเป็นจงใจหรือไม่จงใจไม่สามารถคาดหมายล่วงหน้าได้ (Accidental และ Unpredictable) ไม่สามารถระบุลักษณะบ่งชี้ถึงผลการเรียนที่เหมือนกันได้ทุกส่วน และทุกครั้งบางครั้งอาจไม่มีผลใด ๆ เกิดขึ้นมาน

10. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้และความหมาย จากปัจจัยในการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ทั้งนี้ มีประเด็นเรื่องการผ่อนผันลักษณะที่เป็นอรรถศาสตร์ ซึ่งหมายถึงการทำตามอำเภอใจของผู้เรียนว่าจะจัดด้วยกฎระเบียบที่สถาบันบางแห่งจำเป็นต้องมี เช่นกรณีการจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์สำหรับผู้ต้องขังที่ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนด้วยตนเอง ภายในกฎระเบียบของสถานพินิจเด็กและเยาวชนด้วยหรือไม่

11. มีลักษณะของการอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการไม่ผูกพันแต่เต็มใจ ที่จะเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์การต่อรองการสื่อความหมายการเคารพในความคิด ซึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เกิดขึ้นง่าย ๆ ต้องผ่านการฝึกและมีปัจจัยอื่นช่วยเช่นเพื่อนคนสนิทคนรู้จัก ความคุ้นเคยการยอมรับระหว่างกันและกันด้วย

12. สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาจึงเกิดได้ทุกสถานที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์ ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับผู้เรียนจะได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างไร

13. เกิดขึ้นในทุกช่วงวัยต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเพราะเป็นการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการดำเนินชีวิตบุคคลทุกคนจึงสามารถเข้าออกและสัมผัสการศึกษา ตามอรรถศาสตร์ได้ตลอดชั่วชีวิตจนสิ้นอายุขัย (From Womb to Tomb)

สรุป ลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ต้องจัดให้มีความ สอดคล้องกับการ ทำงาน ชีวิตส่วนตัว เพื่อให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นทั้งด้านเวลาในการเรียน สภาพเศรษฐกิจ สังคม และยังคงส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคล

8. วิชาดนตรีที่เปิดสอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง

ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2558 สถานศึกษาสามารถเลือกรายวิชา ใดก็ได้มาทำการสอนตามความเหมาะสมของสถานศึกษา ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาดนตรี กลุ่มวิชาดนตรีสากล โดยแยกเป็นรายวิชาทั้งหมด 77 รายวิชา คือ

ตารางที่ 1 สาขาวิชาดนตรีกลุ่มวิชาดนตรีสากลหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน (2558)

ลำดับที่	รหัสหลักสูตร	ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง
1	1306-2101	พื้นฐานทฤษฎีดนตรีสากล	12
2	1306-2102	ทฤษฎีดนตรีสากล	12
3	1306-2103	โสตทักษะและการขับร้อง 1	12
4	1306-2104	โสตทักษะและการขับร้อง 2	12
5	1306-2105	โสตทักษะและการขับร้อง 3	12
6	1306-2106	ขับร้อง	12

ตารางที่ 1 (ต่อ)

7	1306-2107	อูคูเลเล 1	12
8	1306-2108	อูคูเลเล 2	12
9	1306-2109	อูคูเลเล 3	12
10	1306-2110	ไวโอลิน 1	12
11	1306-2111	ไวโอลิน 2	12
12	1306-2112	ไวโอลิน 3	12
13	1306-2113	กีตาร์คลาสสิก 1	12
14	1306-2114	กีตาร์คลาสสิก 2	12
15	1306-2115	กีตาร์คลาสสิก 3	12
16	1306-2116	กีตาร์โฟล์ค 1	12
17	1306-2117	กีตาร์โฟล์ค 2	12
18	1306-2118	กีตาร์โฟล์ค 3	12
19	1306-2119	กีตาร์ไฟฟ้า 1	12
20	1306-2120	กีตาร์ไฟฟ้า 2	12
21	1306-2121	กีตาร์ไฟฟ้า 3	12
22	1306-2122	กีตาร์เบสไฟฟ้า 1	12
23	1306-2123	กีตาร์เบสไฟฟ้า 2	12
24	1306-2124	กีตาร์เบสไฟฟ้า 3	12
25	1306-2125	กลองชุด 1	12
26	1306-2126	กลองชุด 2	12
27	1306-2127	กลองชุด 3	12
28	1306-2128	เครื่องประกอบจังหวะ 1	12
29	1306-2129	เครื่องประกอบจังหวะ 2	12
30	1306-2130	เครื่องประกอบจังหวะ 3	12
31	1306-2131	คีย์บอร์ด 1	12
32	1306-2132	คีย์บอร์ด 2	12
33	1306-2133	คีย์บอร์ด 3	12
34	1306-2134	เปียโนป๊อปปูล่า 1	12
35	1306-2135	เปียโนป๊อปปูล่า 2	12

ตารางที่ 1 (ต่อ)

36	1306-2136	เปียโนป๊อปปูล่า 3	12
37	1306-2137	เครื่องลมไม้ 1	12
38	1306-2138	เครื่องลมไม้ 2	12
39	1306-2139	เครื่องลมไม้ 3	12
40	1306-2140	เครื่องทองเหลือง 1	12
41	1306-2141	เครื่องทองเหลือง 2	12
42	1306-2142	เครื่องทองเหลือง 3	12
43	1306-2143	สร้างผลงานเพลงด้วยระบบมิติ	12
44	1306-2144	สร้างผลงานเพลงด้วยคอมพิวเตอร์	12
45	1306-2145	สร้างเอกสารทางดนตรีด้วยคอมพิวเตอร์	12
46	1306-2301	ขับร้องเพลงเพื่อนันทนาการ	75
47	1306-2302	โสตทักษะและการขับร้องประสานเสียง 1	75
48	1306-2303	โสตทักษะและการขับร้องประสานเสียง 2	75
49	1306-2304	อูคูเลเล	75
50	1306-2305	ไวโอลิน	75
51	1306-2306	กีตาร์คลาสสิก	75
52	1306-2307	กีตาร์โฟล์ค	75
53	1306-2308	กีตาร์ไฟฟ้า	75
54	1306-2309	กีตาร์เบสไฟฟ้า	75
55	1306-2310	กลองชุด	75
56	1306-2311	เครื่องประกอบจังหวะ 1	75
57	1306-2312	เครื่องประกอบจังหวะ 2	75
58	1306-2313	คีย์บอร์ด	75
59	1306-2314	เปียโน	75
60	1306-2315	เครื่องดนตรีสากล	75
61	1306-2316	รวมวงดนตรีสากล	75
62	1306-2317	งานแกะเพลงและเขียนโน้ตสากล	75
63	1306-2318	งานควบคุมระบบเสียง	75
64	1306-2319	สร้างคำร้องในคาราโอเกะ	75

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	รหัสหลักสูตร	ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง
65	1306-2320	เครื่องลมไม้	75
66	1306-2501	ขับร้อง	150
67	1306-2502	ดนตรีสมัยนิยม	150
68	1306-2503	กีตาร์คลาสสิก 1	150
69	1306-2504	กีตาร์คลาสสิก 2	150
70	1306-2505	กีตาร์คลาสสิก 3	150
71	1306-2506	กีตาร์คลาสสิก 4	150
72	1306-2507	คีย์บอร์ด 1	150
73	1306-2508	คีย์บอร์ด 2	150
74	1306-2509	คีย์บอร์ด 3	150
75	1306-2510	คีย์บอร์ด 4	150
76	1306-2511	ผู้บันทึกเสียงและจัดทำต้นฉบับ	150
77	1306-2512	ร้องเล่นให้เป็นวง	150

รายวิชาที่ทำการศึกษาวิจัยของสาขาวิชาดนตรีในหลักสูตรวิชาชีพพระยั้ง

1. วิชาดนตรีสมัยนิยม 150 ชั่วโมง ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องดนตรีที่เลือกปฏิบัติ ได้แก่ คีย์บอร์ด กีตาร์ กีตาร์เบส และกลอง ส่วนประกอบเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ การบำรุงรักษาการเตรียมพร้อมฝึกปฏิบัติ ตำแหน่งเสียง บันไดเสียงคอร์ด การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะการเล่นต่าง ๆ เทคนิคพิเศษสำหรับเครื่องดนตรีและการบรรเลงเพลงสมัยนิยม

2. กีตาร์คลาสสิก 1 150 ชั่วโมง ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกแบบฝึกโน้ตสากล คอร์ดและการกระจายคอร์ดเบื้องต้น บันไดเสียง C Major บันไดเสียง A Minor บันไดเสียง Chromatic 1 Octave ปฏิบัติตามโน้ตสากลที่กำหนด

3. คีย์บอร์ด 1 150 ชั่วโมง ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติคีย์บอร์ด ปฏิบัติมือขวา มือซ้าย เพื่อการปฏิบัติคีย์บอร์ด ปฏิบัติเพลงตาม โน้ตสากล ส่วน โน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวกลม โน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้น โน้ตตัวขาวประจูด โน้ตตัวดำประจูด โน้ตที่ถูกเครื่องหมายทาย

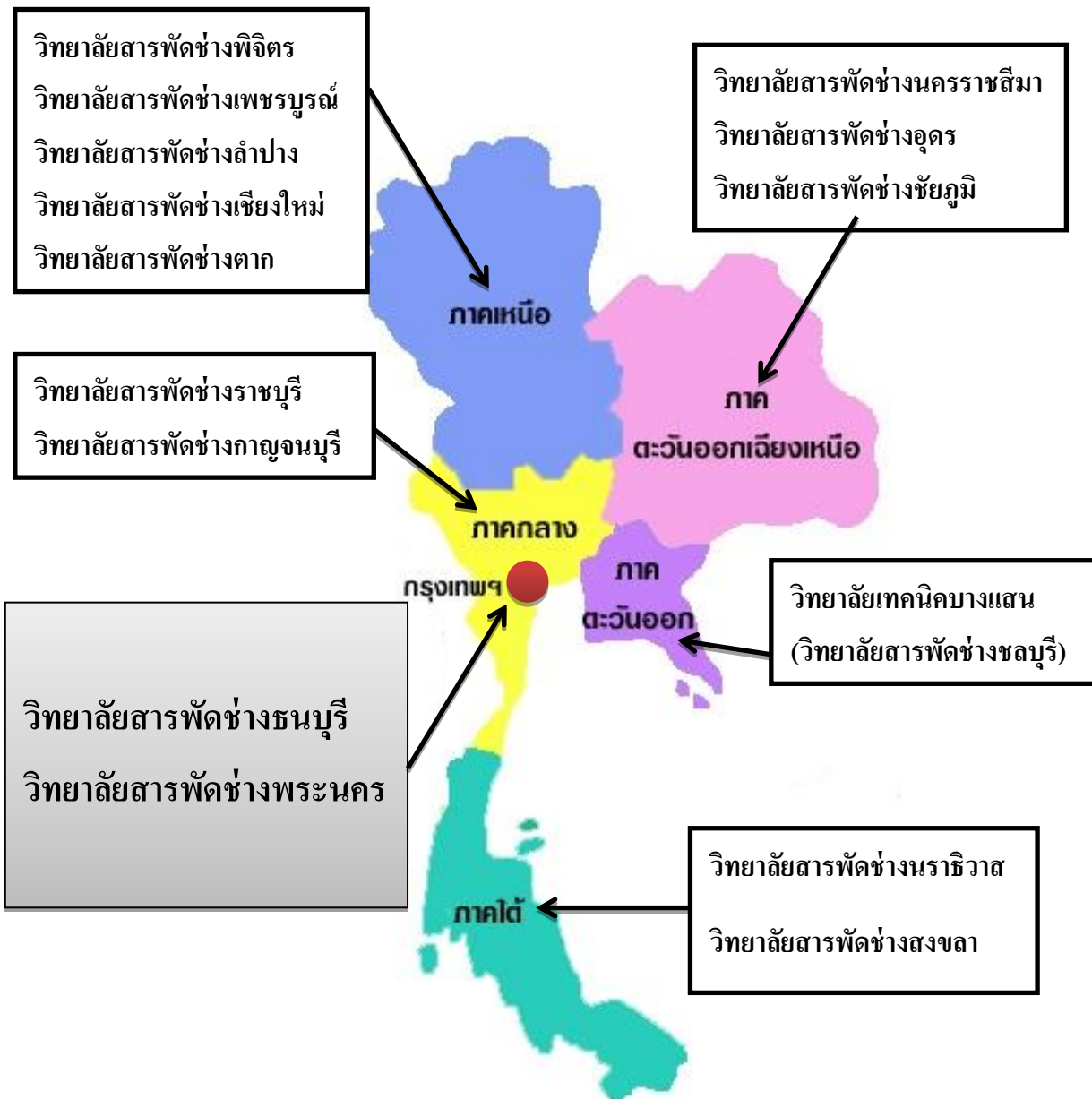
บริบทวิทยาลัยสารพัดช่าง

ประวัติความเป็นมาวิทยาลัยสารพัดช่าง

พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศยกฐานะโรงเรียนสารพัดช่าง เป็นวิทยาลัยสารพัดช่างทั่วประเทศ ดังนั้นโรงเรียนสารพัดช่าง จึงได้รับการยกฐานะเป็น วิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้แก่ประชาชนได้ หลากหลายรูปแบบ ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน

พ.ศ. 2537 กรมอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งให้วิทยาลัยสารพัดช่างทั่วประเทศ เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2533 โดยเป็นการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ด้วยเหตุผลที่มีนักเรียนสำเร็จชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวนมาก สถานศึกษาที่มีอยู่เดิม คือ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัย เกษตร และวิทยาลัยการอาชีพ ไม่สามารถรองรับจำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมเพิ่มขึ้นอีกได้ จึงมีความจำเป็นต้องให้วิทยาลัยสารพัดช่างช่วย จัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช. อีกภารกิจหนึ่งแต่ยังถือว่าการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เป็นภารกิจหลัก และเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 กรมอาชีวศึกษาได้เปลี่ยนเป็น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น วิทยาลัยสารพัดช่างพระนครจึงเปลี่ยนสังกัดเป็น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิทยาลัยสารพัดช่างที่เปิดสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาดนตรีสากล

ภาพที่ 5 วิทยาลัยสารพัดช่างที่เปิดสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาดนตรีสากล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นาวพร ธนวัฒน์ (2536) ได้ทำการศึกษาปัญหาในการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพพระยะสัน หลักสูตรวิชาคหกรรม ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าในด้านตัวนักศึกษา มีปัญหาสูงสุดเกี่ยวกับการไม่มีเวลาฝึกฝนทบทวนบทเรียนที่บ้าน ด้านของครูผู้สอนนั้นมีปัญหาสูงสุดในด้านครูสอนไม่ละเอียด ขาดเทคนิคในการสอน และบทเรียนไม่ชัดเจนส่วนด้านหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกมีปัญหาสูงสุดในด้านขาดแคลนตู้เก็บอุปกรณ์การเรียนประจำห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนด้านผู้สอนด้านหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กিজา เวสประทุม (2540) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาพระยะสัน ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนแลฝึกงานตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหาร 20 คนครูผู้สอน 148 คนและนักศึกษาผู้ใหญ่ 370 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมา เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยใช้ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1. การรับรู้ของผู้บริหารครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการทางการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานมีสภาพอยู่ในระดับที่กลุ่มผู้ตอบเห็นว่า เป็นจริงตามประเด็นที่ให้ประเมิน และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยส่วนความต้องการในทุกประเด็นพบว่ามีความต้องการในระดับมาก 2. เปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการทางการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันพบว่าด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคือด้านหลักสูตรด้านการวัด และประเมินผล และด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาคือผ่านหลักสูตรครูผู้สอนสื่อการเรียนการสอน และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการคือด้านหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนและครูผู้สอน 3. เปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่และผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการทางการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันพบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพมีเพียงด้านเดียวคือด้านครูผู้สอนในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา พบว่าไม่มีด้านใดแตกต่างกัน และในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการด้าน

ที่แตกต่างกันคือ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน 4. เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการทางการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นพบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคือกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาพบว่าไม่มีด้านใดแตกต่างกันเลย และในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการด้านที่แตกต่างกันคือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ผ่านการวัดและประเมินผลและด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

อัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ (2561) ได้ศึกษา การจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา : นักเรียน โครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอนและผู้เรียน 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรี มีประสบการณ์ในการสอน 7-14 ปี นักเรียนทั้งหมดไม่มีพื้นฐานทางดนตรีมาก่อน จัดการเรียนการสอนจัดแบบกลุ่มย่อยและแบบเดี่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทุกปี สื่อและอุปกรณ์ดนตรี โรงเรียนจัดหาให้นักเรียนครบถ้วนและมีคุณภาพดี มีห้องเรียนแยกตามเครื่องดนตรี มีการวัดผลในกระบวนการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา และใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์ 2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนพบว่าครูกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นเกินไป นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และการฝึกซ้อม การจัดการเรียนพร้อมกันทำให้มีเวลาเรียนน้อย ปัจจุบันไม่มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการชมการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน คับแคบ และไม่เพียงพอ การวัดผลมีครูผู้สอนให้คะแนนเพียงคนเดียว ทำให้เกณฑ์การวัดอาจไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ในการสอบแต่ละครั้งครูผู้สอนมีการปรึกษาและขอคำแนะนำจากครูท่านอื่น ๆ เพื่อให้การประเมินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้สอนสาขาวิชาดนตรีทั้งหมดของวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งหมด 3 คน ได้แก่
 - 1.1 ผู้สอนสาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร 1 คน
 - 1.2 ผู้สอนสาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี 2 คน
2. ตัวแทนผู้เรียนสาขาวิชาดนตรี โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกจากผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 2 คอร์สเรียนขึ้นไป พบว่ามีผู้เรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มีจำนวน 12 คน ได้แก่
 - 2.1 ผู้เรียนสาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร 4 คน
 - 2.2 ผู้เรียนสาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยสร้างเป็นคำถามที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โครงสร้างคำถามจะแบ่งออกเป็น

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
2. คำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้น สาขาวิชาดนตรีในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียน ด้านการ

จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ และด้านการวัดผล และประเมินผล โดยผู้วิจัยสร้างข้อคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ของเนื้อหา และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการ IOC นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมารวบรวมและปรับแก้ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง กำหนดคำถามให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ โดยในการสัมภาษณ์ นั้นจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือที่เรียกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึง หยุดการสัมภาษณ์ โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจดบันทึกสรุปประเด็นสำคัญ และข้อมูลอื่น ๆ เช่น ท่าทาง น้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลทั้งจากการบันทึกเสียง และการจดบันทึก ข้อมูลจะ ถูกนำมาถอดเทป และบันทึกเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ไมครบถ้วนหรือไม่ชัดเจนเพียงพอ เพื่อนำไป สัมภาษณ์หรือหาข้อมูลอีกครั้ง จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้สอนและผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร นำมาทบทวนและวิเคราะห์เพื่อให้เกิด ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้มา
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดประเด็นเนื้อหา
3. นำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
4. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมเข้าด้วยกันและนำมาเขียนสรุป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน มี 2 ส่วน ได้แก่ ครูผู้สอน และผู้เรียน ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน และเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้เรียนผู้ซึ่งได้รับการพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเลือกเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนสนใจด้วยตัวเอง โดยสถานศึกษานั้นจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาเครื่องดนตรี ตามที่สถานศึกษาเปิดสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง 1.วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร 2.วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิทยาลัยสารพัดช่างพระนครจำนวน 1 คน ที่สอนวิชาดนตรีสมัยนิยม และสัมภาษณ์ผู้เรียน จำนวน 4 คนที่เรียนวิชาดนตรีสมัยนิยม และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรีจำนวน 2 คน ผู้สอนคนที่ 1.สอนวิชากีตาร์คลาสสิก ผู้สอนคนที่ 2.สอนวิชาคีย์บอร์ด และสัมภาษณ์ผู้เรียนจำนวน 8 คน ผู้เรียน 4 คน เรียนวิชา กีตาร์คลาสสิก ผู้เรียนอีก 4 คนเรียนวิชาคีย์บอร์ด

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

ครูผู้สอน

ตารางที่ 2 เป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาของหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี

ผู้สอน	เป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา
ครูวิชา ดนตรีสมัยนิยม (วิทยาลัยสารพัด ช่างพระนคร)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดนตรีที่เลือกปฏิบัติได้แก่ คีย์บอร์ด กีตาร์ กีตาร์เบส กลองชุด และแซกโซโฟน 2.ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี และอุปกรณ์ 3.การบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องดนตรี 4.บันไดเสียง 5.คอร์ด 6.การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะการเล่นต่าง ๆ 7.เทคนิคพิเศษสำหรับเครื่องดนตรี 8.การบรรเลงเพลงสมัยนิยมด้วยโน้ตสากล
ครูวิชา กีตาร์คลาสสิก (วิทยาลัยสารพัด ช่างธนบุรี)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก 2.แบบฝึกโน้ตสากล 3.คอร์ด 4.การกระจายคอร์ด 5.บันไดเสียง C major 6.บันไดเสียง A minor 7.บันไดเสียง Chromatic 1 Octave 8.ปฏิบัติตามโน้ตสากลที่กำหนด
ครูวิชาคีย์บอร์ด (วิทยาลัยสารพัด ช่างธนบุรี)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคีย์บอร์ด 2.ทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นเพื่อฝึกปฏิบัติคีย์บอร์ด ปฏิบัติมือขวา มือซ้าย 3.การยืดนิ้วเพื่อการปฏิบัติคีย์บอร์ด 4.ปฏิบัติเพลงตามโน้ตสากล 5.คอร์ด 6.ตัดส่วนโน้ตตัวดำ ตัวขาว ตัวกลม โน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้น โน้ตตัวขาวประจูด โน้ตตัวดำประจูด ตัวหยุด โน้ตที่ถูกเครื่องหมายทาบ

2. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา และวางแผนการจัดฝึกอบรบหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นสาขาวิชาดนตรีหรือไม่ อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ รู้จักวิธีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ และเครื่องดนตรี สามารถปฏิบัติเล่นเครื่องดนตรีตามโน้ตสากล สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ของเครื่องดนตรี และสามารถเล่นเครื่องดนตรีตามเพลงสมัยนิยมด้วยโน้ตสากล

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงความรู้ตามหลักการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก และโน้ตสากลสำหรับกีตาร์คลาสสิก มีทักษะในการปฏิบัติแบบฝึกโน้ตสากล คอร์ดและบันไดเสียงมีทักษะในการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเพลงตามโน้ตสากลที่กำหนด มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติ ตระหนักถึงคุณภาพของงาน มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ มีสุนทรียภาพในการปฏิบัติ และฟังกีตาร์คลาสสิกในบทเพลงที่ปฏิบัติ

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคีย์บอร์ด รู้จักส่วนประกอบ และวิธีการบำรุงรักษา มีทักษะในการปฏิบัติคีย์บอร์ดอย่างมีหลักการตามโน้ตสากล สามารถบรรเลงเพลงตามโน้ตที่กำหนดให้ มีสุนทรียภาพในการเล่นและฟังคีย์บอร์ดในบทเพลงที่ปฏิบัติ

ตารางที่ 3 จุดประสงค์รายวิชา และแผนการจัดฝึกอบรบ

ผู้สอน	จุดประสงค์รายวิชา และแผนการจัดฝึกอบรบ
ครูวิชา ดนตรีสมัยนิยม (วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ 2. รู้จักวิธีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ และเครื่องดนตรี 3. สามารถปฏิบัติเล่นเครื่องดนตรีตามโน้ตสากล 4. สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ของเครื่องดนตรี 5. สามารถเล่นเครื่องดนตรีตามเพลงสมัยนิยมด้วยโน้ตสากล
ครูวิชา กีตาร์คลาสสิก (วิทยาลัยสารพัดช่าง ธนบุรี)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ตามหลักการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก และโน้ตสากลสำหรับกีตาร์คลาสสิก 2. มีทักษะในการปฏิบัติแบบฝึกโน้ตสากล คอร์ดและบันไดเสียง 3. มีทักษะในการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเพลงตามโน้ตสากลที่กำหนด 4. มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติ ตระหนักถึงคุณภาพของงาน 5. มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ มีสุนทรียภาพในการปฏิบัติ และฟังกีตาร์คลาสสิกในบทเพลงที่ปฏิบัติ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ครูวิชา คีย์บอร์ด (วิทยาลัยสารพัดช่าง ธนบุรี)	1. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคีย์บอร์ด 2. รู้จักส่วนประกอบและวิธีการบำรุงรักษา 3. มีทักษะในการปฏิบัติคีย์บอร์ดอย่างมีหลักการตามโน้ตสากล 4. สามารถบรรเลงเพลงตามโน้ตที่กำหนดให้ 5. มีสุนทรียภาพในการเล่นและฟังคีย์บอร์ดในบทเพลงที่ปฏิบัติ
--	---

3. การจัดฝึกรูปแบบหลักสูตรวิชาซีพีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ใช้การฝึกรูปแบบแบบใด และเหตุผลที่เลือกใช้รูปแบบการฝึกรูปแบบดังกล่าว

- ครูทั้งสามวิชากล่าวเหมือนกันว่า การเรียนการสอนของ หลักสูตรวิชาซีพีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ใช้การฝึกรูปแบบ Learning by Doing ผู้เรียนจะได้ ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึง การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะเริ่มจาก ทฤษฎี หัวข้อตามเอกสารประกอบการเรียน ลงสู่การปฏิบัติ โดยที่ผู้สอนจะเข้าไปแนะนำเป็นรายบุคคล และวัดผลประเมินผลด้วยการปฏิบัติตาม เอกสารประกอบการเรียน เหตุผลที่เลือกใช้รูปแบบการฝึกรูปแบบ Learning by Doing ก็คือ การวัดผลจะวัดผลที่การปฏิบัติของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติได้จริง

4. ผู้สอนมีเทคนิคในการจัดฝึกรูปแบบอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ของหลักสูตร ที่ตั้งไว้

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า เน้นในเรื่องพื้นฐานการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อผู้เรียนจะได้ นำ ความรู้ไปต่อยอดได้และพัฒนาความรู้ได้ไว และสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปเล่น ดนตรีกับผู้อื่นได้

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ต้องมีการวิเคราะห์ ศึกษาผู้เรียน ตั้งแต่วันแรกที่ผู้เรียน ได้เข้ามาทำการศึกษา วันแรกจะมีการปฐมนิเทศก่อน ในการปฐมนิเทศก็จะอธิบายให้ผู้เรียน ได้ทราบว่าผู้เรียนจะต้องศึกษาในเรื่องอะไรบ้าง และจะมีแบบสอบถามให้กับผู้เรียน ในแบบสอบถามก็จะระบุเอาไว้ว่า เป้าหมายของผู้เรียนแต่ละคนต้องการอะไร และมีแบบทดสอบ ก่อนเรียนให้ผู้เรียนได้ทดสอบ เพื่อที่จะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลความรู้ของผู้เรียน เพื่อที่จะได้ วางเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า เทคนิคและวิธีการสอนมีหลากหลายวิธีแตกต่างกันออกไป โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนแต่ละคนก็ใช้เทคนิคการสอนไม่เหมือนกัน เช่นผู้เรียนที่มีจุดประสงค์ ที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพ จะมุ่งเน้นไปที่การเรียนการสอนทฤษฎี และนำทฤษฎีมาเชื่อมโยง กับการปฏิบัติ เช่นเมื่อเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีแล้วก็จะมีการฝึกปฏิบัติให้ สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้สูงอายุ จุดประสงค์คือใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยจะต้องเน้นไปที่ทฤษฎีบ้างเล็กน้อย แล้วก็ เชื่อมโยงกับการปฏิบัติ

5. แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี มีการคัดเลือก ให้เหมาะสมกับการฝึกอบรม อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า จะเน้นไปในเรื่องทฤษฎีขั้นพื้นฐานทางด้านดนตรี ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้เรียนรู้ทฤษฎีขั้นพื้นฐานทางด้านดนตรีก่อน จึงจะสามารถผ่านไปเรียนในเรื่องอื่นๆต่อไปได้ และสำหรับผู้เรียนที่ผ่านในเรื่องทฤษฎีขั้นพื้นฐานทางด้านดนตรีแล้ว ผู้เรียนก็จะมีพื้นฐานในการอ่านโน้ตได้ ก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้นำมาเล่นบทเพลงสมัยนิยมได้

- ครูวิชาคีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า กำหนดหัวข้อของการฝึกปฏิบัติในเอกสารประกอบการสอนว่าจะให้ผู้เรียนเรียนได้ศึกษาในเรื่องอะไร โดยมีการลำดับการสอนจากง่ายไปหายาก เมื่อจบแบบฝึกหัดในแต่ละหัวข้อแล้ว จะมีบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับแบบฝึกหัด ใส่เอกสารประกอบการสอน

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจะเป็นแกนกลางตามเอกสารประกอบการสอน ส่วนผู้เรียนที่จะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ก็จะมีเอกสารประกอบการสอนเพิ่มเติมขึ้นมาอีกเหนือจากเอกสารประกอบการสอนขั้นพื้นฐาน ซึ่งทุกคนจะต้องผ่านทุกอย่างในเอกสารประกอบการสอนอย่างน้อย 50% ขึ้นไป ส่วนผู้เรียนที่จะนำไปประกอบอาชีพก็จะมีเอกสารประกอบการสอนที่มีระดับสูงขึ้นไปอีก

6. การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสภาพผู้เรียนอย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า โดยรวมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันสาขาวิชาดนตรี มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสภาพของผู้เรียนอยู่แล้ว แต่ด้วยความแตกต่างในด้านอายุของผู้เรียนบางคนก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับทางผู้เรียนในแต่ละบุคคล ผู้เรียนที่อายุน้อยก็ต้องจัดการเรียนการสอนอีกแบบ ผู้เรียนที่สูงอายุก็ต้องจัดการเรียนการสอนอีกแบบ ส่วนผู้เรียนที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพก็ต้องจัดการเรียนการสอนอีกแบบ

- ครูวิชาคีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาอยู่แล้ว และความสอดคล้องในด้านสภาพผู้เรียนด้วยเช่นกัน เพราะว่าการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันสาขาวิชาดนตรี จะตอบสนองให้กับผู้เรียนที่ไม่มีอาชีพ หรือผู้เรียนที่มีอาชีพอยู่แล้วและอยากจะเปลี่ยนอาชีพ หรือผู้เรียนที่ต้องการเสริมเพิ่มเติมความรู้ได้เข้ามาศึกษาเพิ่มเติมในวิทยาลัยสารพัดช่าง ถ้าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุก็จะเข้ามาศึกษาเพื่อป้องกันโรคความจำเสื่อม และสำหรับผู้เรียนที่เกษียณอายุแล้ว ก็จะเข้ามาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สำหรับผู้เรียนที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพนั้นก็จะเข้ามาเรียนเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้เช่นกัน

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า มีความสอดคล้องกัน เพราะจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ก็คือผู้เรียนทุกคนจะต้องมีทักษะในการอ่านโน้ต พร้อมทั้งการปฏิบัติเครื่องดนตรีตามโน้ตสากลได้ ส่วนผู้เรียน

ที่มีเป้าหมายเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ คือการ Sight Reading notes ส่วนผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุเป้าหมายคือ ได้เล่นเพลงที่ผู้เรียนชอบ เพลงที่ผู้เรียนเล่นแล้วมีความสุข

7. หลักสูตรวิชาชีพพระยະສັນ สาขาวิชาดนตรี ที่นำมาใช้ฝึกอบรมในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ของตลาดแรงงาน และสภาพผู้เรียนหรือไม่ และควรพัฒนาหลักสูตรในด้านใด

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มาเรียนไม่ได้ นำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ แต่มาเรียนเพื่อนันทนาการ เพื่อที่จะได้กลับไปคุยกับลูกหลาน พ่อแม่ และญาติได้ว่าตนเองก็เล่นดนตรีได้ ผู้เรียนบางคนมาเรียน เพื่อที่จะกลับไปเล่นเครื่องดนตรีที่ซื้อไว้ให้ลูกให้หลานที่ไม่ได้เล่นแล้ว ส่วนผู้เรียนที่มาเรียนเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพนั้นน้อยมาก ถ้าเปรียบเทียบแล้วก็ประมาณ 1 ใน 20 คน ที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพแบบจริงจัง และในด้านพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรเป็นแค่แนวทางที่วางไว้ ส่วนที่จะพัฒนาก็คือ ในด้านของบทเพลงให้มีความทันสมัยเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะมาเรียน

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า มีความเหมาะสม เพราะอย่างยิ่งมีผู้เรียนที่ต้องการเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านดนตรีอยู่มาก แต่ความต้องการทางด้านตลาดแรงงานนั้น วิชาดนตรียังไม่ตอบสนอง แต่ถ้าเป็นวิชากลุ่มช่าง จะตรงในด้านตลาดแรงงาน เพราะในด้านวิชาดนตรีนั้นส่วนมากคนที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่างนั้น ผู้เรียนจะมาเรียนเพื่อ ได้รู้ และสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ เป็นส่วนน้อยที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ แต่ถ้าผู้เรียนที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพนั้น ทางผู้สอนก็จะมีแบบฝึกหัดให้กับผู้เรียนกลุ่มนี้ และในด้านการพัฒนาตัวหลักสูตรนั้นก็จะต้องมีการเก็บข้อมูลผู้เรียน จะมีแบบสอบถาม แบบทดสอบ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน เพราะผู้เรียนให้ความสนใจที่จะมาเรียนมาก เนื่องจากเปิดรับสมัคร ผู้เรียนมาสมัครเต็มทุกคอร์ส จนจะต้องมีกฎออกมาว่า ผู้เรียนสามารถเรียนได้ต่อเนื่อง 4 คอร์ส เท่านั้น และจะลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติมได้อีกจะต้องเว้นระยะให้ผ่านไปอีก 4 คอร์ส ถึงจะมีสิทธิ์ลงทะเบียนเรียนได้ แต่ถ้าหากการลงทะเบียนเรียน ผู้เรียนไม่เต็มจำนวน ก็จะสามารถลงทะเบียนเรียนได้ เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถเข้ามาเรียนได้ แต่ในด้านความต้องการของตลาดแรงงานนั้นไม่ค่อยตรง เพราะว่าสถานประกอบการปัจจุบันไม่ได้มีการรองรับ ผู้เรียนที่จะประกอบอาชีพได้ก็จะเป็นอาชีพอิสระ

ผู้เรียน

1. ชื่อหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึก

- วิชาดนตรีสมัยนิยม, วิชาคีตารัตนศาสตร์, วิชาคีย์บอร์ด 1

2. หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวนเวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- เวลาในการจัดการฝึกอบรมในหนึ่งคอร์สเรียน เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาจน้อยเกินไป แต่ในตัวของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสมัครเรียนได้ต่อเนื่องจากเนื้อหาเดิม โดยรวมเวลาเรียนที่จัดฝึกอบรมของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นมีความเหมาะสม

3. เนื้อหาของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้เรียบเรียงจัดลำดับเนื้อหาการเรียนการสอนอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัด บทเพลง มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติดนตรีหรือไม่

- ผู้สอนมีประสบการณ์มากมาย ทำให้การจัดกิจกรรมหรือจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนการสอน ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนโดยเรียงลำดับเนื้อหาไว้อย่างดี แบบฝึกหัดที่ใช้ในเอกสารประกอบการสอนผู้สอน ได้จัดเรียงตามลำดับจากความรู้พื้นฐานจนไปถึงลำดับความรู้ขั้นสูง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในแบบทดสอบและแบบฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดทางดนตรีได้เอง เช่นการอ่านโน้ตเพลงและการปฏิบัติเครื่องดนตรี

4. เนื้อหาที่ฝึกอบรม มีความทันสมัยหรือไม่

- ในภาคทฤษฎีดนตรีผู้สอนได้ใช้การเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีขั้นพื้นฐานทั่วไป ส่วนความรู้ที่ทันสมัยนั้น จะเป็นความรู้ในภาคปฏิบัติ ซึ่งในภาคปฏิบัตินี้จะมีโน้ตเพลงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีเพลงสมัยเก่าและสมัยใหม่ ที่ใช้จัดการเรียนการสอน และบทเพลงมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

สรุป จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้สอนใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์รายวิชาให้สอดคล้องกับตัวหลักสูตร แล้วปรับรายละเอียดในเนื้อหาของการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยผู้สอนกล่าวว่า “หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นนั้น มีความยืดหยุ่นสูงตามสภาพของผู้เรียน ผู้สอนจึงกำหนดเนื้อหาและวิธีการสอนเอง โดยดูจากหลักสูตรและกำหนดจุดประสงค์รายวิชาไว้คร่าว ๆ จากนั้นปรับรายละเอียดในเนื้อหาของการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับผู้เรียนเมื่อเริ่มดำเนินการสอนไปได้ระยะหนึ่ง” ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ครูผู้สอน

1. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมปัจจุบัน เป็น ครู วิทยฐานะชำนาญการ (ก.ศ. 2)
- ครูวิชาคีตารัตนศิลป์ปัจจุบัน เป็น ครู
- ครูวิชากีตาร์บอร์คปัจจุบัน เป็น ครู วิทยฐานะเชี่ยวชาญ (ก.ศ. 4)

2. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

- ครูวิชาคีย์บอร์ดจบการศึกษาระดับปริญญาโท เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

3. วิชาที่สอน

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมได้แก่ วิชาดนตรีสมัยนิยม

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกได้แก่ วิชากีตาร์คลาสสิก

- ครูวิชาคีย์บอร์ดได้แก่ วิชาคีย์บอร์ด 1

4. หน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอน

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า เป็น รักษาการรองผู้อำนวยการ หัวหน้าหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น และหัวหน้าวิชาคหกรรมศาสตร์และศิลปกรรม

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า เป็น หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า เป็น หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ครูที่ปรึกษาวิชาดนตรี หัวหน้าแผนกวิชาดนตรี ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนางานหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้ช่วยหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ตารางที่ 4 ตารางสรุปหน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา

ผู้สอน	หน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา
ครูวิชา ดนตรีสมัยนิยม (วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร)	1. รักษาการรองผู้อำนวยการ 2. หัวหน้าหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 3. หัวหน้าวิชาคหกรรมศาสตร์และศิลปกรรม
ครูวิชา กีตาร์คลาสสิก (วิทยาลัยสารพัดช่าง ธนบุรี)	1. หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครูวิชา คีย์บอร์ด (วิทยาลัยสารพัดช่าง ธนบุรี)	1. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ 2. ครูที่ปรึกษาวิชาดนตรี 3. หัวหน้าแผนกวิชาดนตรี 4. ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนางานหลักสูตรการเรียนการสอน 5. ผู้ช่วยหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
--	---

5. การเรียนการฝึกซ้อมของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้สอนมีความคิดเห็น อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีปัญหาและอุปสรรคในการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียน ส่วนใหญ่ผู้เรียนที่เข้ามาฝึกอบรมจะเป็นกลุ่มผู้เรียนผู้สูงอายุเป็นส่วนมาก มีส่วนน้อยที่จะเป็นนักเรียนนักศึกษา ปัญหาในการฝึกซ้อมก็คือ ผู้เรียนส่วนมากไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว และการฝึกซ้อมที่ไม่ต่อเนื่อง เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มาเรียนอาจจะมีธุระและขาดเรียนอยู่บ่อยครั้ง วิธีการแก้ไขปัญหานี้ไม่มี แต่จะใช้วิธีการพูดคุยกับผู้เรียนให้เข้าใจตรงกัน ถ้าผู้เรียนสะดวกที่จะมาเรียนก็ให้มาเรียน ถ้าไม่สะดวกจริงๆหรือมีธุระผู้เรียนก็จะขอลา จะใช้วิธีการพูดคุยกับผู้เรียนให้เข้าใจ จะได้ไม่เป็นการกดดันให้กับผู้เรียนมากเกินไป จนผู้เรียนไม่อยากจะมาเรียน

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ผู้เรียนส่วนมากที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชิพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี จะไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว ถ้าหากมีงานหรือการบ้านให้ผู้เรียนกลับไปซ้อมเป็นเรื่องยากมาก ส่วนมากการฝึกซ้อมของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะมาเรียนและซ้อมในชั่วโมง เพราะเหตุผลส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนนั้นผู้เรียนส่วนมากจะมาหาเวลาผ่อนคลาย และหาความรู้เพิ่มเติมบ้างเล็กน้อย มีส่วนน้อยที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า จะเน้นให้ผู้เรียนหาเวลาซ้อมนอกเวลาเรียนและเน้นให้ผู้เรียนหาเวลาฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำ

6. ผู้สอนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และ การศึกษา อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า จัดแบ่งกลุ่มของผู้เรียน และสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชิพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี มีความหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่เด็ก ไปจนถึงผู้สูงอายุ เพราะการรับสมัครไม่จำกัดอายุ เพศ และการศึกษา ทำให้ผู้สอนต้องจัดเตรียมวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อจะนำมาใช้ให้ตรงกับผู้เรียนในแต่ละบุคคล และในแต่ละแบบฝึกหัดจะไม่ปล่อยผ่านไปโดยที่ผู้เรียนยังไม่ชำนาญ หรือยังไม่เข้าใจ จะให้ผู้เรียนปฏิบัติจนเกิดความชำนาญและเข้าใจ ถึงจะให้ผู้เรียนผ่านขึ้นหัวข้อใหม่ โดยใช้เวลาเท่าไรก็ได้

ถึงเวลาจบคอร์สเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะได้ความรู้หรือการปฏิบัติเครื่องดนตรีไม่เท่ากัน แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สมัครเรียนในคอร์สต่อไป เพื่อความต่อเนื่องในการเรียนของผู้เรียน

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า การแก้ไขปัญหามานานในเรื่องผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุและการศึกษานั้น ผู้สอน ได้จัดทำบันทึกหลังการสอนไว้เป็นรายบุคคล ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหามานานในส่วนตรงนี้ได้

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า อยู่ที่ประสบการณ์สอนของผู้สอน เพราะส่วนตัวได้ทำการสอนมานาน ทำให้ได้เจอปัญหาทุกรูปแบบ เวลาเกิดปัญหาจะแก้ไขได้ทันท่วงที เพราะว่าการเป็นครูสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น จะต้องเจอกับผู้เรียนที่หลากหลายรูปแบบ มีทั้งผู้เรียนวัยเด็ก ผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุ และผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ เช่นเด็กออทิสติก ทำให้ผู้สอนเองต้องหาวิธีการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ เข้าใจและผ่านการเรียน การทดสอบ ได้

7. ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุและการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนไปพร้อมกัน

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ในเรื่องของทฤษฎีดนตรีขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนทุกคนจะต้องเริ่มเรียนไปพร้อมกัน และสามารถผ่านแบบทดสอบทฤษฎีขั้นพื้นฐานทุกคน ผู้เรียนที่ทดสอบแบบทดสอบทฤษฎีขั้นพื้นฐานผ่านเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเริ่มเรียนในภาคปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ แต่สำหรับผู้เรียนที่เรียนต่อเนื่อง จะเริ่มเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีต่อจากคอร์สเดิม จะไม่เริ่มทดสอบความรู้ในภาคทฤษฎีใหม่

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า ผู้สอนจะต้องใช้จิตวิทยาในการสอนอย่างสูง เพราะว่าเวลาสอนต้องทำการสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคล จะไม่สามารถสอนไปพร้อมกันได้ แต่ถ้าเป็นภาคทฤษฎีดนตรีจะเริ่มทำการสอนพร้อมกันตั้งแต่เริ่มต้นครั้งแรก เพราะว่าผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีนั้น มีความแตกต่างกันในด้านอายุ จะมีปัญหาในการรับความรู้ของแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนเรียนได้ไว บางคนเรียนได้ช้า เช่นผู้สูงอายุจะเรียนได้ช้าทางผู้สอนก็จะต้องหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า ใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล แต่เวลาเริ่มต้นการสอน จะเริ่มต้นการสอนไปพร้อมกัน เช่น การสอนทฤษฎีดนตรีขั้นพื้นฐาน ก็จะสอนให้กับผู้เรียนทุกคนพร้อมกัน และในภาคปฏิบัติ ก็อยู่ที่ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะรับความรู้ได้ไม่เท่ากัน เช่น ผู้เรียนในกลุ่มของผู้สูงอายุจะใช้การรับรู้การเรียนได้ช้ากว่าผู้เรียนปกติทั่วไป ตัวผู้สอนเองก็ต้องใช้การสอนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจอย่างถูกต้อง และไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกอบรม

ผู้เรียน

1. ระดับการศึกษา

- ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึง ระดับปริญญาโท

2. อาชีพ

- นักเรียน, นักศึกษา, ชุระกิจส่วนตัว, และอื่นๆ

3. ผู้เรียนมีประสบการณ์ การเรียนดนตรีมาก่อน หรือไม่ อย่างไร

- ส่วนมากผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมจะไม่มีประสบการณ์เรียนทางดนตรีมาก่อน แต่มีผู้เรียนบางส่วนที่เคยเรียนดนตรีตาม โรงเรียนสอนดนตรีของเอกชนมาบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

4. จุดประสงค์ ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

- จุดประสงค์ที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้เรียนส่วนมากจะเป็นกลุ่มของผู้สูงอายุ มาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และใช้เวลาว่างส่วนนี้เพื่อการผ่อนคลาย แต่มีบางส่วนที่เป็นกลุ่มผู้เรียนที่จะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมนี้ นำไปใช้ประกอบอาชีพ แต่เป็นส่วนน้อย

5. ผู้เรียนมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ ตามที่ผู้สอนวางแนวทางให้

- ผู้สอนได้มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ตามลำดับขั้นตอนเป็นอย่างดี โดยเริ่มจากความรู้ขั้นพื้นฐาน จนไปถึงความรู้ขั้นสูง และผู้สอนไม่สอนผู้เรียนด้วยความกดดัน และไม่มีการบังคับผู้เรียนว่าจะต้องทำให้ได้และดี แต่จะค่อยค่อยสอนให้ผู้เรียนเข้าใจจนเกิดความชำนาญและสามารถปฏิบัติได้

6. ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อทำให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนได้พร้อมกัน

- ผู้สอนจะใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล เพราะผู้เรียนแต่ละคนการรับรู้ในการเรียนไม่เท่ากัน ผู้เรียนที่มีการรับรู้ทางการเรียนได้เร็ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติผ่านไปได้อย่างรวดเร็ว ผู้สอนจะสอนตามเอกสารประกอบการสอนโดยขึ้นเรื่องใหม่ไปเรื่อยๆ ส่วนผู้เรียนที่เรียนได้ช้า ผู้สอนจะอธิบายและสาธิตจนกว่าผู้เรียนจะเกิดความชำนาญ และสามารถปฏิบัติผ่านไปได้

สรุป จากการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่า ผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่จบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรงและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติและการถ่ายทอดความรู้ทางเครื่องดนตรีนั้น ๆ จึงทำให้ผู้สอนสามารถกำหนดจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาได้ตรงตามของสภาพผู้เรียนและนอกจากการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้ว ผู้สอนจะเน้นการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอนทั่วไปสำหรับการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี ระหว่างการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนได้มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกครั้งด้วยวิธีการจดบันทึกหลังการสอน จากการสังเกตพบว่า ผู้สอน

มีการเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนดี ในขณะที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันในด้านวิถีชีวิตและคุณวุฒิ และไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านดนตรี และจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนพบว่าผู้สอนให้ความดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนดี ผู้เรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า “ที่มาลงทะเบียนเรียนดนตรีในหลักสูตรระยะสั้นนี้ ไม่ได้หวังว่าจะต้องเล่นดนตรีเก่ง แต่หวังแค่ให้พอที่จะเล่นดนตรีเป็นบ้างและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและฝึกฝนด้วยตัวเองได้”

ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูผู้สอน

1. การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้มีการจัดกิจกรรมดนตรีเสริมการฝึกอบรมอย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า เป็นการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษา จะให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดงในกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกทางดนตรี

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า ทางสถานศึกษาได้จัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ได้มีกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น มีกิจกรรมในสถานศึกษา ให้ผู้เรียนที่พอจะทำการแสดงได้ มาร่วมแสดงในกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา และทุกครั้งหลังจบคอร์สเรียน จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดงหน้าชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมือนกับร้านอาหาร ผู้เรียนจะนำอาหารมาร่วมรับประทานในชั้นเรียน ในระหว่างรับประทานอาหารผู้เรียนจะได้ทำการแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนๆ ได้รับชมและรับฟัง จะเป็นการสร้างประสบการณ์เสมือนจริงให้กับผู้เรียนได้

- ครูวิชาคีตย์บอร์คกล่าวว่า ได้ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถที่จะทำการแสดงได้ ขึ้นร่วมแสดงในกิจกรรมภายในสถานศึกษา และสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่สนใจจะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประกอบอาชีพนั้น จะให้ผู้เรียนติดตามไปดูผู้สอนที่สถานประกอบการ ร้านอาหารต่างๆ และอาจจะให้ผู้เรียนร่วมแสดงกับตัวผู้สอน ตามที่ผู้เรียนสะดวก

2. หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ไม่มีการมอบหมายงานหรือการบ้านให้ผู้เรียน แต่จะเป็นการให้ผู้เรียนฝึกซ้อมในเอกสารประกอบการสอน ในชั่วโมงเรียน แต่ถ้าผู้เรียนจะนำเอกสารประกอบการสอนกลับบ้านไปฝึกซ้อมก็ได้ เพราะว่าเอกสารประกอบการสอนแจกให้ผู้เรียนทุกคน

- ครูวิชาคีตารัตนศาสตร์กล่าวว่า ได้มีงานมอบหมายให้ผู้เรียนกลับไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น เมื่อผู้เรียนกำลังฝึกปฏิบัติเพลงในแบบฝึกหรือฝึกตามโน้ตเพลงต่างๆ จะให้ผู้เรียนกลับไปฟังบทเพลงนั้นๆ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เกิดความคุ้นชิน และเมื่อกลับมาเรียน ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้เร็ว โดยให้คำปรึกษากับผู้เรียน แนะนำให้ค้นคว้าศึกษาจากใน YouTube

แต่ถ้าในเรื่องการให้ผู้เรียนกลับไปฝึกซ้อมส่วนตัวที่บ้าน จะเป็นเรื่องที่น่าห่วงและยุ่งยาก เพราะผู้เรียนส่วนมากอาจมีธุระหรือไม่สะดวก และบางส่วนก็ไม่มีเครื่องดนตรีเป็นของตัวเอง แต่ถ้าหากผู้เรียนคนใดสนใจ จะมีแบบฝึกหัดเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้นำกลับไปฝึกปฏิบัติที่บ้าน

- ครูวิชาคีตย์บอร์คกล่าวได้ว่า ได้มอบหมายงานให้ผู้เรียน เช่น ในเอกสารประกอบการเรียน เมื่อหมดชั่วโมงจะให้ผู้เรียนกลับไปฝึกซ้อมเป็นการบ้าน สำหรับผู้เรียนที่ไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว จะให้การบ้านเป็นการฝึกในเรื่องของการเคาะจังหวะ การอ่านโน้ต และการฟังเพลง ในเอกสารประกอบการเรียนการสอน

3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิดหรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมดนตรีที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลา เช่นกิจกรรมช่วงจบครอสเรียนผู้เรียนจะทำการแสดงบทเพลงที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ หน้าชั้นเรียน และสำหรับผู้ที่เล่นเพลงในเอกสารประกอบการสอนได้แล้วก็จะมีแนวคิดเสนอให้ผู้สอนได้จัดหาโน้ตเพลงที่ผู้เรียนอยากที่จะปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากเอกสารประกอบการสอน

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า เป็นกิจกรรมในวันสุดท้ายของการเรียนการสอน ปกติจะเป็นการสอบแต่ปัจจุบันจะเปลี่ยนมาเป็นการจัดกิจกรรมกินเลี้ยง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถบนเวทีหน้าชั้นเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก

- ครูวิชาคีตย์บอร์คกล่าวได้ว่า ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ถ้าผู้เรียนมีแนวคิดอยากจะทำกิจกรรมอะไร ผู้เรียนจะปรึกษากันในชั้นเรียนและเสนอผู้สอน ผู้สอนจะรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนทุกคน

ผู้เรียน

1. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมดนตรี ที่นอกเหนือ จากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

- มีกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในสถานศึกษา ผู้สอนจะให้ผู้เรียนที่พอจะทำการแสดงได้ ร่วมแสดงภายในงานและกิจกรรมภายนอกสถานศึกษา ถ้ามีโอกาสผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดง และในอนาคตผู้สอนจะจัดทำวงดนตรีของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ออกทำการแสดงตามงาน กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา และเพื่อที่จะเสริมสร้างรายได้ให้กับผู้เรียน

2. หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง

- ไม่ได้เป็นการมอบหมายงานหรือการบ้าน แต่จะเป็นการพูดคุยและอยู่ที่ตัวของผู้เรียนเอง ผู้เรียนที่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว ก็จะสามารถซ้อมและปฏิบัติเองได้ที่บ้าน เพราะทางผู้สอน ได้เปิดโอกาสให้นำเอกสารประกอบการสอนกลับไปซ้อมส่วนตัวได้ ส่วนผู้เรียนที่ไม่มีเครื่องดนตรี

ส่วนตัว ผู้สอนจะแนะนำให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาค้นคว้าอ่านโน้ตเพลงตามเอกสารประกอบการสอน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นการฝึกซ้อมในชั่วโมงเรียน

3. ผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิด หรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมดนตรี ที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร

- ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั่วโมง เช่นกิจกรรมร้องเพลงเพื่อนันทนาการ ซึ่งผู้เรียนคนใดที่อยากจะร้องเพลงหลังจาก การปฏิบัติในชั่วโมงแล้วเสร็จ ผู้สอนจะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมร้องเพลงร่วมกัน เพื่อเป็นการผ่อนคลาย

สรุป จากการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่า ผู้สอนทั้งหมดใช้รูปแบบการสอนเดียวกันคือ การจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล และจากการสังเกตพบว่า ผู้สอนได้สอนเป็นรายบุคคลโดยที่ ผู้เรียนนั่งอยู่กับที่ของตัวเองแล้วผู้สอนจะเดินเข้าไปหาผู้เรียนเพื่อแนะนำและอธิบายข้อสงสัยและ มอบหมายงานให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจดบันทึกหลังการสอนของผู้เรียนทุกครั้งเป็นรายบุคคล ผู้สอนทั้งหมดได้กล่าวไว้ว่า “การสอนแบบรายบุคคลนี้เป็นการสอนที่ดีที่สุดของการเรียนหลักสูตร วิชาซีพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี เพราะผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านวิวุฒิและคุณวุฒิ ผู้เรียน ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อนผู้สอนจึงต้องปรับวิธีการสอนให้เข้ากับผู้เรียน ทุกคน” จากการสังเกตผู้เรียน ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในการสอนของผู้สอนได้ดีและผู้เรียน ทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาตามความสามารถของตนเอง

ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมภายใน สถานศึกษา เช่น กิจกรรมประจำปี โดยจะให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดง ส่วนกิจกรรมในชั้นเรียนจะให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหัวข้อเอกสารประกอบการสอนหน้าชั้นเรียน ผู้สอนได้กล่าวเสริมในด้าน กิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า “กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนี้ก็เพื่อเป็นการให้ผู้เรียนได้มีความกล้า แสดงออกและได้มีประสบการณ์ในการแสดงดนตรี”

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ครูผู้สอน

1. ยกตัวอย่างสื่อ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี ตามหลักสูตร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ด้านสื่อทางภาคทฤษฎีส่วนมากจะเป็นสื่อการสอน PowerPoint กับเอกสารประกอบการสอน และสื่อการสอนภาคปฏิบัติจะเป็นเครื่องดนตรีแต่ละ ประเภทที่ผู้เรียนได้สัมผัสเรียน

- ครูวิชาคีตาคลาสสิกกล่าวว่า ด้านสื่ออุปกรณ์ภาคทฤษฎี จะมีเอกสารประกอบการสอน และจัดทำเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรี เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วย ตัวเอง ส่วนสื่ออุปกรณ์ด้านภาคปฏิบัติ นั้น ก็จะมีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอน และได้จัดทำ

เครื่องมือจำลองการใส่สายกีตาร์คลาสสิก เพื่อจะได้นำมาสาธิตการใส่สายกีตาร์คลาสสิก และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

- ครูวิชาศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑๖ กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า ข้อมูล และจัดทำขึ้นมาเอง โดยเรียบเรียงเนื้อหาไว้ในเอกสารประกอบการสอน และมีสื่อออนไลน์ เช่น จาก YouTube ที่ผู้สอนได้คัดเลือกไว้แล้ว และจัดทำเว็บไซต์ของแผนกวิชาดนตรี นำข้อมูลที่หาได้ทั้งหมดอัปโหลดขึ้นเว็บไซต์ของแผนกวิชาดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาค้นคว้า ความรู้ด้วยตัวเองเพิ่มเติม

2. มีการประเมินคุณภาพของสื่อการฝึกอบรม และปรับปรุงพัฒนาสื่อหรือไม่ อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ด้านการปรับปรุงสื่อการสอน มีการปรับปรุงสื่อการสอน อยู่ตลอดเวลา แต่สื่อด้านภาคทฤษฎีจะยึดหลักทฤษฎีดนตรีขั้นพื้นฐาน สื่อด้านภาคปฏิบัติ จะปรับปรุงเรื่องของสื่อโน้ตเพลงที่ใช้ประกอบการสอน เช่นบทเพลงสมัยนิยมให้มีความทันสมัย อยู่ตลอดเวลา

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนทุกครั้ง เมื่อทำการผลิตสื่อออกมาแล้ว จะทำการทดลองใช้กับผู้เรียน และมีการสังเกตประเมินผลว่าผู้เรียน มีความเข้าใจในสื่อที่ทำการออกมาหรือไม่ และเมื่อจบคอร์สเรียน จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนต่อไป

- ครูวิชาศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑๖ กล่าวว่า มีการศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา และสื่อที่ใช้ในปัจจุบัน ได้ทำการหาประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผ่านการทดลองใช้กับผู้เรียนตามขั้นตอนกระบวนการทางสื่อการศึกษาแล้วทุกอย่าง ได้ใช้เวลาในการทำสื่อการสอนเป็นเวลามากกว่า 10 ปี เพราะเกิดจากการทดลองผิดทดลองถูกอยู่หลายครั้ง จึงได้สื่อการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน

3. สถานศึกษาของผู้สอนจัดงบประมาณสนับสนุนเครื่องดนตรี อุปกรณ์ และสื่อการฝึกอบรมเพียงพอหรือไม่

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียน การสอน มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน แต่เครื่องดนตรีที่ใช้ทำการเรียนการสอน อาจจะไม่มี ความทันสมัย เพราะเครื่องดนตรีที่ใช้ทำการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันมีอายุ การใช้งานที่นานมากแล้ว

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรีเพียงพอ ต่อความต้องการของผู้เรียน แต่ด้วยงบประมาณที่ได้มาต้องบริหารจัดการให้ได้อุปกรณ์ที่พอจะทำการเรียนการสอนได้มากที่สุด เช่น ซื่อครุภัณฑ์เครื่องดนตรีจะต้องจัดหาเครื่องดนตรีให้มีจำนวนพอเพียงกับผู้เรียน แต่เครื่องดนตรีที่ได้มา คุณภาพพอใช้ได้ไม่ถึงกับดีมาก

- ครูวิชาศึกษาศาสตร์กล่าวว่า สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรี สื่ออุปกรณ์ ครบตามจำนวนผู้เรียน แต่การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทางกลุ่มวิชาช่าง จะได้รับงบประมาณก่อนเป็นลำดับแรก และกลุ่มวิชาศิลปะงบประมาณที่ได้ก็จะน้อยลงมา

4. เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่ อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า เครื่องดนตรีที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกอบรมมีคุณภาพอยู่แล้ว แต่ในเรื่องของความทันสมัยของเครื่องดนตรีนั้น อาจจะไม่มีความทันสมัย เพราะเครื่องดนตรีที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นช่วงที่ได้รับงบประมาณจัดซื้อเครื่องดนตรีมานานมากแล้ว เพราะเครื่องดนตรีที่ได้มาจะต้องใช้ในการเรียนการสอนให้นานที่สุด ในปัจจุบันเครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงไม่ทันสมัย

- ครูวิชาคีตการคลาสสิกกล่าวว่า ด้วยงบประมาณที่จำกัดจะทำให้คุณภาพของเครื่องดนตรีที่ได้มาตามสภาพ คุณภาพอาจจะได้มาตรฐาน แต่ไม่ถึงกับดีมาก เพราะจะต้องจัดซื้อเครื่องดนตรีให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນ สาขาวิชาดนตรี

- ครูวิชาศึกษาศาสตร์กล่าวว่า ทางเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่สำคัญมากในระดับหนึ่ง เมื่อได้งบประมาณมา ผู้สอนจะต้องจัดสรรงบประมาณที่จะจัดซื้อเครื่องดนตรีให้เพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน เมื่อเครื่องดนตรีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนแล้ว จึงจัดหาซื้อเครื่องดนตรีที่มีเทคโนโลยีและคุณภาพที่สูงขึ้น แต่ในปัจจุบันมีบางส่วนที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังใช้เทคโนโลยีแบบเก่าอยู่

5. ผู้สอนจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรีให้ผู้เรียน อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า แนะนำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากในเว็บไซต์ YouTube โดยผู้สอนคอยให้คำแนะนำในการค้นหาสื่อทางดนตรี และจะมีหนังสือหรือตำราให้ผู้เรียนเพิ่มเติม นอกเหนือจากในเอกสารประกอบการเรียน

- ครูวิชาคีตการคลาสสิกกล่าวว่า ได้จัดทำเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรี และได้อัปโหลดข้อมูลความรู้ต่างๆเกี่ยวกับวิชาดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และได้จัดทำหนังสือแบบฝึกหัดเพิ่มเติม เพื่อผู้เรียนที่มีความสนใจที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ ได้ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

- ครูวิชาศึกษาศาสตร์กล่าวว่า ได้จัดทำเว็บไซต์ของแผนกดนตรีขึ้นมา เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง และที่ห้องปฏิบัติการจะมีตู้หนังสือและสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับดนตรี ได้ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติตามลักษณะของเครื่องดนตรีหรือไม่ และควรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ไม่ค่อยเหมาะสม เพราะสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีขนาดเล็ก อยากให้มีการพัฒนาขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้นแต่ด้วยข้อจำกัดของสถานที่ของสถานศึกษา และงบประมาณ จึงไม่สามารถกระทำได้

- ครูวิชาคีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ไม่เหมาะสม เพราะว่าด้วยสภาพและพื้นที่ที่มีจำกัดของสถานศึกษา ทำให้ห้องปฏิบัติการฝึกอบรมมีขนาดเล็ก แต่เทียบกับจำนวนผู้เรียนแล้วมีจำนวนมาก เวลาทำการเรียนการสอนหรือผู้เรียนซ้อมปฏิบัติพร้อมกัน เสียงจะดังและรบกวนผู้เรียนคนอื่น ส่วนในด้านการพัฒนาปรับปรุง อยากจะให้มีการพัฒนาปรับปรุงห้องที่ทำการเรียนการสอน และเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า โดยรวมแล้วมีความเหมาะสม เพราะเครื่องดนตรีที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้น สามารถใช้อุปกรณ์หูฟังได้ ผู้เรียนทุกคนจึงใช้อุปกรณ์หูฟัง ทำให้ไม่มีเสียงรบกวนผู้เรียนคนอื่น แต่ในความเป็นจริงแล้ว สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้น ควรจะเป็นห้องปฏิบัติการแบบเดี่ยวหรือห้องซอซอ แต่ด้วยสถานที่ของสถานศึกษาที่มีจำนวนจำกัด จึงต้องใช้วิธีการให้ผู้เรียนนำอุปกรณ์หูฟังมาใช้กับเครื่องดนตรีเอง ในด้านการปรับปรุงพัฒนานั้น ไม่มีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ด้วยมีข้อจำกัดด้านสถานที่ของสถานศึกษา

7. ห้องปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนหรือไม่ หากไม่เหมาะสม หรือไม่เพียงพอ ผู้สอนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ไม่ค่อยเหมาะสม เพราะเวลาที่ผู้เรียนจะซ้อมรวมวง ผู้เรียนคนอื่นที่ไม่ได้ซ้อมรวมวงด้วยกัน จะไม่สามารถซ้อมได้ หรือหยุดซ้อมช่วงที่ผู้เรียนซ้อมไปก่อน ควรพัฒนาปรับปรุงด้านห้องปฏิบัติการรวมวง ต้องเพิ่มห้องปฏิบัติการรวมวงขึ้นมา

- ครูวิชาคีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ห้องปฏิบัติการมีขนาดเล็ก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียนซึ่งมีจำนวนมาก เมื่อถึงเวลาทำการเรียนการสอนหรือผู้เรียนได้ทำการซ้อมพร้อมกัน เสียงจะดังรบกวนผู้เรียนคนอื่นด้วยเช่นกัน วิธีแก้ไขปัญหานี้เรื่องนี้ค่อนข้างที่จะยาก เพราะมีข้อจำกัดในด้านของสถานที่และงบประมาณ

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า ในปัจจุบันห้องปฏิบัติการรวมวง มีความเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน แต่ในอนาคตถ้าหากรับสมัครผู้เรียนเพิ่ม ด้วยห้องปฏิบัติการรวมวงมีขนาดเล็ก จะไม่สามารถรับสมัครผู้เรียนเพิ่มได้ ในทางแก้ไขปัญหานี้ไม่มีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นใด เนื่องจากสถานที่ของสถานศึกษามีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถขยายห้องปฏิบัติการรวมวงได้

ผู้เรียน

1. สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาควิทยุทธศาสตร์ และภาคปฏิบัติดนตรี เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

- สื่อการสอนภาคทฤษฎี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่สื่อการสอนภาคปฏิบัติ มีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนบางส่วนยังไม่ทันสมัย เป็นรุ่นเก่าที่ใช้เรียนมานานหลายปีแล้ว ทำให้การเรียนการสอนได้ช้า แต่มีเครื่องดนตรีบางส่วนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษา จึงได้เครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย

2. ผู้สอนมีการใช้สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมประเภทอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

- ผู้สอนได้มีการใช้อุปกรณ์อื่นที่ช่วยเสริมในการจัดการเรียนการสอน เช่น ผู้สอนได้บันทึก VDO ระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบหาข้อแก้ไขของผู้เรียน และได้ใช้สื่อทางเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรี เว็บไซต์ YouTube เพื่อเปิดให้ผู้เรียนได้รับชมและรับฟัง

3. สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรี สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

- สถานศึกษาได้สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องดนตรี มีจำนวนที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน แต่อุปกรณ์เครื่องดนตรีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันบางส่วนยังเป็นเครื่องดนตรีที่ยังเป็นเครื่องรุ่นเก่ายังไม่ทันสมัย เพราะมีอายุการใช้งานในการจัดการเรียนการสอนนานแล้ว

4. เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่ อย่างไร

- เครื่องดนตรีที่ให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน แต่ความทันสมัยของเครื่องดนตรียังมีบางส่วนที่ยังเป็นรุ่นเก่าอยู่ และมีบางส่วนที่ทันสมัยแต่เป็นส่วนน้อย

5. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ตามลักษณะของเครื่องดนตรี หรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร

- ไม่เหมาะสม เพราะห้องที่ใช้ในการฝึกอบรมมีขนาดเล็ก และผู้เรียนมีจำนวนมาก ซึ่งเวลาซ้อมหรือเรียนพร้อมกัน เสียงจะดังรบกวนผู้เรียนคนอื่น แต่ด้วยข้อจำกัดด้านสถานที่ของสถานศึกษา จึงไม่สามารถขยายห้องเรียนเพิ่มเติมได้

6. ห้องฝึกปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร

- ห้องปฏิบัติการรวมวงไม่มีความเหมาะสม เพราะห้องมีขนาดเล็ก และใช้ห้องร่วมกับผู้เรียนทุกคน เมื่อถึงเวลาซ้อมรวมวงผู้เรียนที่ไม่ได้ซ้อมรวมวงก็ต้องหยุดซ้อม เพราะเสียงจะดังและรบกวนผู้เรียนคนอื่น

7. ผู้สอนมี หรือจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรี เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

- ผู้สอนได้จัดทำเว็บไซต์ของทางสาขาวิชาดนตรี และได้อัปเดตข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้อาจารย์ทางดนตรี ให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และมีผู้มีความรู้

ซึ่งในผู้ความรู้จะมีหนังสือตำราเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรูทางดนตรี เก็บไว้ในห้องเรียน เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน

สรุป ด้านสื่อ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่า สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ผู้สอนได้จัดทำขึ้นเอง โดยการที่ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำมาประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จัดทำเป็นในรูปแบบเอกสารประกอบการสอนโดยแยกตามแต่ละประเภทของเครื่องดนตรี ผู้สอนกล่าวว่า “ได้ปรับปรุงสื่อการสอนตลอดเวลา สื่อด้านภาคทฤษฎีดนตรีผ่านการทดลองใช้กับผู้เรียนตามขั้นตอนกระบวนการทางสื่อการศึกษาทุกอย่าง และสื่อภาคปฏิบัติปรับปรุงโน้ตเพลงให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา” ผู้สอนยังได้จัดทำเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรีขึ้นมา เพื่อที่จะได้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้กับผู้เรียน

ด้านอุปกรณ์ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่า ทางสถานศึกษาจัดงบประมาณสนับสนุนเครื่องดนตรีและอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว ผู้สอนกล่าวว่า “ทางสถานศึกษาจัดเครื่องดนตรีและอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีจริง”

ด้านสถานที่ จากการสังเกตพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง ทางสถานศึกษาได้จัดสถานที่ไว้ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ครูผู้สอน

1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติร่วมกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผลกับผู้เรียน จะเป็นการพูดคุยกันและแจ้งเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนได้ทราบทุกครั้ง ทั้งก่อนการปฏิบัติและหลังการปฏิบัติ

- ครูวิชาคีตารคลาสสิกกล่าวว่า มีการสังเกตและประเมินผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มของผู้สูงอายุ จะมีการรับรู้ที่เรียนได้ช้า จะใช้เกณฑ์การวัดผล ประเมินผลที่ไม่สูงมาก แต่ผู้เรียนปกติทั่วไป จะใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลแบบปกติ ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า จะมีการแจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนทุกครั้ง และให้ผู้เรียนได้ออกความคิดเห็นกับเกณฑ์การประเมินผลของครูผู้สอนด้วย

2. ผู้สอนมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ตามสภาพจริง อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า มีการจัดบันทึกหลังการสอนเป็นรายบุคคลทุกครั้ง จึงสามารถทำให้ได้ทราบข้อมูลตามสภาพจริงของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และหลังจากผู้เรียนได้ปฏิบัติแล้วเสร็จ จะแจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติเสมอ

- ครูวิชาคีตศาสตร์คลาสสิกกล่าวว่า เริ่มจากครั้งแรกที่ผู้เรียนได้เข้ามารับการฝึกอบรม จะมีการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เรียน และจะเริ่มเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะต้องใช้เกณฑ์การประเมินแบบใด จะมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และจะใช้วิธีการสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล

- ครูวิชาคีตบอร์คกล่าวว่า ได้จัดทำบันทึกหลังการสอนเป็นรายบุคคล ในบันทึกหลังการสอนของแต่ละบุคคลจะมีแบบประเมินการปฏิบัติในแต่ละหัวข้อของการฝึกปฏิบัติ ว่าผู้เรียนนั้นผ่านเกณฑ์การประเมินในหัวข้อนั้นนั้นหรือไม่

3. หลังจากการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ช่วงเวลาที่ทำการเรียนการสอน จะอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจ เวลาผู้เรียนฝึกปฏิบัติไม่ถูกต้อง ผู้สอนจะอธิบาย และสาธิตวิธีการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง ให้แก่ผู้เรียน เป็นรายบุคคล

- ครูวิชาคีตศาสตร์คลาสสิกกล่าวว่า มีทุกครั้งที่ได้ทำการเรียนการสอน เช่นเวลาทำการเรียนการสอน ผู้เรียนอาจเกิดปัญหาที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ก็จะเข้าไปแก้ไขด้วยวิธีการอธิบายเพิ่มเติม และสาธิตการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และจะหาวิธีการต่างๆเพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติผ่าน

- ครูวิชาคีตบอร์คกล่าวว่า แจ้งให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง ในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นเช่นไร มีข้อบกพร่องตรงจุดใด และสอนวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนเสมอ เพื่อผู้เรียนจะได้แก้ไขตรงจุดที่ผู้เรียนบกพร่อง และผ่านการทดสอบได้อย่างถูกต้อง

ผู้เรียน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี มีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

- มีความเหมาะสม เพราะผู้สอนได้แจ้งเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบทุกครั้ง และแจ้งข้อแก้ไขให้กับผู้เรียนทุกครั้ง ผู้เรียนทุกคนยอมรับในเกณฑ์การวัดผลประเมินผล และการตัดสินใจของผู้สอนทุกคน

2. ผู้สอนมีเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบสังเกตการปฏิบัติ แบบประเมินความรู้ภาคทฤษฎี แบบประเมินผลภาคปฏิบัติ เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนหรือไม่ อย่างไร

- ผู้สอนมีเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เช่นการสังเกตผู้เรียน ผู้สอนจะสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีแบบทดสอบความรู้ภาคทฤษฎี และเกณฑ์การให้คะแนนในภาคปฏิบัติ เป็นที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลทั้งหมด มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน

3. หลังจากการวัดผล ประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข อย่างไร

- ระหว่างการปฏิบัติเครื่องดนตรี ผู้สอนจะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจและผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ถ้าผู้เรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่เข้าใจ ผู้สอนจะสาธิตและอธิบาย จนผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อวิธีวัดผล ประเมินผล ของผู้สอน

- มีความเหมาะสม เพราะผู้สอนจะวัดผล ประเมินผลตามความสามารถของผู้เรียน เพราะผู้สอนมีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และนำมาใช้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. ผู้เรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- มีความเหมาะสม เพราะผู้สอนให้คะแนนตามเกณฑ์ การวัดผล ประเมินผลตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

สรุป จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้สอนและผู้เรียนพบว่า ผู้สอนได้แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนทุกครั้ง ผู้สอนเน้นการวัดผลด้วยการสังเกตการพัฒนาของผู้เรียนและจัดทำบันทึกหลังการสอนเป็นรายบุคคล ท้ายบันทึกหลังการสอนจะมีแบบประเมินการปฏิบัติในแต่ละหัวข้อของจุดประสงค์ระบุไว้ จะดำเนินการวัดและประเมินผลตลอดการเรียน โดยจะเป็นการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการสอบย่อยในทุกครั้ง หลังจุดประสงค์การเรียนรู้อันว่าจะเป็นภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติ โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ความตั้งใจ ความขยันฝึกซ้อมและพัฒนาการของผู้เรียนเอง ทั้งนี้การสอบและการให้คะแนนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน โดยวัดจากการพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากการสัมภาษณ์ผู้สอนกล่าวว่า “ได้จัดทำเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนแต่ละบุคคลต่างกันไปตามศักยภาพของผู้เรียน เช่น กลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุและกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ จะตั้งเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลต่ำกว่ากลุ่มผู้เรียนปกติทั่วไป” และจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนกล่าวว่า “ผู้สอนมีความยุติธรรมในการให้คะแนนทุกคน เพราะผู้สอนสังเกตจากพัฒนาการของผู้เรียน”

ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน

ครูผู้สอน

1. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

- ครูทั้งสามวิชากล่าวเหมือนกันว่า เนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่พัฒนาโดยผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนตามสถานศึกษานั้น และมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติหลักสูตรเพราะฉะนั้น การพัฒนาหลักสูตรต้องทำทุก 2 ปี และผู้สอนจะต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสิ่งที่ควรพัฒนายังคือ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางดนตรี ทางสถานศึกษาควรจัดสรรและสนับสนุนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย เพราะเครื่องดนตรีที่มีความทันสมัยเป็นเรื่องสำคัญ

2. สถานศึกษาควรมีแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้สอน อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดการฝึกอบรมครูดนตรีในอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เพื่อที่จะทำให้ผู้สอนสาขาวิชาดนตรี มีทิศทางในการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ทางสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เข้ารับการฝึกอบรมและงานสัมมนาต่างๆ ที่จัดขึ้น เพื่อที่ผู้สอนจะได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอน

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เข้ารับการฝึกอบรมต่าง ๆ ตามที่ผู้สอนสนใจ เพื่อสนับสนุนให้ผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมกลับมาพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง

3. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

- ครูวิชาดนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ให้สถานศึกษาหรือทางอาชีวศึกษา ได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านดนตรี เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก และเป็นการกระตุ้นให้ผู้สนใจที่จะเรียนทางด้านดนตรี เข้ามารับการฝึกอบรมทางหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีมากขึ้น

- ครูวิชากีตาร์คลาสสิกกล่าวว่า ให้พัฒนาในด้านเอกสารประกอบการสอน ให้มีความหลากหลาย เนื่องจากผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเอกสารการสอนที่ผู้สอนจัดทำไว้ตามจุดประสงค์รายวิชาได้สำเร็จหมดแล้ว ผู้สอนจะต้องมีเอกสารประกอบการสอนเล่มอื่นๆ ที่มีแบบทดสอบหรือแบบฝึกปฏิบัติ ที่มีความยากขึ้น เพื่อที่จะเป็นการต่อยอดความรู้ของผู้เรียนต่อไป

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า จะเน้นในด้านการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์ในเรื่องจังหวะให้มาก เพราะจังหวะเป็นเรื่องพื้นฐานสำคัญในการอ่านโน้ต

4. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ของสาขาวิชาดนตรี อย่างไร

- ครูวิชาคนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาในด้านนี้ก็คือให้มีการเพิ่มห้องฝึกปฏิบัติการเรียนการสอน เพราะห้องฝึกปฏิบัติการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพเครื่องดนตรีที่ใช้ทำการเรียนการสอน และเพิ่มในเรื่องของระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้เรียนสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้

- ครูวิชาคีตารคลาสสิกกล่าวว่า ให้เพิ่มการเรียนการสอนในด้านวิชาคอมพิวเตอร์ดนตรี และอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการเรียนคอมพิวเตอร์ดนตรีที่มีคุณภาพสูง ส่วนเรื่องการพัฒนาในด้านของสถานที่ ควรจะเพิ่มห้องเรียนหรือขยาย เพื่อความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาคนตรี จะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอนของตัวเอง เพราะว่าไม่มีสื่อการสอนใดที่จะสามารถตอบสนองการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นได้ดี และจะต้องจัดทำสื่อการสอนที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

5. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านการวัดผลและประเมินผล สาขาวิชาคนตรี อย่างไร

- ครูวิชาคนตรีสมัยนิยมกล่าวว่า ต้องมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน เป็นรายบุคคล และมีเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อที่จะได้เลือกใช้ให้ตรงกับผู้เรียนแต่ละคน

- ครูวิชาคีตารคลาสสิกกล่าวว่า ให้มีการใช้เกณฑ์การประเมินผลวัดผลตามสภาพจริงของผู้เรียน เช่นผู้เรียนที่เป็นกลุ่มของผู้สูงอายุ ให้ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้สำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้ และสำหรับผู้เรียนกลุ่มทั่วไป ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้เป็นพื้นฐาน และจะต้องอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงเกณฑ์การประเมินผลวัดผลตรงกัน

- ครูวิชาคีย์บอร์ดกล่าวว่า การวัดผลประเมินผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้ผ่านขั้นตอนการทดสอบตามกระบวนการทางการศึกษาทุกอย่าง ได้แก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และการฝึกอบรมในปัจจุบัน

ผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร อย่างไร

- ไม่มีข้อเสนอแนะใด เพราะหลักสูตรกำหนดไว้ดีแล้ว เพราะความสามารถและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน ผู้เรียนบางคนมาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีผู้เรียนส่วนน้อยที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ ทางหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นได้เตรียมพร้อมในเรื่องเอกสารประกอบการสอนไว้อย่างดี และเพียงพอต่อผู้เรียน

2. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านการฝึกอบรมของผู้สอน อย่างไร

- ไม่มีข้อเสนอแนะใด เพราะผู้สอนให้ความใส่ใจในการสอนและใส่ใจผู้เรียนทุกคน

3. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

- ให้มีกิจกรรมสร้างวงดนตรีของสถานศึกษา ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาหรือภายนอกสถานศึกษา และในอนาคตก็จะสามารถได้ไปแสดงในงานต่าง ๆ เพื่อที่จะได้เสริมสร้างรายได้ให้กับผู้เรียน

4. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ อย่างไร

- ให้มีเครื่องดนตรีที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน และห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีในแต่ละประเภท เพราะเวลาทำการเรียนการสอนเสียงจะได้ไม่ดังรบกวนผู้เรียนคนอื่น

5. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างไร

- ไม่มีข้อเสนอแนะใด เพราะผู้สอนได้ใช้เกณฑ์การวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้สอนและผู้เรียนพบว่า หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้นมีความยืดหยุ่นตามสภาพของผู้เรียนมากเกินไปทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้เรียน ไม่มีการพัฒนาทักษะ ได้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ในเนื้อหาการเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้สอนกล่าวว่า “หลักสูตรนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้เหมาะสมกับประชาชนทั่วไปที่สนใจในดนตรี ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ เข้ามาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ถ้ามีเวลาก็มาเรียน ถ้าวันไหนไม่ว่างก็ขาดเรียนได้ ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว” ตรงกับที่ผู้เรียนกล่าวว่า “ไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว เวลาซ้อมก็จะใช้เวลาซ้อมในชั่วโมงเรียน” ในด้านสื่ออุปกรณ์เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันแม้ว่าจำนวนจะมีเพียงพอต่อผู้เรียน แต่สื่ออุปกรณ์เครื่องดนตรีมีอายุการใช้งานนานมาแล้ว ผู้สอนกล่าวว่า “ด้วยงบประมาณประจำปีที่จำกัดของสถานศึกษาจึงไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่ที่ทันสมัยได้ เพราะงบประมาณประจำปีที่ได้มาก็นำมาซ่อมแซมอุปกรณ์เดิมที่ชำรุดทรุดโทรม และซื้ออุปกรณ์เล็กน้อยก็หมดแล้ว” ทางสถานศึกษาได้จัดสถานที่ไว้ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน แต่จากการสังเกตห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ห้องมีขนาดเล็กและไม่เหมาะสมกับสภาพของเครื่องดนตรีบางประเภท ห้องเรียนเดี่ยวแยกตามเครื่องดนตรีไม่มี จากการสัมภาษณ์ผู้สอนกล่าวว่า “ด้วยงบประมาณและสถานที่ของสถานศึกษามีจำนวนจำกัดจึงไม่สามารถขยายหรือเพิ่มเติมห้องเรียนได้”

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆดังนี้

- 1.1 ด้านหลักสูตร
- 1.2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน
- 1.3 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบข้อมูลในด้านต่างๆของการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ สามารถศึกษาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านหลักสูตรสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา วางแผนการจัดการเรียนการสอน และกำหนดเนื้อหาเอง - เน้นการวางด้านทฤษฎีคนตรีขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและต่อยอดความรู้ได้อย่างยั่งยืน และฝึกฝนเทคนิคอย่างต่อเนื่องจากง่ายไปยาก - ใช้การฝึกอบรบรูปแบบ Learning by Doing ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ จนเกิดความชำนาญ จนถึงผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะเริ่มจาก ทฤษฎีคนตรีขั้นพื้นฐานตามหัวข้อในเอกสารประกอบการสอน และลงสู่การปฏิบัติ โดยที่ผู้สอนจะแนะนำเป็นรายบุคคล และวัดผลประเมินผลด้วยการปฏิบัติตามเอกสารประกอบการสอน - ต้องมีเทคนิคและวิธีการสอนมีหลากหลายวิธีแตกต่างกันออกไป โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนแต่ละคนใช้เทคนิคการสอนไม่เหมือนกัน - ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจสมัครเรียนมาก แต่ผู้สอนมีน้อย
ผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาจน้อยเกินไป แต่สามารถสมัครเรียนในคอร์สต่อไปได้ - ผู้สอนมีความชำนาญและประสบการณ์มากมาย ทำให้การจัดการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนการสอน ตามที่ผู้สอนกำหนด - ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนมีการปรับปรุงและแก้ไขให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การวางแผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาคนตรี โดยที่ผู้สอนจะใช้ตัวหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาคนตรี เพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน แต่ในการลงรายละเอียดเนื้อหา และวิธีจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนมีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีการ โดยครูผู้สอนจะวางจุดประสงค์ไว้คร่าว ๆ แล้วปรับรายละเอียดในเนื้อหาของการเรียนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพิ่มเติมต่าง ๆ รูปแบบการสอนที่ผู้สอนใช้คือรูปแบบ Learning by Doing โดยจะฝึกการปฏิบัติ ฝึกทักษะ จนเกิดความชำนาญไปจนถึงผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยจะเริ่มจากทฤษฎีคนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ตามหัวข้อในเอกสารประกอบการสอน และลงสู่การปฏิบัติ โดยที่ผู้สอนจะแนะนำเป็นรายบุคคล และวัดผลประเมินผลด้วยการปฏิบัติตามหัวข้อ

แบบฝึกหัดตามเอกสารประกอบการสอน และจะวัดผลประเมินผลตามความแตกต่างและพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งผู้สอนต้องจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการสอนเพื่อจะได้ติดตามพัฒนาการของผู้เรียนต่อไป

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านผู้สอนและผู้เรียนสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน ปริญญาตรีคนตรีสากล – ปริญญาโท - หน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอน รักษาการรองผู้อำนวยการ หัวหน้าหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หัวหน้าวิชาคุณกรรมศาสตร์และศิลปกรรม หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ครูที่ปรึกษาวิชาคนตรี หัวหน้าแผนกวิชาคนตรี ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนางานหลักสูตรการเรียนการสอน และผู้ช่วยหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา - การฝึกซ้อมดนตรีของผู้เรียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะใช้เวลาฝึกซ้อมในชั่วโมงเรียน - ใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีแก้ไขปัญหา เรื่องผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา
ผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับการศึกษาของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึง ระดับปริญญาโท - อาชีพของผู้เรียน นักเรียน, นักศึกษา, ธุรกิจส่วนตัว, ข้าราชการ เกษียณอายุงานและอื่นๆ - จุดประสงค์ที่เข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มของผู้สูงอายุ มาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และใช้เวลาว่างส่วนนี้เพื่อการผ่อนคลาย มีกลุ่มผู้เรียนบางส่วนที่เป็นที่จะนำความรู้ที่ได้นำไปใช้ประกอบอาชีพ แต่เป็นส่วนน้อย - ผู้สอน ได้มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ไว้ตามลำดับขั้นตอนเป็นอย่างดี โดยเริ่มจากความรู้ขั้นพื้นฐาน จนไปถึงความรู้ขั้นสูง - ผู้สอนใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล

จากตารางที่ 6 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในด้านหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอนของผู้สอนนั้นมีหลายหน้าที่ เมื่อมีคำสั่งทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการสอน ผู้สอนจะแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนหยุดเรียนในวันนั้น แต่ผู้สอนก็สามารถ แบบเวลาและทำการสอนได้ และวิธีแก้ไขปัญหารื่องผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษานั้น ผู้สอนจะใช้วิธีการสอนแบบเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้แก้ปัญหาและให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในการเรียนการสอนได้ดี และผู้เรียนทุกคนจะได้เรียนรู้และพัฒนาตามความสามารถของตนเอง

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านผู้สอนและผู้เรียนสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 7 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นการจัดกิจกรรมหลังจบคอร์สเรียน และกิจกรรมภายในสถานศึกษา - ไม่มีการบ้าน อยู่ที่ตัวของผู้เรียนว่าจะนำไปฝึกซ้อมส่วนตัวที่บ้าน - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอแนวคิดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนทุกคน
ผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชั้นเรียน และภายในสถานศึกษา - ไม่ได้เป็นการให้การบ้าน อยู่ที่ตัวของผู้เรียนว่าจะนำกลับไปฝึกซ้อมส่วนตัวที่บ้าน - ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอกิจกรรมอื่น ที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่ากิจกรรมเสริมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมภายในสถานศึกษา โดยจะคัดเลือกผู้เรียนที่ปฏิบัติได้ ขึ้นร่วมแสดงในกิจกรรมต่างๆ ส่วนกิจกรรม ในชั้นเรียน จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหัวข้อในเอกสารประกอบการสอนหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการให้ผู้เรียนได้มีความกล้าแสดงออก

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่สามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่
สื่อการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน PowerPoint, เอกสารประกอบการสอน, เครื่องดนตรีแต่ละประเภท, จัดทำเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรี, เครื่องมือจำลองการใส่สายกีตาร์คลาสสิก, เว็บไซต์YouTube - ปรับปรุงสื่อการสอนอยู่ตลอดเวลา สื่อด้านภาคทฤษฎีดนตรีผ่านการทดลองใช้กับผู้เรียนตามขั้นตอนกระบวนการทางสื่อการศึกษาทุกอย่าง และสื่อภาคปฏิบัติปรับปรุงโน้ตเพลงให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาจัดงบประมาณสนับสนุนเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ การฝึกอบรมเพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน เครื่องดนตรีบางส่วนอาจจะไม่มีความทันสมัย เพราะเครื่องดนตรีที่ใช้ในการฝึกอบรมมีอายุการใช้งานนานมาแล้ว แต่มีบางส่วนที่มีความทันสมัย เพราะจัดซื้อได้ไม่นาน
สถานที่	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีขนาดเล็ก และไม่เหมาะสมกับสภาพของเครื่องดนตรีบางประเภท ซึ่งเวลาทำการเรียนการสอน เสียงจะดังรบกวนผู้เรียนคนอื่น - ห้องเรียนเดี่ยวแยกตามเครื่องดนตรีไม่มี เพราะสถานที่ของสถานศึกษามีจำนวนจำกัด - ได้จัดทำคู่มือหนังสือและสื่อต่างๆที่เกี่ยวกับดนตรี ไว้ในห้องเรียน - ไม่ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนไม่สามารถหาข้อมูลทางสื่อออนไลน์ได้

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านการวัดผลและประเมินผลสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 9 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนทุกครั้ง - ได้จัดทำบันทึกหลังการสอนเป็นรายบุคคล ทำบันทึกหลังการสอนจะมีแบบประเมินการปฏิบัติในแต่ละหัวข้อของการฝึกปฏิบัติ - อธิบาย และสาธิตวิธีการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เป็นรายบุคคล
ผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - การวัดผลและประเมินผลของผู้สอน มีความเหมาะสมและยุติธรรม ต่อผู้เรียนทุกคน

จากตารางที่ 9 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในส่วนของภาระที่ค้ำประกันซึ่งสามารถแบ่งคะแนนเป็นสัดส่วน ดังนี้

ตารางที่ 10 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ที่	แนวทางการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
1.	แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม	แบบทดสอบ	10
2.	ตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติ	แบบประเมินการปฏิบัติ	40
3.	ตรวจสอบผลงาน	แบบประเมินการปฏิบัติ	30
4.	พฤติกรรมลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงาน	แบบสังเกต	20
5.	ระยะเวลาเข้าร่วมฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาฝึกอบรมตามหลักสูตร	แบบบันทึกการเข้ารับการฝึกอบรม	-
รวม			100

โดยมีเงื่อนไขอื่น ๆ การสอบและการให้คะแนนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน โดยวัดจากการพัฒนา ด้านทักษะการปฏิบัติรายบุคคล จะอธิบายได้ว่า ผู้สอนจะมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนแต่ละคนต่างกันไปตามศักยภาพของผู้เรียน เช่นกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ จะตั้งเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ต่ำกว่าผู้เรียนปกติทั่วไป

2. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 11 ตารางสรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

ด้าน	ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน
หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่พัฒนา โดยผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนตามสถานศึกษานั้น และมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติหลักสูตร - การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ต้องทำทุก 2ปี ผู้สอนจะต้องมีการเรียนรู้ อยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้าน	ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน
ผู้สอนและผู้เรียน	- ผู้เรียนส่วนมากที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี จะไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัว ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีปัญหาและอุปสรรคในการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียน
กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	- กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนมีน้อยเกินไป
สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่	- เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางดนตรี มีอายุการใช้งานนานมาก ทางสถานศึกษาควรจัดสรรและสนับสนุนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย เพราะเครื่องดนตรีที่มีความทันสมัยเป็นเรื่องสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน
การวัดผลและประเมินผล	- ผู้สอนมีสิทธิขาดในการให้คะแนนเพียงคนเดียว ทำให้เกณฑ์การให้คะแนนอาจจะไม่เท่าเทียมกัน

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผล การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 หลักสูตร

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้นมีความยืดหยุ่นตามสภาพของผู้เรียน ผู้สอนได้กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวหลักสูตร มุ่งเน้นในการวางพื้นฐานทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดและพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต ส่วนการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาจะเป็นการกำหนดแบบกว้าง ๆ เพื่อที่ผู้สอนจะได้สอดคล้องเนื้อหาอื่นและกิจกรรมเสริมการเรียนเข้าไปด้วยและสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละบุคคล ซึ่งที่ผ่านมาจะมีการปรับปรุงจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอนทุก ๆ 2 ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนมากที่สุด ส่วนผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วยการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนได้อย่างเข้าใจตามพัฒนาการของตัวผู้เรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในขณะที่ ญรุทธ์ สุทธิจิตต์

(2555, น.183-196) ได้กล่าวว่า หลักสูตรกำหนดความประสงค์ของผู้จัดทำหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาตามทฤษฎีของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องของการเรียนการสอนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งทางการศึกษา โดยในกระบวนการเรียนการสอนผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญคือ ผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ด้านที่ 2 ผู้สอนและผู้เรียน

ผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่จบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรงและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติและการถ่ายทอดความรู้ทางเครื่องดนตรีนั้น ๆ ผู้สอนจะเน้นการสอนเป็นรายบุคคลซึ่งระหว่างการเรียนการสอนนั้นผู้สอนได้วัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคนและจดบันทึกหลังการสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคลทุกครั้ง เพื่อจะได้รู้การพัฒนาการของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ คำวิหะ บรรณวิทย์กิจ (2545, น.57-58,62-63) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของครูไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตน มีความรักดนตรี มีทักษะในการสื่อสาร จึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักเรียนได้ดี ในขณะที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2553, น.22-25) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนควรรู้ว่าผู้เรียนที่จะสอนนี้มีความรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับบทเรียนที่ตนเองจะสอน และรู้ความแตกต่างของบุคคลระหว่างผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในวิชาที่ตนเองสอนว่าเหลื่อมล้ำกันอย่างไร

ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มาลงทะเบียนเรียนดนตรีในหลักสูตรระยะสั้นนี้ไม่ได้หวังที่จะต้องเล่นดนตรีให้เก่ง แค่ว่าที่จะเล่นดนตรีเป็นบ้างเล็กน้อยและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและฝึกฝนด้วยตัวเองได้ สอดคล้องกับ ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2555, น.13) ได้กล่าวว่าการเรียนดนตรีช่วยทำให้ผู้เรียนพัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุด ทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรีและผู้ฟังดนตรี

ด้านที่ 3 การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผู้สอนใช้รูปแบบการสอนแบบเดียวกันทั้งหมดคือ การจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลจะทำให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านวิวุฒิและคุณวุฒิ ส่วนในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมภายในสถานศึกษา เช่น กิจกรรมประจำปี โดยจะให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดง ส่วนกิจกรรมในชั้นเรียนจะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหัวข้อเอกสารประกอบการสอนหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กล่าวไว้ว่า ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงให้มีกิจกรรมอย่าง

สม่ำเสมอ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการหรือการชมคอนเสิร์ตบ้าง ก็จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและเสริมประสบการณ์ทางดนตรีให้ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง

ด้านที่ 4 คือ อุปกรณ์และสถานที่

สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ผู้สอนได้จัดทำขึ้นมาเอง โดยการที่ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งทุกอย่างมีแหล่งข้อมูลที่มาทั้งหมดและนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นและจัดทำเป็นในรูปแบบเอกสารประกอบการสอน ซึ่งจะแจกให้กับผู้เรียนทุกคน โดยแยกตามแต่ละประเภทของเครื่องดนตรีและได้ปรับปรุงสื่อการสอนด้านภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรีเพื่อที่จะได้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้กับผู้เรียน เช่น การรับชมการแสดงดนตรีที่ผู้สอนได้คัดเลือกมาให้ให้ผู้เรียนได้รับชมทางเว็บไซต์ของสาขาวิชาดนตรี สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การที่นักเรียนได้ชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับ คีตกวี หรือการแสดงดนตรี ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในดนตรี ชัดเจนขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจอยากเล่นดนตรีให้เก่งขึ้น และชดเชยการชมการแสดงดนตรีสดได้

เครื่องดนตรีและอุปกรณ์การเรียนการสอนทางสถานศึกษาได้สนับสนุนให้เพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน ซึ่งเป็นข้อดีที่ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีจริงโดยไม่ต้องเสียเวลานั่งรอเพื่อที่จะปฏิบัติต่อผู้เรียนคนอื่น สอดคล้องกับ ณรุทธิ์ สุทธจิตต์ (2544, น.167-172) กล่าวไว้ว่า ในการสอนทักษะการปฏิบัติ ผู้เรียนควรเป็นเจ้าของเครื่องดนตรี และควรเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ และทนทาน

ส่วนบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง ห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีขนาดเล็กและไม่เหมาะสมกับสภาพของเครื่องดนตรีบางประเภท เช่น กีตาร์ กลองชุด เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ซึ่งเวลาทำการเรียน การสอนเสียงจะดังรบกวนผู้เรียนคนอื่น สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกซ้อม การจัดสถานที่ฝึกซ้อมดนตรีที่เหมาะสมให้กับนักเรียนย่อมส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีที่ดี โดยห้องซ้อมดนตรีที่ดีในบ้านควรเป็นห้องที่มีอากาศถ่ายเทหรือมีเครื่องปรับอากาศ เป็นห้องที่ไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างอื่น ในขณะที่ผู้เรียนกำลังฝึกซ้อมดนตรี ต้องมีความสงบ เงียบ ปราศจากเสียงรบกวนสมาธิ

ด้านที่ 5 การวัดผลและประเมินผล

ผู้สอนจะมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามจุดประสงค์รายวิชา และจะแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบก่อนถึงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลก่อนเรียนทุกครั้ง ผู้สอนเน้นการวัดผลด้วยการสังเกต

การพัฒนาของผู้เรียนและจัดทำบันทึกหลังการสอนเป็นรายบุคคล เพราะจะได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ความตั้งใจ ความขยันฝึกซ้อมและพัฒนาการของผู้เรียนเอง ทำบันทึกหลังการสอนจะมีแบบประเมินการปฏิบัติในแต่ละหัวข้อของจุดประสงค์ระบุไว้ จะเป็นการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการสอบย่อยในทุกครั้ง หลังจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่ทั้งหมดนี้การสอบและการให้คะแนนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนเพียงผู้เดียว จัดทำเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนแต่ละกลุ่มบุคคลต่างกัน ไปตามศักยภาพของผู้เรียน เช่น กลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุและกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ จะตั้งเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลต่ำกว่ากลุ่มผู้เรียนปกติทั่วไป สอดคล้องกับที่ ฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (2555, น.248-249) กล่าวว่า การประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียนเกิดขึ้นเสมอในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรี เพราะการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนทำให้ได้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและผลการสอนของผู้สอนในช่วงระยะเวลาหนึ่งระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งประโยชน์ของการประเมินผลทำให้ทราบถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน เป็นตัวชี้วัดเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนในช่วงเวลาต่อมา ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนหรือแก้ไขบางสิ่งบางอย่างได้

2. การอภิปรายผลปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นนั้นมีความยืดหยุ่นตามสภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและการซ้อม และด้วยความยืดหยุ่นของตัวหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาได้โดยไม่จำกัดวุฒิและคุณวุฒิ และตัวหลักสูตรมีระยะเวลาสั้นเกินไป ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีการพัฒนาทักษะ ได้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ในเนื้อหาการเรียน ด้วยการที่หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นนั้นมีความยืดหยุ่นต่อผู้เรียนสูง เพราะตัวหลักสูตรนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้เหมาะสมกับประชาชนทั่วไปที่สนใจในดนตรี ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ เข้ามาเรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ถ้ามีเวลาก็มาเรียน ถ้าวันไหนไม่ว่างหรือไม่มีเวลาก็จะขาดเรียนไป ส่วนผู้สอนก็มีหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอนมีหลายหน้าที่ เมื่อมีคำสั่งทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการสอน ผู้สอนจะแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนหยุดเรียน ทำให้การเรียนและการซ้อมขาดความสม่ำเสมอ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องดนตรีส่วนตัวเวลาซ้อมจะใช้เวลาซ้อมในชั่วโมงเรียนเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองไปได้อย่างที่ควรเป็น สอดคล้องกับที่ อภิชาติ เลี่ยมทอง (2555, น.30-38) ได้กล่าวว่า การฝึกซ้อมที่ไม่สม่ำเสมอการบรรเลงหรือขับร้องไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีจุดหมายการฝึกที่แน่ชัดจะไม่สามารถแก้ไขปัญหา

ในการบรรเลงใด ๆ ได้ แล้วอาจจะเกิดการย้ายและซ้ำสิ่งที่มีผิดพลาดเกิดขึ้นบ่อยจนเป็นความเคยชินในสิ่งที่มีผิดพลาดนั้นซึ่งจะทำให้เกิดความลำบากในการนำกลับมาแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง เมื่อขาดการฝึกซ้อมบ่อยครั้งจะทำให้การพัฒนาทักษะได้ตรงตามจุดประสงค์เป็นไปได้ยาก

ในด้านสื่ออุปกรณ์เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันมีอายุการใช้งานนานมากแล้ว เครื่องดนตรีมีสภาพเก่าไม่ทันสมัย ด้วยงบประมาณประจำปีที่จำกัดของสถานศึกษาจึงไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่และทันสมัยได้ เพราะงบประมาณประจำปีที่ได้มาไม่สามารถที่จะจัดซื้อเครื่องดนตรีใหม่ได้ ห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ห้องมีขนาดเล็กและไม่เหมาะสมกับสภาพของเครื่องดนตรี ซึ่งเวลาทำการเรียนการสอนเสียงจะดังรบกวนผู้เรียนคนอื่น และด้วยข้อจำกัดของสถานที่และงบประมาณจึงไม่สามารถเพิ่มห้องเรียนเดี่ยวแยกตามเครื่องดนตรีได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับ อภิชัย เลี่ยมทอง (2555, น.30-38) ที่กล่าวไว้ว่า สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีความเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนและเสียงดนตรีของการฝึกซ้อมไม่ควรรบกวนผู้อื่น สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ แต่ไม่ควรมีขนาดเล็กจนทำให้ผู้ฝึกซ้อมรู้สึกอึดอัด

3. แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีในวิทยาลัยสารพัดช่าง

เนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเป็นหลักสูตรที่พัฒนาโดยผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เพราะฉะนั้นผู้สอนจะต้องพัฒนาปรับแก้จุดประสงค์และเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพผู้เรียนทุก ๆ 2 ปี เป็นประจำ ผู้สอนจะต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น หมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เข้ารับการฝึกอบรมการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงยุคสมัย และสิ่งที่ควรพัฒนาก็คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางดนตรีทางสถานศึกษาควรจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้จัดซื้อเครื่องดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้ด้วยความเต็มประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรจัดการฝึกอบรมครูดนตรีในอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เพื่อที่จะทำให้ผู้สอนสาขาวิชาดนตรีมีทิศทางในการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกันและนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอนสถานศึกษาของผู้สอน ให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านดนตรีมากกว่านี้ เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกและเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่สนใจที่อยากจะศึกษาทางด้านดนตรีเข้ามารับการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีมากขึ้น ผู้สอนควรพัฒนาในด้านเอกสารประกอบการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อที่จะเป็น

การต่อขอความรู้ของผู้เรียนต่อไป ให้มีการเพิ่มห้องหรือขยายห้องเรียนเพื่อความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนเพราะห้องเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมกับสภาพเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนและเพิ่มในเรื่องของระบบอินเตอร์เน็ตเพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ออนไลน์เพิ่มเติม ผู้สอนจะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จัดทำสื่อการสอนเอกสารการสอนของตัวเองเพราะว่าไม่มีสื่อการสอนใดที่จะสามารถตอบสนองการสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นได้ดี และจะต้องจัดทำสื่อการสอนที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ต้องมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อที่จะได้เลือกใช้ให้ตรงกับผู้เรียนแต่ละคน เช่น ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ให้ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้สำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้และสำหรับผู้เรียนกลุ่มทั่วไป ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้เป็นพื้นฐานจะต้องแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลประเมินผลอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและการฝึกอบรมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สถานศึกษาที่มีความสนใจเปิดสอนใน หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน สื่อการสอน อุปกรณ์ สถานที่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสภาพสังคม ผู้เรียนและสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาที่มีความสนใจเปิดสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนในเวลาจำกัดเพียง 150 ชั่วโมง

1.3 ทางสถานศึกษาควรพิจารณาและเปิดโอกาสทางการศึกษาโดยการช่วยเหลือทุนทรัพย์แก่ผู้เรียนที่มีทักษะความสามารถทางด้านดนตรี และต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้ได้ประกอบอาชีพทางด้านดนตรีต่อไป อย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำกรวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง ทั่วประเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไข กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทุกคนที่เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่างทั่วประเทศ

2.3 ควรมีการจัดสัมมนากลุ่มสำหรับผู้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นสาขาวิชาดนตรี ทั้งหมด เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในวิทยาลัยสารพัดช่างให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521). **หลักสูตรใหม่ : เอกสารแนะนำหลักสูตร.** (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- . (2521). **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- . (2521). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- . (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- กรมศึกษานอกโรงเรียน. (2544). **การปฏิรูปการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
- กิจจา เวสประชุม. (2540). **ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชะระยะสั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). **นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. (2520). **ระบบสื่อการสอน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : วีพรีนทร์ (1991)จำกัด.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). **กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชริญา อรัญตระกูล. (2533). **ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.** ค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.13nr.org/posts/413569>
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2533). **พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูธนบุรีสหวิทยาลัยรัตน โกสินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2556).

- . (2556). **รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย.** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา.** กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ธิดิ ปัญญาอินทร์. (2550). **ระบบการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวพร ธนวัฒน์. (2536). **ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในคณะวิชาคหกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร .** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร/กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุบผา เรืองรอง. (2561). **การเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing).** ค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ (2563). จาก <http://blog.mcp.ac.th/?p=62369>
- ปรีวัฒน์ ถานิสโร. (2544). **กระบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- . (2540). **การบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2545). **เอกสารประกอบการสอน วิธีวิทยาการสอนดนตรี:แนวทางฝึกปฏิบัติการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2562). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่4.** ค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2562. จาก http://site.ksp.or.th/content.php?site=library&SiteMenuID=4609&Action=view&Sys_Page=&Sys_PageSize=&DataID=2413
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). **ศัพท์ศึกษาศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์
- วไลพร คุโณทัย. (2530). **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครูกรมการฝึกหัดครู.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด .
- วาริ ธีระจิตร. (2530). **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีมงคล เทพธัญญ์. (2545). เอกสารคำสอน รายวิชา ทักษะและเทคนิคการสอน. คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สงบ ลักษณะ. (2534). จากหลักสูตรสู่แผนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- สายันต์ บุญใบ. (2543). การศึกษากระบวนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ในสถาบันราชภัฏ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2553). คู่มือผู้ประเมินเพื่อการประเมินภายนอกกรอบ
สามด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2554-2558). กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สุชาติ สิมมี. (2555). หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิชาคีย์บอร์ด. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี
- สุรงค์ ไคว้ตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
(พ.ศ. 2558). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- อนุชัย รามวงษ์กูร. (2558). กระบวนการทัศน์ทางอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ. (2561). การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาเครื่องสายสากล กรณีศึกษา
นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2553). หลักการสอน ฉบับปรับปรุง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Klausmeier, H.J. & Ripple, R.E. (1971). **Learning and human abilities: Educational
psychology.** (3rd ed). New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นาย สุรัตน์ อมราภรณ์พิสุทธิ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หัวหน้าแผนกวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์
2. นาย พิทักษ์ ขจรธรรมรักษ์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ หัวหน้าแผนกวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง
3. นาย สุปิ่น แพงบุหงา ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ หัวหน้าแผนกวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุปิ่น แพงนุหงา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายภานุพงศ์ เพ็งเรือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เพียงธิดา เสรีสิทธิ์กุลชัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๓๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายพิทักษ์ ขจรธรรมรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายภานุพงศ์ เพ็งเรือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุวียนแปลงแสง	กรรมการ
๓. ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เพิงชิตา เสรีสิทธิกุลชัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๗-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุรศักดิ์ อมราภรณ์พิสุทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายภาณุพงศ์ เพ็งเรือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะตัน สาขาวิชาดนตรีในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เพียงฉิดา เสรีลิทธิกุลชัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

เนื่องด้วย นายภานุพงศ์ เฟื่องเรือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่าน จำนวน ๒ ท่าน ๑) นายสุชาติ สิมมี และ ๒) นายสมคิด วิโรจน์คุลย์ ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เพียงธิดา เสรีสิทธิกุลชัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ ฮว ๐๖๔๓.๑๔/ ๗๔๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

เนื่องด้วย นายภานุพงศ์ เพ็งเรือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ สาขาวิชาคนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุวียนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่าน จำนวน ๑ ท่าน นายพิพัฒน์ ทองระอา ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เพียงธิดา เลีร์ลิทธิกุลชัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

- 1) ด้านหลักสูตร
- 2) ด้านผู้สอนและนักเรียน
- 3) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
- 4) สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่
- 5) การวัดผล และประเมินผล

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชา
ดนตรี

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นามสกุล และอายุ
- 1.2 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน
- 1.3 วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
- 1.4 วิชาที่สอน

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

1. ด้านหลักสูตร

- 1.1 ในฐานะผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้วางเป้าหมาย และขอบเขตทางการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างไร
- 1.2 ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา และวางแผนการจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีหรือไม่ อย่างไร
- 1.3 การจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ใช้การฝึกอบรมรูปแบบใด และเหตุผลที่เลือกใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว
- 1.4 ผู้สอนมีเทคนิคในการจัดฝึกอบรมอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร ที่ตั้งไว้
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี มีการคัดเลือกให้เหมาะสมกับการฝึกอบรมอย่างไร
- 1.6 การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสภาพผู้เรียนอย่างไร
- 1.7 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ที่นำมาใช้ฝึกอบรมในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการของตลาดแรงงาน และสภาพผู้เรียนหรือไม่ และควรพัฒนาหลักสูตรในด้านใด
- 1.8 ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา ในด้านนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

2. ด้านผู้สอน

- 2.1 หน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอน
- 2.2 การเรียนการฝึกซ้อมของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้สอนความคิดเห็น อย่างไร
- 2.3 ผู้สอนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา อย่างไร
- 2.4 ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อทำให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนไปพร้อมกัน
- 2.5 สถานศึกษาควรมีแนวทาง พัฒนาคุณภาพผู้สอน อย่างไร

3. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

- 3.1 การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ผู้สอน ได้มีการจัดกิจกรรมดนตรี เสริมการฝึกอบรม อย่างไร
- 3.2 หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอน ได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง
- 3.3 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิดหรือกิจกรรมดนตรีอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมดนตรีที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร
- 3.4 ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

4. ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

- 4.1 ยกตัวอย่างสื่อการฝึกอบรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี ตามหลักสูตร
- 4.2 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการฝึกอบรม และปรับปรุงพัฒนาสื่อหรือไม่ อย่างไร
- 4.3 สถานที่ศึกษาของผู้สอนจัดงบประมาณสนับสนุนเครื่องดนตรี อุปกรณ์ และสื่อการฝึกอบรมเพียงพอหรือไม่
- 4.4 เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติมีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกผสมหรือไม่ อย่างไร
- 4.5 ผู้สอนจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรีให้ผู้เรียน อย่างไร
- 4.6 สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติตามลักษณะของเครื่องดนตรีหรือไม่ และควรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างไร
- 4.7 ห้องปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสม และเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนหรือไม่ หากไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอ ผู้สอนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร
- 4.8 ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ของสาขาวิชาดนตรี อย่างไร

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

- 5.1 ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติร่วมกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
- 5.2 ผู้สอนมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ตามสภาพจริง อย่างไร
- 5.3 หลังจากการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข อย่างไร
- 5.4 ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา ในด้านการวัดผลและประเมินผล สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

- 1) ด้านหลักสูตร
- 2) ด้านผู้สอนและนักเรียน
- 3) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
- 4) สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่
- 5) การวัดผล และประเมินผล

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชา
ดนตรี

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นามสกุล
- 1.2 อายุ และเพศ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 อาชีพ

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี

1. ด้านหลักสูตร

- 1.1 ชื่อหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึก
- 1.2 หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวนเวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 1.3 เนื้อหาของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้เรียบเรียง จัดลำดับเนื้อหาการฝึกอบรมอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัด บทเพลง มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติดนตรีหรือไม่
- 1.4 เนื้อหาที่ฝึกอบรม มีความทันสมัยหรือไม่
- 1.5 ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร อย่างไร

2. ด้านผู้เรียน

- 2.1 ผู้เรียนมีประสบการณ์ การเรียนดนตรีมาก่อน หรือไม่ อย่างไร
- 2.2 จุดประสงค์ ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี
- 2.3 ผู้เรียนมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ ตามที่ผู้สอนวางแนวทางให้
- 2.4 ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนได้พร้อมกัน
- 2.5 ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา ในด้านการฝึกอบรมของผู้สอน อย่างไร

3. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

- 3.1 ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมดนตรี ที่นอกเหนือจากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร
- 3.2 หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงาน ให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง
- 3.3 ผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิด หรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมดนตรี ที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร
- 3.4 ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร

4. ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

- 4.1 สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติคนตรี
เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
- 4.2 ผู้สอนมีการใช้สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมประเภทอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร
- 4.3 สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรี สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมต่าง ๆ ให้
ผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- 4.4 เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพและ
มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่ อย่างไร
- 4.5 สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ตามลักษณะ
ของเครื่องดนตรีหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร
- 4.6 ห้องฝึกปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่
อย่างไร
- 4.7 ผู้สอนมีหรือจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรี เพียงพอต่อ
ความต้องการหรือไม่ อย่างไร
- 4.8 ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา ในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ อย่างไร

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

- 5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติคนตรี
มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 5.2 ผู้สอนมีเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบสังเกต
การปฏิบัติ แบบประเมินความรู้ภาคทฤษฎี แบบประเมินผลการปฏิบัติ
เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 5.3 หลังจากการวัดผล ประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน
เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข อย่างไร
- 5.4 ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อวิธี วัดผล ประเมินผล ของผู้สอน
- 5.5 ผู้เรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 5.6 ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนา ในด้านการวัดและประเมินผล
อย่างไร

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินแบบสัมภาษณ์เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น
2. เกณฑ์ในการลงความเห็นมีดังนี้
 - 2.1 ให้ความเห็น +1 เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 2.2 ให้ความเห็น 0 เมื่อท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่
 - 2.3 ให้ความเห็น - 1 เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
3. โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องความคิดเห็นตามที่ท่านเห็นด้วย
4. หากท่านมีข้อเสนอแนะใด ๆ โปรดขีดฆ่า หรือเขียนลงในแบบสัมภาษณ์ที่ท่านเห็นสมควรแก้ไข

นายภานุพงศ์ เฟื่องเรือง

ผู้วิจัย

ชุดที่ 1

สำหรับผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ชื่อ นามสกุล และอายุ				
2	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน				
3	วุฒิทางการศึกษาสูงสุด				
4	วิชาที่สอน				

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาการ จัดการเรียน การสอน หลักสูตร วิชาชีพ ระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัย สารพัดช่าง เขตกรุงเทพ มหานคร	ด้านหลักสูตร				
	1. ในฐานะผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอน ได้วางเป้าหมาย และขอบเขตทางการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างไร				
	2. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา และวางแผนการจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น สาขาวิชาดนตรีหรือไม่ อย่างไร				
	3. การจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ใช้การฝึกอบรมรูปแบบใด และเหตุผลที่เลือกใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว				
	4. ผู้สอนมีเทคนิคในการจัดฝึกอบรมอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ของหลักสูตร ที่ตั้งไว้				
	5. แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี มีการคัดเลือก ให้เหมาะสมกับการฝึกอบรม อย่างไร				
	6. การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา และสภาพผู้เรียนอย่างไร				
7. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ที่นำมาใช้ฝึกอบรมในสถานศึกษามีความ เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ของตลาดแรงงาน และสภาพผู้เรียนหรือไม่ และควรพัฒนาหลักสูตรในด้านใด					

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	8. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร				
	ด้านผู้สอน				
	1. หน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอน				
	2. การเรียนการฝึกซ้อมของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้สอนมีความคิดเห็น อย่างไร				
	3. ผู้สอนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา อย่างไร				
	4. ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนไปพร้อมกัน				
	5. สถานศึกษาคควรมีแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้สอน อย่างไร				
	ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน				
	1. การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้มีการจัดกิจกรรมดนตรี เสริมการฝึกอบรม อย่างไร				
	2. หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง				
	3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิด หรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรม ดนตรีที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	4. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร				
	ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่				
	1. ยกตัวอย่างสื่อ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี ตามหลักสูตร				
	2. มีการประเมินคุณภาพของสื่อการฝึกอบรม และปรับปรุงพัฒนาสื่อหรือไม่ อย่างไร				
	3. สถานที่ศึกษาของผู้สอนจัดงบประมาณ สนับสนุนเครื่องดนตรี อุปกรณ์ และสื่อ การฝึกอบรมเพียงพอหรือไม่				
	4. เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ ที่ผู้เรียนใช้ ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยี ที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรม หรือไม่ อย่างไร				
	5. ผู้สอนจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ทางดนตรีให้ผู้เรียน อย่างไร				
	6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสม ในการฝึกปฏิบัติตามลักษณะของเครื่องดนตรี หรือไม่ และควรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างไร				
	7. ห้องปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสม และเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนหรือไม่ หากไม่เหมาะสม หรือไม่เพียงพอ ผู้สอนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	8. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ของสาขาวิชาดนตรีอย่างไร				
	ด้านการวัดผลและประเมินผล 1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผล และประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ร่วมกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร				
	2. ผู้สอนมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ตามสภาพจริง อย่างไร				
	3. หลังจากการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข อย่างไร				
	4. ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านการวัดผลและประเมินผล สาขาวิชาดนตรี อย่างไร				

ชุดที่ 2

สำหรับผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ชื่อ นามสกุล				
2	อายุ และเพศ				
3	ระดับการศึกษา				
4	อาชีพ				

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาการ จัดการเรียน การสอน หลักสูตร วิชาชีพ ระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัย สารพัดช่าง เขตกรุงเทพ มหานคร	ด้านหลักสูตร				
	1. ชื่อหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึก				
	2. หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	3. เนื้อหาของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอน ได้เรียบเรียงจัดลำดับ เนื้อหาการฝึกอบรมอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือ แบบฝึกหัด บทเพลง มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติดนตรีหรือไม่				
	4. เนื้อหาที่ฝึกอบรม มีความทันสมัยหรือไม่				
	5. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาใน ด้านหลักสูตร อย่างไร				
	ด้านผู้เรียน				
	1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ การเรียนดนตรีมาก่อน หรือไม่ อย่างไร				
	2. จุดประสงค์ ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี				
	3. ผู้เรียนมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ ตามที่ผู้สอน วางแนวทางให้				
4. ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนได้พร้อมกัน					

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	5. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านการฝึกอบรมของผู้สอน อย่างไร				
	ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน 1. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมดนตรี ที่นอกเหนือ จากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร				
	2. หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง				
	3. ผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิด หรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรม ดนตรี ที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร				
	4. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านการฝึกอบรมหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร				
	ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ 1. สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี เหมาะสมกับ สภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร				
	2. ผู้สอนมีการใช้สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรม ประเภทอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร				
	3. สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรี สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	4. เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่อย่างไร				
	5. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ตามลักษณะของเครื่องดนตรีหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร				
	6. ห้องฝึกปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร				
	7. ผู้สอนมี หรือจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรี เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร				
	8. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ อย่างไร				
	ด้านการวัดผลและประเมินผล				
	1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผลภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	2. ผู้สอนมีเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบสังเกตการปฏิบัติ แบบประเมินความรู้ภาคทฤษฎี แบบประเมินผลภาคปฏิบัติ เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนหรือไม่อย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	3. หลังจากการวัดผล ประเมินผล ผู้สอน ได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ ในการปรับปรุง แก้ไข อย่างไร				
	4. ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อวิธีวัดผล ประเมินผล ของผู้สอน				
	5. ผู้เรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	6. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างไร				

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา : นักเรียนโครงการพิเศษโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ชุดที่ 1
สำหรับครูผู้สอน

ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ในฐานะผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้วางเป้าหมาย และ ขอบเขตทางการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา และ วางแผนการจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะ สั้น สาขาวิชาดนตรีหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	การจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ใช้การฝึกอบรมรูปแบบใด และ เหตุผลที่เลือกใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้สอนมีเทคนิคในการจัดฝึกอบรมอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ของหลักสูตร ที่ตั้งไว้	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
5	แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี มีการคัดเลือก ให้ เหมาะสมกับการฝึกอบรม อย่างไร	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
6	การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชา ดนตรี มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสภาพผู้เรียนอย่างไร	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ด้านหลักสูตร (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
7	หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ที่นำมาใช้ฝึกอบรมในสถานศึกษามีความ เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ของตลาดแรงงาน และสภาพผู้เรียนหรือไม่ และควรพัฒนาหลักสูตรในด้านใด	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
8	ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	หน้าที่พิเศษ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สอน	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
2	การเรียนการฝึกซ้อมของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้สอน มีความคิดเห็น อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ผู้สอนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องผู้เรียนที่ มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อทำให้ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนไปพร้อมกัน	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
5	สถานศึกษาคควรมีแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้สอน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้มีการจัดกิจกรรมดนตรี เสริมการฝึกอบรม อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	หลังจากการฝึกปฏิบัติในช่วง โมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิดหรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมดนตรีที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ยกตัวอย่างสื่อ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	มีการประเมินคุณภาพของสื่อการฝึกอบรม และปรับปรุงพัฒนาสื่อหรือไม่ อย่างไร	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
3	สถานศึกษาของผู้สอนจัดงบประมาณสนับสนุนเครื่องดนตรี อุปกรณ์ และสื่อการฝึกอบรมเพียงพอหรือไม่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ผู้สอนจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรีให้ผู้เรียน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
6	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติตามลักษณะของเครื่องดนตรีหรือไม่ และควรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	ห้องปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนหรือไม่ หากไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอ ผู้สอนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ของสาขาวิชาดนตรีอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผล และประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติร่วมกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ผู้สอนมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ตามสภาพจริง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	หลังจากการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้สอนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในการวัดผลและประเมินผล สาขาวิชาดนตรีอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ชุดที่ 2

สำหรับผู้เรียน

ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ชื่อหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึก	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	หลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวนเวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	เนื้อหาของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี ผู้สอนได้เรียบเรียงจัดลำดับเนื้อหาการฝึกอบรมอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัด บทเพลง มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติดนตรีหรือไม่	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
4	เนื้อหาที่ฝึกอบรม มีความทันสมัยหรือไม่	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
5	ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านหลักสูตรอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ครูผู้สอนและนักเรียน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ผู้เรียนมีประสบการณ์ การเรียนดนตรีมาก่อนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	จุดประสงค์ ที่ผู้เรียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาดนตรี	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ผู้เรียนมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ ตามที่ผู้สอน วางแนวทางให้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้สอนมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ และการศึกษา เข้าใจและสามารถเรียนได้พร้อมกัน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา ในด้านการฝึกอบรมของผู้สอน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมดนตรี ที่นอกเหนือจากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	หลังจากการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงฝึกอบรมแล้ว ผู้สอนได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนเพิ่มเติมหรือไม่ ยกตัวอย่าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนวคิด หรือกิจกรรมดนตรีอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมดนตรีที่ผู้สอนกำหนดหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านกิจกรรมเสริมการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี อย่างไร	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ผู้สอนมีการใช้สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมประเภทอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	สถานศึกษาได้สนับสนุนเครื่องดนตรี สื่อ และอุปกรณ์การฝึกอบรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
4	เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกปฏิบัติ มีคุณภาพ และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน และการฝึกอบรมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
5	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ตามลักษณะของเครื่องดนตรีหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ห้องฝึกปฏิบัติรวมวง มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	ผู้สอนมี หรือจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมทางดนตรี เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติดนตรี มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ผู้สอนมีเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายเช่นแบบสังเกตการปฏิบัติแบบประเมินความรู้ทฤษฎี แบบประเมินผลปฏิบัติเหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	หลังจากการวัดผลประเมินผล ผู้สอนได้เสนอแนะข้อควรพัฒนาแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อวิธีวัดผล ประเมินผล ของผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ผู้เรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6	ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนา ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างไร	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง

จากตารางดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ภาคผนวก ฉ

รูปภาพกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร

วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

การเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

ผู้สอนและผู้เรียน หลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม

ผู้สอน หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม

การเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

ผู้สอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

การเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

กิจกรรมการแสดงความสามารถทางดนตรีของผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี

กิจกรรมมอบประกาศนียบัตร

เข้าร่วมสังเกตการณ์การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น(พ.ศ.2558)

ภาคผนวก ข
แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย

กองบรรณาธิการวารสารสหศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ พุทธมณฑลสาย ๔
ศาลายา นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร.๐๒-๘๐๐-๒๘๔๐-๗๘
ต่อ ๑๖๔๘

ที่ สศ.๒๕๖๓/๑๑

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์

เรียน คุณภานุพงศ์ เพ็งเรือง

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชา ดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร" มาเพื่อการตีพิมพ์ในวารสาร "สหศาสตร์" นั้น ในการนี้ บทความของท่านได้ผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการวารสารฯ และผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และเห็นชอบให้นำ ลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ "สหศาสตร์" ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๖๓) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรณากุล)
บรรณาธิการวารสารสหศาสตร์

ภาคผนวก ซ

สำเนาประกาศนียบัตรอบรมภาษาอังกฤษ

बनारस हिन्दू विश्वविद्यालय
 Banarasejaopraya Rajabhat University

This is to certify that

MR.PHANUPHONG PHENGRUEANG

Achieved BSRU- TEST of English Proficiency (BSRU – TEP) level

B2

Given on 17th July 2017

Linda Gamma

(Asst. Prof. Dr. Linda Gainma)

President

No. CEFR.14320314/2560.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นายภานุพงศ์ เฟื่องเรือง
วัน เดือน ปีเกิด	12 มีนาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	62 หมู่9 ตำบลชอนไพร อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
การศึกษา	ศึกษาด้านจิต สาขาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
สถานที่ทำงาน	ร้านซ่อมเครื่องดนตรี Max Musical Repairs